

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petlitvsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona št. 188.

S četrletno prilogo „Vozni red“.

Politična desinfekcija.

Oboje je bilo predvčeraj. Škofjeloški notar Lenček je predlagal zaupnico liberalnim poslancem, torej tudi dr. Tavčarju, dr. Perjančiču in Plantanu. Predsedoval je temu shodu župan Hribar, zbrani so bili vsi jesenski podleski naše liberalne stranke.

Predvčeraj je pa tudi glasilo mladočeške stranke govorilo o teh poslancih in je pribilo te-le stvari: 1. Slovenski liberalni državno-zborski poslanci so brez sramu; najbolj divjim in najbolj umazaniam slovanskim sovražnikom služijo za priganjale proti svojim slovanskim tovarišem. 2. Slovenski liberalni državnozborski poslanci so brez poguma. Oni so umski provzročitelji Steinovih napadov. Videlo se je in dobro se ve, da so ti podpihivali Steina, javno se je videlo, da je šel Plantan na daljni posvet z Malikom po tisti surovi ponedeljkovi seji. Ne upajo se pa v javnost, marveč v javnosti dr. Tavčar celo zanikuje zvezo svoje stranke z Vsenemci. Brez poguma so. 3. Slovenski liberalni državni poslanci so taki, da se Nemci zgražajo nad njimi, da njihovo početje v vsakem dostojnem človeku vzbuja odpor. 4. Slovenski liberalni državni poslanci so zavoljo svojih osebnih lastnosti nesposobni za vsako javno delo, nesposobni tudi za liberalstvo.

Notar Lenček, župan Hribar, zdravnik dr. Ivan Jenko, jeseniški dr. Kogoj, novomeški pl. Sladovič, mesar Josip Kozak, kamniški advokat in župan dr. Kraut in drugi liberalni veljaki na eni strani, češki svobodomislec pod vodstvom svojih državnozborskih poslancem na drugi!

Oboje je bilo predvčeraj! Usodni dan. Kam spada stranka, ki jo vodijo taki poslanci? Kakšno ime zasluži, kdor gre še sedaj očitno za njimi? »Domovina« in »Edinost«, pridita na dan s svojimi izdajavci! Vsa greh se maščuje; tako kruto se pa še ni maščevala izlepa nobena reč, kot se je podla gonja o izdajavstvu proti dr. Šusteršiču nad tistimi, ki so jo uprizorili. Pred vsem slovanskim svetom stoji naša propala liberalna stranka osmrnjena s smrdom svojih laži in obrekovanj, oblatena z lastnimi odpadki. Vse se je ogiblje; vse kaže za njo; njeni nekdanji slovanski so-

mišljeniki, ki so ji zvršili marsikako nam neprijetno službo, jo z zaničevanjem odmetajo od sebe. Vsenemec se ji reži zlobno v lice — brezsrčni prostitutki, ki se mu je udala iz najnižkotnejših nagibov; — notar Lenček pod predsedstvom župana Hribarja pa predlaga zaupnico liberalnim poslancem.

V Ljubljani so predvčeraj pokopavali liberalno stranko. V Pragi so ji svobodomiselní Slovani spisalí ravno pogrebni dan najžalostnejši nekrolog, saj stoji v njem, da ni bila vredna življenja. In tu vmes dr. Tavčarjeva izjava, da bo glasoval za volivno preosnovi, če dobe Korošci en mandat več. — Vse je izbruhalo liberalna četica, kar je znala in mogla, vse je poizkusila, za kar je imela poguma. Zdaj pa, tepena, od povsod izgnana zatruje, da hoče pomagati Korošcem. To je pogum, to je moč!

In zdaj včerajšnji »Narod«, ki je od stranke, katero zastopa, toliko nesramnejši in podležji, kolikor manj poguma se zahteva za brezimniski papirni boj od osebnega! Tam beremo črno na belem, da so si klerikalci ob pogledu na narodno-napredne zaupnike želeli, »da bi bila vsaj pečica takih mož in takih značajev v njihovi armadi«.

Potem pa pravi:

»V »Slovincu« seveda se bo pisalo drugače. Tu se bo slikalo, kakor navadno, naše zaupnike kot ljudi brez časti in poštenja, kot izmeček naroda slovenskega. A bolelo to ne bo nikogar, saj otrovane sline steklega ščeneta, ki je brez zoba, ne škodujejo!«

Zadel je, samo to »steklo ščene« nismo mi, marveč glasilo velike mladočeške stranke. Na koncu pa pravi:

»To eno jim pa povemo: Vsa sodrga, ki maže klerikalne liste in jih polni z izbruhom demoralizirane in propale svoje duše, ni vredna, da bi odvezala jermene na čevlju najzadnjemu izmed 600 zaupnikov, ki so se včeraj udeležili shoda narodno-napredne stranke!«

Med te »klerikalne« liste spada tudi dunajska »Zeit«, »Arbeiter-Zeitung« in »Narodni Listy«.

Naj se ne boje; ne bomo jim odvezavali jermenov na čevljih. Imamo drugega posla dovolj. Ne vznemirja nas vpitje liberalne stranke po »Narodu«; ti časi so za nas davno minili. Mi smo trdno prepričani, da nam proti ti stranki ni treba ničesar storiti. Poštenjaki,

kar jih je na Slovenskem liberalnih načel, bodo sami odprli vrata in ji s primerno kretnjo zagrmeli: Marš ven! Za slovanski svet v celi Avstriji je ni več; nam, ki bivamo v deželi njenega pogina, preostaja le ena skrb: Zabrati moramo, da škodljivi miazmi njenih smrdljivih, razgnitih ostankov ne napravijo škode v javnosti. Naše delo ni več politični boj, marveč edino le desinfekcija.

Šuklje o volilni preosnovi.

(Govor v državnem zboru dne 9. novembra.)

Veleposestniki.

Najboljše moremo po moji sodbi presojati novi načrt vol. reda, ako si ogledamo po vrsti nasprotnike te predloge. Pred vsem opozarjam na izjavi veleposestnikov. Prvo izjavo so podali češki konservativni veleposestniki na desnici visoke zbornice. Ta izjava je hvalevredna po obliki, lepa in plemenita po izrazu. Vredna je stranke, ki je dala avstrijski državi politike visoke misli, bogatega znanja in tako čistega značaja, da jih pač ne moremo prištevati onim »dvornim kulijem«, o katerih je govoril grof Sternberg. Kdo ne pozna mož, kakor Leon Thun, oba grofa Clam-Martinič, Karol Švarcenberg, Schönborn in drugi?

Ves drug vtis pa je name napravila izjava ustavovernih veleposestnikov. Najbolj me je presenetila pretirana narodno-šovinistična primes te izjave. Napravila je name vtis, da je govornik ustavovernega veleposestva na svoji harji zapel melodijo, kakor jo navadno slišimo s Schönererjevega Olimpa. Bolje bi bili storili ustavoverni veleposestniki, ko bi bili upoštevali ona estetična čustva, katera smo opazili v izjavi konservativnih veleposestnikov.

Pisana gospoda.

Drugi nasprotniki pa, visoka zbornica, kako pisana gospoda je skupaj! Tu imamo v prvi vrsti potujočega pomočnika Sternberga (Veselosť) z njim ne polemizujem. Nato pride četa vsenemških sulicarjev (Veselosť) s stotnikom Schönererjem. Bojno zastavo nosi Stein in gospod Malik piska na svoji piščalki malo okusno, tembolj glasno (Veselosť) bojne koračnice.

In čudno! Pridružili so se jim češki radikalci; za njimi hlača polnoštevilna trojica slovenskih naprednjakov, ker četrtega že nekaj mesecev ne vidimo v zbornici.

Rekel sem že, da grofu Sternbergu nočem odgovarjati, radikalcem na levem in desnem krilu pa mi ni treba. Ako je na eni strani, osobito »pontifex maximus« vsenemške stranke, gospod tovariš Schönerer, nedavno v zbornici prokel in izobčil iz svoje cerkve vse grešne glave nemških parlamen-

tarnih ministrov, poročevalca dr. Löckerja in vse ostale nemške stranke, češ, da so izdali in prodali nemški narod; in če na drugi strani isto trdijo o Mladočehih častiti češki radikalci in dr. Plaček — potem smemo pač trditi, da ena trditev drugo uniči. Oboje ne more biti resnično, in zato trdim, da na srečo nobena ni resnična. (Pritrjevanje.)

Odgovor dr. Tavčarju.

Rad bi govoril kar mogoče kratko. Vendar pa se moram malo obširneje baviti z govorom tovariša dr. Tavčarja. Naravnost priznam, da je govoril v zmerni obliki. Hvaležen sem mu za to, ne s stališča stranke ali z ozirom na naše koristi, ampak edino le s stališča dobrega okusa.

Tolikrat se nam predbaciva, da smo kulturno zaostali, manj vredni narod. Govori se vedno o višji nemški kulturi. Ravno ta razprava pa napravlja v tem oziru poseben vtis.

Tudi pri nas so velika nasprotja med strankami kakor pri Nemcih. Trdim celo, da nikjer med nemškimi strankami ni tolik razpor, tolik prepad, kakor med slovensko ljudsko in napredno stranko. In vendar! Ako primerjate našo polemiko s psovskami in gnojnicami, ki jih meče Schönererjeva skupina na nemške stranke, ne smete nam oponašati, ako rečemo: Ti izbruh vsenemškega mišljenja in čustvovanja ne diše ravno po kulturni vzvišenosti. Dovoliti nam morate, ako smo toli drzni, da rečemo z znanim Seumejevim Indijancem: Mi divjaki smo le boljši ljudje! (Prav dobro!)

To priznanje pa velja le obliki Tavčarjevega govora, ne pa vsebini. Po vsebini sem zopet spoznal dr. Tavčarja, kakor sem ga našel v kranjskem deželnem zboru. V njegovem govoru je polno vidnih zofizmov, neutemeljenih supozicij, zviti izrekov in zavijanj, kakor jih rabijo advokate na deželi. (Prav dobro!) To mi je dokaz, da zna dr. Tavčar prav dobro govoriti. Priznati se mu mora, da je »bon parleur«, kakor reče Francoz. Toda dr. Tavčar nima niti praška politične misli, politične doslednosti in razsodnosti. (Pritrjevanje.)

In to Vam hočem dokazati.

Dr. Tavčar se pobaha ter pravi: Mi slovenski naprednjaki smo se izrekli za splošno in enako volivno pravico že ob času, ko kranjski klerikalci še mislili niso na to. Pred očmi ima razprave dež. zbora l. 1894. Res je, da je takrat napredna stranka sprožila to misel. Toda dr. Tavčar je pozabil, kaj je govoril v tej zbornici dne 27. septembra 1905 o volivni preosnovi. Rekel je:

»Ker sodimo, da razmere na Kranjskem in med Slovenci sploh ne priporočajo splošne in enake volivne pravice; ker sodimo, da bi splošna volivna pravica vpeljala popolnoma neproste volitve, zato smo sedaj proti tej volivni pravici.« (Čujte! Čujte!)

LISTEK.

O kuži.

(Iz predavanja g. dr. Iv. Zajca.)

Kuga, črna smrt! Kedo ne vztrepetajo, ko čuje to ime! In po pravici! Saj to ime je tesno spojeno z najžalostnejšo stranko zgodovine človeštva. Kuga je bila nemila spremljevalka narodov, kakor daleč sega zgodovina. Bila je kruta maščevalka nevednosti, še hujša maščevalka malomarnosti. To priča stari vek, to priča zlasti srednji vek, ko sta bili nevednost in malomarnost za javno zdravstvo povod neštetim kužnim epidemijam. Strah in groza prešinja človeku živčevje, ko čita v svetovni povestnici o neštetih in strašnih kužnih epidemijah. Tih zadovoljstvo pa in prava hvaležnost se vseli v srce, ko čuje od moderne medicine zagotovilo, da so časi kuge bili, in da jih več ne bo. Tiha zadovoljnost vsled zagotovila, da so srednjeveške kužne bolezni za vselej nemogoče, prava hvaležnost onim slavnim možem, ki so z bogatim medicinskim znanjem in z neumorno delavnostjo ter vztrajnostjo, ob nevarnosti za lastno zdravje in življenje spoznali bistvo kuge in njen značaj, vsled česar je mogoč proti njej vspešen boj, mogoča zanesljiva obramba.

Kugo so poznali že pred Kristom. Evropa je pa bila opetovano pozorišče velikih kužnih epidemij zlasti v srednjem veku. Ni dežele, ni kraja na evropski celini, da ne bi se bila kuga opetovano pojavila. Omenim naj le kratko dobo od 1348—1350. Takrat je kuga pod imenom »črna smrt« razsajala tako kruto, da je pobrala 25 milijonov ljudi. Ta številka nas prepriča o nepopisnih posledicah kužnih epidemij v javnem in zasebnem življenju.

Ni moj namen, da podam natančno zgodovino kuge. Zadoščajo naj splošne pripombe. Omenim naj le, da tudi v naši monarhiji ni večjega mesta, ki ne bi bilo opetovano torišče kuge. Kužne epidemije so bile pogosto v Trstu, Ljubljani, na Dunaju in drugod. Povsod so zgodovinsko važni spomeniki, ki pričajo o hudih časih kuge in katere je postavilo preživelo prebivalstvo v čast kakemu svetniku vsled veselja, da je ponehala epidemija. Od leta 1828 nismo imeli v Avstriji nobene epidemije več.

Važna doba pa je doba od leta 1896 naprej. Že leta 1893—1894 je bila velika kužna epidemija v Hongkongu. Ta je vzdrnila učenjake k temeljitemu proučevanju kužne bolezni. In ko je leta 1896 nastala strašna kužna epidemija v Bombaju, sešla se je zdravstvena komisija, obstoječa iz avstrijskih, ruskih, nemških in egiptovskih učenjakov, in odšla v

Bombay, da študira kužno bolezen. Oborožena z uma svitlim mečem, preskrbljena z vsemi bakteriološkimi pripomočki, je komisija z neumorno delavnostjo preiskovala bolezen. Potrdila je, kar je bilo že prej znanega o bolezni, našla in pojasnila marsikaj, kar je bilo prej neznanega ali negotovega. In danes že moremo trditi, da je kuga v vsakem oziru znana bolezen, vsaj bistvo njeno in njen značaj je domalega pojasnjen.

Kugo povzroča kužni bacil. Našla sta ga, neodvisno drug od drugega, Kitasato in Yersin. Kuga spada k nalezljivim boleznim, kakršna je legar, koze, difterija, jetika itd. Nobenega dvoma ni več, da je oni bacil, ki sta ga našla imenovana učenjaka, res edini povzročitelj kužne bolezni. Vsi znanstveni poskusi s tem bacilom dokazujejo neovrgljivo to resnico.

Kužni bacil je majhna, podolgasta in negibljiva glivica. Njegova odporna sila ni velika. Razkuževalne kemične spojine zamore njegovo rast veliko preje kot bacila jetike. Toplina 60° C ga ugonobi v jedni uri. Razne kisline, čeprav zelo razredčene, uničijo njegovo nalezljivo moč v nekaj minutah. Celo solna kislina želodčnega soka vpliva nanj razkuževalno. Kužni bacil je mogoče gojiti kot vse glivice na vseh umetnih hranivih. Na teh se razmnoži v velikanskih množinah. Oblika

teh »kultur« je določna, po njej se spozna kužni bacil. Te kulture se uporabljajo za različne poskuse s kužnimi bacili. Če na primer vbrizgaš morskega prešičku le nekaj množine bacilov od teh kultur, pogine na znakih kuge.

Če se človek na kakršnikoli način nalezje kužnih bacilov, pojavi se v primerem času od trenutka okužbe kužna bolezen. Kuga se loči v dve vrsti. Ločijo namreč mezigovno kugo od pljučne kuge. Motil bi se, kdor bi mislil, da je med obema razloček. Tega ni, ker obakrat je vzrok bolezni kužni bacil. Razloček je le ta, da zbolé v prvem slučaju mezigovne žleze, v drugem slučaju pa pljuča. Razloček je tudi ta, da je pljučna kuga skoro absolutno smrtonosna, mezigovna pa le relativno nevarna. Kdor zbolí za pljučno kugo, zanj skoro ni rešitve, kdor zbolí na mezigovni kugi, zanj je rešitev mogoča, če je bil drugače krepkega zdravja in močne narave.

Oglejmo si mezigovno kugo. Ko so zašli kužni bacili v telo, naselí se v mezigovnih žlezah, ki so njim najbližje. Tu se pomnože in od tu se selijo v druge žleze. Navadna mesta mezigovne kuge so mezigovne žleze v dimljah, pod pazduho, v podkolenjaku, na tilniku, na vratu. Žleze zatečejo posamezno ali v gručah, te otekline so boleče. Vodenognojna teočina pronica žleze, ki v dalnjem razvoju rastejo, se razgnoje in prodró, da teče iz njih

In dalje je rekel:

»Tembolj smo proti tej volivni pravici, ker smo in ostanemo na stališču, da je največja nesreča za slovenski narod, ker se toliko duhovnikov vtika v politiko. Dokler se v tem oziru radikalno ne izboljšajo razmere, tako dolgo se slovenska svobodomiselnost stranka na noben način ne more navduševati za splošno volivno pravico.«

Tako je govoril v tej zbornici tovariš dr. Tavčar dne 27. septembra minolega leta!

Gospodje, to pa ni še vse! Očital je tudi v svojem govoru min. predsedniku in vladi, da je kar čez noč prišla v zbornico splošna volivna pravica. To je hotel dokazati tudi iz zgodovine drugih držav. Sicer je dr. Tavčar odsoten, vendar mi ne bode mogel odgovorjati, ako rečem, da zgodovino bolje razumem, kakor on. Njegovo zgodovinsko znanje je jako revno, in skliceval se je tudi le na zgodovino angleške ustave.

Toda, gospoda moja, komično je in le komično, da je dr. Tavčar mesec dni pozneje, ko je tukaj rohnol proti splošni volivni pravici, doma v kranjskem dež. zboru vložil nujni predlog, ki pozivlja vlado, naj poslanski zbornici takoj predloži načrt zakona po načelu splošne, enake in direktne volivne pravice (Posl. dr. Šusteršič: Ker se je tedaj še zanašal na barona Gautscha, ki je bil proti splošni volivni pravici!)

Gospoda moja, to je ali popolna politična slabomnost, ali pa še kaj hujšega, o čemer se morda ne moti tovariš dr. Šusteršič. Tedaj je tovariš dr. Tavčar bil še pod vtisom Gautsche izjave z dne 5. ali 6. oktobra. Ta izjava vlade se je tedaj tolmačila tako, da je bil izprva baron Gautsch proti splošni, enaki in direktni volivni pravici. Dr. Tavčar pa je slab vremenoslovec, političnega vremena ne ugane. (Prav dobro!) Misli si je torej, napravimo volivcem ceneno veselje, vložimo nujni predlog, vlada na Dunaju bode že poskrbela, da ne bode nič iz tega.

Ako ima tovariš dr. Tavčar pogum, da Mladočehom in njihovem voditelju, g. dr. Kramarju, predbaciva varanje volivcev, vprašam Vas, gospodje, kako naj označim to postopanje g. dr. Tavčarja? (Dobro! Dobro!)

Se več! Izpraznil je polno skledo svoje jeze nad mladočeskimi klubom in izgovoril tudi spomina vredne besede: »Nikdar ne pozabimo, da je bil ravno g. dr. Kramar, ki je nas na Kranjskem porazil, zadušil in zadavil.« Očital mu je tudi še posebej, da ni poklicana nobena svobodomiselnost stranka, naj bi opravičala posel rablja proti drugi svobodomiselnosti stranki.

Jaz ne vem, ali si bodo dr. Kramar in mladočeski klub posebno polagali na srce to očitanje in ali jih bode mučila vest. Ko bi se to pa le zgodilo, moral bi jih potolažiti, da so popolnoma nedolžni na umoru betlehemskih otrok. (Veselost.) Povsem drugi vzroki so, ki uničujejo na Kranjskem Tavčarjevo stranko.

Prvi je ta: Bojé se splošne in enake volivne pravice samo zato, ker vedo, da so izgubili tla pod nogami. Kdo pa še gre za dr. Tavčarjem? Oglejte si to družbo! Nekaj plena željnih advokatov, nekaj uradnikov in trgovcev. Jasno je, da s tako družbo ni mogoče v volivni boj, ako padejo privilegiji in se vpelje splošna in enaka volivna pravica.

Drugi vzrok pa je, gospodje, osebna politična kvalifikacija g. dr. Tavčarja. Vprašajte danes najboljše somišljenike dr. Tavčarja na Kranjskem in povedo Vam: »Dr. Tavčar je uničil našo stranko!« (Tako je!) Njegovo vodstvo, njegova nesposobnost za vodstvo je prozoročla propad njegove stranke. (Posl. dr. Šusteršič: On je naš najboljši agitator! — Veselost.)

Gospoda! Iz hvalečnosti hočem predlagati v bodoči seji vodstva naše stranke, naj g. dr. Tavčarja v priznanje njegovih zaslug za hitri razvoj naše stranke izvoli za klerikalnega častnega člana. (Živahna veselost.)

Da, še več! G. dr. Tavčar je namenoma govoril o glasovanju v odseku dne 21. julija, ko so se razdelili mandati na Češkem. Govoril je skozi okno, hotel je nahujskati javno mne-

nje na Češkem proti mladočeskemu klubu in njegovemu vodstvu. Rekel je: »Dne 21. julija je bil boj za čast češkega naroda. Tedaj je šlo za čast češkega naroda, za čast slovanskih narodov.«

Jaz nisem tega mnenje. Ko bi bil član odseka, mirno bi bil glasoval za ta kompromis proti častitim češkim tovarišem, ko so nemški in češki poslanci s Češkega glasovali proti kompromisu.

Dr. Tavčar pa je pozabil, da se je v odseku za volivno preosnovo glasovalo po imenih in da imamo stenografske zapiske. (Cujte!) Le čitatje v debelem zvezku stenografskih zapisnikov! Tu najdete, da je dne 21. julija sodeloval pri kompromisu tudi zastopnik Tavčarjevega kluba in je bil med onimi 28 poslanci, ki so glasovali za kompromis. (Cujte! Cujte!)

Gospodje, to je močan tobak, treba je mnogo drznosti človeku, da sedaj trdi kaj takega po takih dogodkih.

Tu se vam pripoveduje, da se mori svoboda na Kranjskem, da se duši napredek. In zakaj? Ker izginejo kranjska mesta!

Vendar pa Ljubljana obdrži svoj mandat, le dva mestna okraja se združita s kmečkimi.

Odkrito pa Vam moram reči, da je najnespametnejši predlog med vsemi, ki ga je stavil tovariš Plantan, tovariš Tavčarjev in njegov sprednik v odseku. Absolutno nemogoče je, da bi katerakoli vlada podpirala ta predlog. (Pritrjevanje.)

Da je še precej članov glasovalo za ta predlog, je edini vzrok, ker gospodje ne poznajo naših krajevnih razmer.

Jaz načeloma nasprotujem delitvi mest od kmečkih občin, ker taka delitev nasprotuje načelu splošne, enake in direktne volivne pravice. Najraje bi videl, da napravimo volivni red, kakor je na Nemškem in Francoskem. Priznam pa, da je med življenjem v mestih in na kmetih nekaj razločka. To sicer še ne opravičuje razločka v volivnem redu, pač pa se more do neke mere zagovarjati, da se ta razlika izrazi tudi v volivnem redu.

Toda na Kranjskem najdete pravzaprav eno samo pravo mesto, in to je Ljubljana. (Res je!) Vsa druga mesta in trgi pa imajo le zgodovinski pomen. Da je to istinito, je jasno iz naslednjega: Tovariš Plantan je sestavil volivni okraj, ki naj bi obsegal 32.000 duš. To številko okrožim na gori, ker ta volivni okraj bi štel 31.999 duš. (Veselost.) V ta okraj pa je združil nič manj ko 30 takozvanih mest. Tako šteje n. pr. Višnja gora 361 duš in je doslej volila v mestni skupini. Tu najdete pa še manjše kraje, v resnici vasi. Turjak n. pr. šteje 216 duš. Vsi pošteni ljudje in vsi kmetje. Trebnje šteje 178 duš, Goričane le 164 duš!

To vendar niso mesta, in kaj naj odgovori vlada na tak bedast predlog? In kako so sestavili ta volivni okraj! Združiti hočejo Senožče na Krasu neposredno pred Trstom s kraji ob Kulpi v vinorodni Beli Krajini in s kraji ob Savi na štajerski meji. Ti kraji pač nimajo nobenih skupnih interesov, nobene zveze. Združiti jih hočejo le zato v en okraj, da bi ta smrtnobolna stranka morda še enega svojega zastopnika poslala v visoko zbornico.

In enaki so drugi nasveti dr. Tavčarja in njegovih tovarišev.

Županom ne zaupa.

Tako je dr. Tavčar predlagal pri § 11. volilnega reda, naj se županom odvzamejo imeniki volivcev in naj jih sestavljajo politična oblastva!

Gospodje! dr. Tavčar z velikim ponosom govori o svobodomiselnosti, navdušuje se za boginjno svobodo. Toda ta boginja, pred katero kleči na kolenih, mora imeti na glavi paradni klobuk c. kr. okrajnega glavarja (veselost) ali pa vsaj čepico c. kr. uradnega sluga. (Veselost!) Ravno tako ponarejena, navidezna in našminkana je njegova etika in njegova narodna zavest.

Krokodilove solze.

Slišali ste, kako se je hudoval zaradi neke notice, ki pripoveduje o razgovoru g. min.

predsednika z odličnim poslancem. Rekel je: O ministerski predsednik je hotel tega odličnega poslanca podkupiti.

Pretakal je grenke solze zaradi koroških Slovencev ter rekel: »Mi jih nemoremo in ne bomo izgubiti; noben Slovan v tej zbornici ne sme pomagati pri eksekuciji koroških Slovencev.«

Ta ogorčenost je sicer umestna, toda kaj porečete, ako vprašam in trdim — četudi bi mi zanikaval dr. Tavčar —: Od dobro poučene strani sem izvedel, da so prišli gotovi gospodje k gotovim vladam in jim rekli: Mi požremo vso volivno preosnovo, kakršna je, s kožo in lasmi, le en mestni mandat hočemo imeti na Kranjskem! (Cujte! Cujte!)

Obstreljeni zajci.

Gospoda moja! Ako je to res, potem je vsa narodna etika dr. Tavčarja jako dvomljive vrednosti. Sicer pa si je sam v zbornici zapel labudovo pesem, ko je rekel:

»Mi smo kakor obstreljeni zajci v tej zbornici, tarnali bomo, tožili in jokali.«

Dr. Tavčarju bi dal dober svet. Še vedno se čutim šolnika, tako tudi glede na štilistiko. Saj sem celo nemščino učil na neki nižje-avstrijski srednji šoli v višjih razredih. Zaradi tega mojeja hudodelstva se bodeča morda jezila tovariša Stein in Malik. (Veselost.) Toda istina je: Vedno sem pazil, da so učenci rabili prave primere. (Veselost.) Dr. Tavčarjeva primera pa je jako slaba. Ako dr. Tavčar jemlje primere iz živalstva, naj ne govori o zajcu (Veselost.), ker zgoditi bi se moglo, da bi rekel zloben šaljivec — kar jaz nisem — naj si izbere za primero drugo žival (veselost), ki izraža svojo bolečino glasneje in mogočneje (poslanec dr. Šusteršič: In ima tudi dolga ušesa!) in ima morda daljša ušesa kakor zajec. (Veselost!) S tem se poslovim od g. dr. Tavčarja.

Neenakosti — Korošci.

Res je, da volivna preosnova ne prinese povsem enake volivne pravice. Velika razlika je med volivnimi okraji. Posebno mi Slovani smo prikrajšani v primeri z Italijani in Nemci. Hočem pa biti pravičen, zato opozarjam, da se najde ta razlika tudi v okrajih posameznih narodnostij, posebno med Nemci.

Tu imate dunaiski volivni okraj Rudolfsheim, ki šteje 75.000 volivcev in plačuje veliko davka. Ta okraj dobi enega poslanca, kakor mala skupina nemških Kočevcev, ki plačujejo jako malo davka. (Poslanec Wastian: To je zadnji kulturni ostanek Nemcev na Kranjskem!)

Pa tudi druge razlike najdemo v predlogi. Načelo je bilo, da se vsvarijo, kolikor mogoče narodno enotni volivni okraji. To se je zgodilo povsod, le na Koroškem ne in to nas peče. Še vedno imamo to staro neumnost, da se šteje prebivalstvo po občevalnem in ne po materinem jeziku. In celo po tem uradnem šteju je 53.000 koroških Slovencev razkosanih v pet volivnih okrajev s pretežno nemško večino. Izključeno je vsako upanje, da bi Slovenci kdaj dobili svojega narodnega zastopnika. Zato bi morali gospodje glasovati za izpremembe, ki jih bomo predlagali v nadrobni razpravi. Hotel pa bi za trenotek obdeli nemškonalno kožo in s tega stališča bi drugače sodil o tej stvari. (Poslanec dr. Šusteršič Wastianu: V Vašo kožo! — Wastian: Moja bi mu bila pretesna, jaz nisem elastičen!) Da, Vaša bi mi bila pretesna!

Vendar pa ne soglašam z dr. Tavčarjem in dr. Vovšekom, ki sta trdila, da je teh 53.000 koroških Slovencev narodno izgubljenih. Jaz sem druge misli.

Mislil, da imam večjo pravico, tu govoriti, kakor dr. Tavčar, ki, če izvzamemo nekaj odvetniških zastopstev v Celovcu, pozna Koroško le, kakor se mi zdi, iz napitnic, jaz pa poznam Koroško, deželo in ljudi. Izpričali boste, čez dvajset let sem v zbornici, da nisem nikdar nesposobno in neprimerno postopal specielno glede na koroške zadeve. A koroški Slovenci niso nikakor manj vredni in izmed vas ne bo nihče hotel trditi, da tvorijo slabši populacionistični element, kakor njihovi nemški rojaki.

Ne pozabite, da je največji Korošec, ki ga sploh imate, Slovenec, namreč eden izmed najslavnejših fizikov XIX. stoletja, Stephan. Sam sem še govoril z njim slovensko, v »Slovenskem Glasniku« je priobčeval razprave o fiziki in imamo lepo vrsto njegovih pesmi v našem sladkem jeziku. Narodno mrtvi torej koroški Slovenci še niso.

Naš cenjeni tovariš dr. Steinwender mi dovoli, da govorim tu o otvoritveni vožnji, ki smo jo napravili v lepi koroški deželi pred enim mesecem in pol. Ganjen in vesel sem bil, ko sem se peljal v ljubki družbi dr. Steinwenderja (Veselost.) iz Beljaka proti karavanškemu predoru in ko smo, čim dalje smo se peljali, vedno bolj pogosto videli plapolati narodne slovenske trobojnice, ko sem videl to silno scenerijo, vpriporjeno po oficielo odstranjenem slovenskem ljudstvu na vznožju Karavank.

Tu ste videli stati na stotine oseb zbranih z narodno trobojnico v rokah in v sred ogrode z velikanskim napisom: »Da smo tud tu Slovani, — da slovensk' je Korotan, narod naš dokaze hrani!« Skupno s tovarišem Oraschem sva čitala. (Medklci.) To se pravi, da stanujejo tudi tu Slovani, da je tudi Korotan slovenski, zato prinaša naše ljudstvo dokaze. Ta živeli je sposoben živeti in ne boste ga vsesali. Sploh danes ni več tako lahko mogoče, da se raznarode celi narodi. Kaj bo zato sledilo takim stremljenjem? Ti volilni okraji so nalašč narejeni za nemško ljudsko stranko in pravi režiser, ki je spravil na oder to umetno delo, je cenjeni tovariš dr. Lemisch. Posledica te volilne geometrije bo sledeča: Na Koroškem se pojavlja in pridobiva tal stranka, ki je skozi in skozi popularna, namreč krščansko-socialna. (Poslanec Steinwender ugovarja.) Videli boste, da se posreči spraviti koroške Slovence v krščansko-socialni tabor in takrat se bo pokazal ta račun, da vam bomo lahko končno zaklicali latinsko kitico: »Vos non vobis melificatis apes!«

Ne smem biti obširen, gospodje, hitim h koncu, dasi bi lahko še veliko povedal. Priateljli volilne preosnove naj bi sploh v tej razpravi več molčali, kakor govorili. Le mi-mogrede bi se rad dotaknil pluralitetnega načina volitev in izjavil v imenu svoje stranke, da se naša stranka ne bo izjavila za pluralitetni način volitev (Pritrjevanje), in sicer iz mnogih vzrokov, pred vsem pa uvažujemo, da se hoče pred vsem po volilni preosnovi doseči poravnava in odstranitev boja za volilno pravico.

V onem trenutku pa, ko uvedete pluralitetni način volitev, je preprečen popolnoma ta namen in prično se takoj novi boji za volilno preosnovo. Da bo volilna preosnova narejena, da je od dne do dne odpor slabši, vidimo jasno. Največjo važnost bi pa polagal na to, da se sklene volilna preosnova še ta mesec, in sicer še prej, ko se snidejo delegacije. Za to imam tehten vzrok.

Dve glavni vprašanji sta odločilni za Avstrijo, naravnost usodni za staro po viharjih sem in tja premetavano državo. Prvo vprašanje je ono o volilni preosnovi, ki se rešuje zdaj, drugo je razmerje z Ogrsko. Pravkar so naši poverjeniki zopet na delu, da prično s Sisifovim delom skleniti z Ogrsko saj na pol pametni dogovor. Izid teh pogajanj je pa odvisen večinoma od naziranja, ki se bo razvilo na Ogrskem glede na notranjo moč Avstrije.

Če se posreči, da rešimo do 25. novembra volilno preosnovo v zbornici, kar je tudi jako važno zato, ker moramo rešiti veliko vlečavih gospodarskih predlog, po katerih sega prebivalstvo (Živahno pritjevanje), potem je doprinesla Avstrija tak dokaz moči, da bo morala vplivati tudi na gospode Mažare, (Pritrjevanje.)

S tem končam in izjavljam, da bo glasovala naša stranka za prestop v podrobno razpravo, pridrži si pa, da zavzame nasproti raznim točkam v podrobni razpravi svoje stališče in da bo ob tej priliki nastopila za svoje izpreminjevalne predloge. (Živahno pritjevanje in ploskanje. — Govorniku častitajo.)

ostuden gnoj. Te oteklina se imenujejo »buboni« in Nemci so dali tej kugi ime »Bubonenpest.«

Pljučna kuga je podobna navadni, toda hudi pljučnici. Zračne mehurčke pljuč napolni serozna tekočina, ki se kmalu strdi. Bolnika bóde, nadleguje ga neuteljivi kašelj, dihanje je težavno. Izmeček je krvavo-črn, odtoč ime »črna smrt«. Ob znakih najhujše pljučnice umrje človek v malo dneh.

Obe vrsti kuge pa imata iste splošne znake. Ti znaki ali simptomi so znaki, kakršni se vidijo pri najhujših infekcijah. Prvi popis kuge nam je dal Griesinger. Popis je izborn in z njim se v glavnem vjemajo popisi drugih, tudi novejših strokovnjakov.

Popis se glasi: »Predznakov ponavadi bolezen nima. Človek zgubi slast do jedil, ima v križu bolečine, onemore, oslabi. Bolezen se začne hipno, hipno propadejo vse živčne in telesne moči. Povod temu je strup, ki ga producirajo v telesu kužni bacili. Bolnik onemore popolnoma, trpi za groznim glavobolom, glava mu je težja, bolečine hujše, kakor bi se kuhal v razbeljeni peči. Lice obledelo, obraz upal, oči medle in udrté, pogled top, govor težek, jecljajoč, hoja opotekajoča, čuti topi, duh omračen — to je žalostna slika bolnika. Bolniku se gabi jed, obhaja ga groza, kuha peklenska vročina, stresa mrz; oči so rudeče,

zenici široki, obraz popačen. Žila bije hitro, mehko, nepravilno. Tak je položaj v prvih treh dneh. Začne se vročica. To pomeni, da se bolezen razvija. Bolnik je nemiren, koža vroča kot žrjavica, oči krvave, zenici razširjeni do skrajnosti, ustnice suhe in otekle, jezik belo obložen, otekel, bolnik ne sliši nič, je oslabljen in onemogel, da pri polni zavesti ne more dati odgovora. Le z roko kaže proti glavi, hoteč povedati, kako hudo mu je v glavi. Vsled neznosnega glavobola zgubi zavest, začne bloditi, ter leži kakor pri najhujšem legarju, kakor bi bil mrtev. Le dihanje in utripanje srca še znači, da živi. Drugi, tretji ali četrti dan se pokažejo oteklina mezgovnih žlez v dimljah, v podkolenjaku, pod pazduho, pod vratom ali pa na tilniku. Z oteklina obide bolnika pot, kot bi ga polil s kropom, vročica ponehne, vrača se mir, vrača jasnost obličja in poizgublja se znaki drug za drugim. Oteklina se pa večajo, razgnoje, prodirajo po vrsti, iz kojih teče ostuden gnoj. V osmih dneh je bolnik rekonvalescent.«

Tako opisuje kugo Griesinger. Ta opis velja zlasti o mezgovni kugi, ker so edino te vrste slučaji ozdravljivi. Pljučna kuga pa je skoro vedno smrtonosna. Umrljivost za kugo je velika. Umrje polovica kužnih bolnikov.

Epidemiologija kuge je zanimiva in važna. Naleze se človek kužnih bacilov od

bolnega človeka neposredno in posredno. Posredujejo infekcijo brezdomno tudi živali, zlasti podgane, katerih je na ladjah vedno dosti. Kako prenašajo kugo podgane, ni dognano. Da pa so v kakršnikoli zvezi z kužnimi epidemijami na ladjah, priča dejstvo, da pogine na kužnih simptomih mnogo podgan vselej, kadar se pojavi kuga pri potovalcih. Zato so poskušali opetovano zatreti podganjo zalogo na ladjah, a ni se posrečilo zatreti jo z nobenim sredstvom.

Domovina kuge je Azija in Afrika. Od tam so izšle vse kužne epidemije, kolikor jih je bilo. Naštevajo štiri kraje, kjer je kuga endemična. Ta endemična kužna središča so: Provincja Yunnan na Kitajskem je prvo kužno središče. Tu je imela izvor kužna epidemija Honkonga. Drugo središče je na H y m a l a y i tretje v južni Rusiji na K a v k a z u, četrto v U g a n d i vzhodne Afrike.

Od nekad se je kuga širila iz endemičnih središč po potih, koder se vrši svetovni promet. Prenaša se v tuje kraje zlasti po ladjah. Umljivo je torej, da v zadnjih letih beremo večkrat o posameznih kužnih slučajih v pristaniščih, kamor se zanese kuga z ladjami.

O b r a m b a proti kugi sloni na načelih, na katerih sloni obramba proti drugim nalezljivim boleznim. Snaga, dobra hrana, čist zrak so glavna obrambna opora.

Ker se pa kuga po navadi zanaša iz endemičnih središč po cestah in potih svetovnega prometa, posvetovali so se o načinu obrambe kužnih epidemij člani mednarodne zdravstvene konference leta 1897 v Benetkah. Ta konferenca se je sešla po posredovanju naše države in si je posvetovala, kako naj se vrši obramba epidemij iz endemičnih središč. Notranja obramba v posameznih državah se je prepustila državam. Glede morskega prometa po Rdečem morju skozi sueški prekop pa so se napravila natančna določila, po katerih se je strogo ravnjati ob času kužne nevarnosti vsaki ladji. Storili so se tudi strogi predpisi za romarje v Mekko. Vsaka ladja, ki prevaža romarje, mora imeti bolniško sobo in svojega zdravnika. Romariem se mora zajamčiti dovolj prostora, primerna hrana in zadosti zdrave pitne vode. Sumljive romarje se strogo preišče in če treba se ravna z njimi po predpisih.

Po načelih, kakor jih je uveljavila beneška konferenca, se dosledno postopa. Uspehi kužne obrambe po teh načelih so bili doslej vedno povoljni in zanesljivi. Zato pa smelo trdimo, da časi velikih kužnih epidemij so bili in ne bo jih več.

Tedenski pregled.

Državni zbor. — Kancelar paragrafi. Odsek za volivno reformo je izvolil pododsek, ki naj se posvetuje o načrtu zakona za varstvo volivne svobode. Naši in vsi liberalci razumevajo in zahtevajo svobodo vselej je zase, odrekajo jo drugim. Tako je tudi nadsvetnik »extra statum« dr. Ferjančič predlagal v odseku tako postavbo, da bi moral duhovnik ob času volitve ustaviti vse svoje cerkveno in nekerkveno delo ter se zapreti v samotno celico, ker drugače bi gotovo prišel pod nož Ferjančičevega »kancelarparagrafa«, če bi bil sprejet. Tako je svobodoljubnost naših naprednjakov. Ni čuda, če je v državni zbornici neki nemški svobodomislni poslanec izustil: »Vaši liberalci so najpodlejša stranka v tej zbornici.«

Poslanec Ferjančič je mislil, da se bo s svojo zmislil, ki jo je predlagal, prikupil vsem svobodomislemcem. Toda zmotil se je. Se celo voditelj socialne demokracije dr. Adler se je izrekel proti vsakemu izjemnemu zakonu, posebno se proti »kancelarparagrafu«; isto je storil tudi poljski klub in »Slovanska zveza«. — Pododsek je sprejel predlogo, ki kaznuje vsako podkupovanje pri volitvi.

V ponedeljkovi seji je glavni protigovornik Stein v državnem zboru izlival svojo jezo nad vsemi, ki so se trudili za volivno reformo. Cesarja je imenoval grobokopar nemštva v Avstriji; napadel je zlasti dr. Ploja, ki mu je očital nečedne reči v privatnem življenju; zaletaval se je v dr. Šusteršiča in Šukljeta tako, da ga je podpredsednik Začek moral klicati večkrat k redu. Šuklje in Šusteršič sta odločno zavračala skrajno žaleče napade ter sta s svojimi dejanskimi popravki dosegla izredne uspehe. Obema govornikoma je cela zbornica živahno pritrjevala. Dr. Šusteršič je označil tudi podlež domaćih protivnikov kot nesramne laži in obrekovanje. Slovenski liberalci so od cele zbornice prezirani. Bil je pravi sodni dan zanje in za Všenemce.

V torek, sredo in petek se je nadaljevala specialna debata o volivni reformi v državnem zboru. Sprejet je bil paragraf, ki določa, da bodi število poslancev v prihodnji zbornici 516, za 61 večje, kot doslej. Definitivno glasovanje o številu in razdelitvi mandatov v posameznih kronovinah bo pozneje.

Kancelarparagraf odklonjen. Ferjančičev predlog je pododsek skoraj soglasno zavrgel; zanj so glasovali samo Stein, Choc in nadsvetnik »extra statum«.

Gospodarska zbornica je izpremenila več točk novega obrtnega zakona, sprejetega od državnega zbora. Obrtniki so razburjeni. — Člani gospodarske zbornice so imeli že posvetovalja o posameznih skupinah volivne reforme, ker hočejo delo pospešiti.

Slučaj črne smrti se je pripetil pred dobrim tednom v Trstu. Na pljučni kugi je umrl mornar Dabovič, ki se je pripeljal iz Indije. Ker se je poskrbelo za varnostne odredbe, niso doslej zasledili še nobenega daljnjega okuženja.

Ljudski shod posebne vrste smo imeli v Ljubljani preteklo nedeljo. Sestali so se privrženci vseh strank, razen prijateljev »Slovenskega Naroda«. Šlo je zato, da se okrci delovanje deželne odbora v deželnih dobrodelnih zavodih. Povod shodu je bil odkol deželne odbora, ki je odslavljal zdravniška dr. Robida iz zavoda na Studencu. Nad tem odlokom se je hudoval dr. Ravnihar, ki je v svojem govoru krožil povečem okrog osebe dr. Robida. — J. Gostinčar je obrazložil slabo stanje uslužbencev v prisilni delavnici in na Grmu. — Tretji govornik je bil E. Kristan, ki je očital deželnemu odboru, da nima čiste vesti, ker ni poslal zastopnika na shod; povdarjal je tudi, da shod nima namena iti v boj za

posamezne osebe, ampak ožigosati samo krivičen zistem.

Toliko je jasno, da bi dr. Robida bil še v službi na Studencu, če bi se tako držal »Slov. Naroda«, kot svoj čas. — Kar pa je gnilega pri deželnih zavodih vsled krivde deželne odbora, naj se pa ožigosa in odpravi.

Pet manj petdeset volivcev se je oglasilo pri dopolnilni deželnozbornski volitvi iz veleposestva. Izvoljena sta bila z vsemi glasovi nemška kandidata baron Codelli in dr. baron Born. Vseh volivcev je 82.

Žaupni shod (pogrebna svatovščina) liberalne stranke je bil v četrtek v Ljubljani. Se enkrat so se sešli žaupniki stranke, ki je za splošno volivno pravico in ki se hkrati bojuje proti nji, — ki je za svobodo in hkrati zahteva kancelarparagraf, — ki je narodna in hkrati zvezana s Steinom in Švegljem, — ki gori za kmeta in ga hkrati zmerja, da je polučlovek in nerazsoden. — Vabil je stranka poslala 1500; veljavni ljubljaničani so se odzvalo malo, med vnanjimi žaupnikarji je bila deseterica učiteljev in nekoliko posameznikov, ki so bili prisiljeni na ta ali drugi način priti k shodu. Kot prvi strokovnjak, ki je tožil, da narodno-napredna stranka doslej še programa ni imela, je nastopil dr. Triller. Tožil je nad »mladimi«, ki hočejo v »kulturnem« boju osiroke politike v kot potisniti. Ponujal je navzočim nov program, ki mu je temelj zvečenca fraza: »Napredek, misel svobodna.« — Kmetiški zastopnik Jenko je bral liberalcem levite, ter tarnal, da za kmeta še niso nič storili. Kazal je na uspehe »Slovenske Ljudske Stranke«, njeno skrb za ljudstvo, njeno organizacijo ter pozival: »Delati treba, ne pa lenariti.« — Učitelj Žirovnik je pobijal točko programa, ki zahteva ločitev cerkve od države ter predlagal milejša besedila. (Je že vedel zakaj.) Ostal je v manjšini. — Učitelj Črnogaj je vihtel kadilnico dr. Tavčarju obenem pa očital, zakaj liberalna stranka ni pomogla učiteljem kot zvestim pristajnikom, kot je imela moč. — Ko sta dr. Novak in dr. Ravnihar še enkrat konstatirala, da je bila stranka doslej lena in malomarna, je prišel do besede dr. Tavčar, toda dvorana se je bila že precej izpraznila. Ponavljal je to, kar je »Slovenski Narod« že pisal o volivni reformi. — Ob koncu mu je nekoliko posekundiral notar Lenček, nakar je dr. Tavčar kar sam imenoval člane za izvrševalni odbor.

Raznoterosti. V Št. Petru pri Gorici je bil Martinovo nedeljo napovedan shod. Prišlo je kakih 50 opitih liberalcev, ki so v družbi z Gabrščekom vpili in rohneli. Naših je bilo okrog 200. Od vina ometeni junaki so jo popihali. — V Donavi pri Novem Sadu na Ogrskem so vjeli štiri in pol metra dolgega krokodila. — »Kršč. soc. zveza« v Ljubljani je otvorila novo telovadnico. — Koncert »Glasbene Matic« s sodelovanjem Sevcikovega kvarteta, je dosegel lep uspeh. Središče zanimanja so bili štirje češki mojstri in umetniki. — Pri volitvi za splošno volivno kurijo v moravski deželni zbor je katoliška narodna stranka dobila 95.000 glasov, soc. demokrati 65.000, Mladočehi samo 15.000. — V bližini Valparaísa v Ameriki sta trčila dva vlaka s tako silo, da je bilo takoj mrtvih 47 oseb; vozovi so zgoreli. Med ponesrečenimi je največ Poljakov in Rusov. — V Budjovcih so v II. in I. razredu zmagali Nemci. — V Irkutsku je bil izrešen atentat na znanega ruskega generala Rennenkampfa, ki pa ni ranjen. — V hrvaškem saboru je utemeljeval poslanec Lorković predlog o splošni in enaki volilni pravici. — 14. t. m. je bila na Dunaju konferenca o lokalni železnici šentjanski. Navzoča sta bila tudi Šuklje in dr. Šusteršič. Obravnave, ki se bodo še nadaljevale, kažejo ugoden uspeh. — Delegacije se otvorijo 24. t. m. — Šefom avstrijskega generalnega štaba je imenovan ino-moški divizionar pl. Hötendorff; voj. krogi

ga ne morejo prehlaviti. — V ponedeljek popoldne bo v Ljubljani protialkoholni sestanek duhovnikov.

Godovi prihodnjega tedna.

Nedelja 18. novembra.: Varstvo Marije Device, Evgen, Hilda, Odon; ponedeljek 19.: Elizabeta, Poncijan; torek 20.: Feliks Val., Edmunda; sredo 21.: Darovanje Marije Device, Kolumban; četrtek 22.: Cecilija, Maver; petek 23.: Klemen, Felicita; sobota 24.: Janez od križa, Hrizogon.

Pruska država sem jaz!

Iz sanj Viljemovih.

Državica Friderika Velikega se je razširila v veliko nemško državo, ki se je zadnje desetletje nameravala izpremeniti v vsenemško. Viljem II. je sanjal sanje svete rimske države nemške narodnosti in z veličastno pozvo Barbarose posegel z vsegamočno roko v Orijent, da pridobi zase Saracene. Kamarilška dvorna politika grofa Agenora Goluchowskega mu je šla sredi pota prijazno nasproti. Poljska poturica je ojunčila Viljema, da je s pomočjo hakatizma nadaljeval raznarodovanje med poznanskimi Poljaki. Marljivi, a oportunistički uradnik Körber je gojil v Avstriji politiko, ki izrablja narodnost proti narodnosti in pripomogel do veljave avstrijskemu vsenemštvu, ki je teroriziralo vodilne vladne kroge. Tako je bilo vse pripravljeno na Viljemovo Veliko Nemčijo in celo mažarski upor, najhušo rano na ustavnem telesu Avstrije, so poizkušali zaceliti s tem, da so Ogrum pretili s šibo pruskega šomastra. Lepo in dobro je, ustrahovati Mažare, toda krivično je, hoteti prekiniti mažarsko samosvoje gibanje z neustavnimi sredstvi. Toda stvari so se čez noč docela izpremenile.

Ogri so se osamosvojili. Sedaj že mislijo na to, kako bi svoje velike župane in komitate napravili popolnoma avtonomne. Bolj kot le kdaj mislijo sedaj na to, kako bi s Stefanovo krono tesno spojili Hrvaško in Dalmacijo. Troedina kraljevina pod mažarskim varstvom ni več fantom, ampak najbližji ideal. Hrvaška koalicija se je s to mislijo docela sprijaznila. In sedaj se Mažari zmenijo za pruski protektorat toliko, kot za lanski sneg. Pa tudi v Avstriji ne gredo stvari Bismarkovcem po volji. Volivna reforma je prekrizala račune radikalnim vsenemškim stranicam, ki so upale na kak pruski »Staatsstreich« ali pa na popolno onemoglost Avstrije, ki naj bi se vrgla Viljemovi politiki v naročje. Avstrija hoče živeti dalje sama brez protekcije. Ustavna načela do skrajne konsekvence! Dinastija je uvidela, da je po božji volji le, če je tudi po ljudski volji. Ministri se hočejo izpremeniti iz birokratov v moderne državnike, ki so zaupniki krone le v toliko, v kolikor se želje monarha skladajo s potrebami ljudstva in demokratskim razvojem vsega ustavnega in upravnega življenja.

Tako je Nemčija tudi nasproti Avstriji osamljena. Vežejo jo z njo le dinastiške tradicije, na znotraj sta se pa druga drugi čisto odtužili. Dva telesa, dve duši. Parlamentarna Avstirja in samodržstvo Hohencolerncev ne gresta skupaj. Še hušja reakcija proti temu absolutizmu pa je nastopila v Nemčiji sami.

Viljemovemu absolutizmu so se dosedaj upirali le socialni demokratje, razsodni možje iz centra ter k večjemu še »Simplicissimus«. Kam pelje cesarjeva kratkovidna samoblastnost, je pokazala najprej popolnoma ponesrečena pomorska in kolonialna politika. Najvišji gospodar Prusije je mislil, da stre angleško pomorsko nadoblast z mogočnim brodomjem, ki pa ni moglo pluti po vodi, ker je manjkalo za oklepe in topove finančne sile.

Cesarjeve besede, ko je ostro govoril o nemških »črnogledcih«, ki ne podpirajo njegovih stremiljenj, so bile povod, da se je skeptična hamletska narava Nemcev in prirojena satira uveljavila v javnem mnenju ter cesarju izpodkopala ves ugled. Še Hohenlojevih spominov in kopniškega stotnika je manjkalo, da je sarkazem pokopal visokoletne načrte pruskega roi solcil. Vse se je vrglo na uboge državnega kancelarja, ki je v Nemčiji že izdavnica postal prazen strah, ki se ga ne boje dvorski zaplečniki, ki so svoj čas strmoglavili celo Bismarka. Mož je že tako ob vso moč, da je moral porabiti ves svoj vpliv, da vrže kmetijskega ministra Podbielskega, ki je cesarju laskal s svojo docela ponesrečeno agrarno politiko in lakajstvom. Draginja mesa je od dne do dne naraščala, Podbielski se je pa norčeval iz ljudske bede. Viljem pa je odločil: Ravno zato, ker zahteva javnost njegov odstop, ga nalašč držim v kabinetu po konci. Justament-politika — zadnje in najvpešnejše zdravilo za »narod mislecev«!

Parlament je zahteval odgovora. Bilov si ni mogel pomagati drugače, kakor da je nastopil golorok in rešil cesarsko politiko iz zadrege s odkritosrčno izjavo: V Nemčiji ni in ne more biti parlamentarne vlade! Jaz in moji tovariši nismo zaupniki parlamenta, ampak zaupniki krone! Vse stori lahko dedič Friderikov, samo če najde ministrov, ki prevzamejo odgovornost za njegove fermane. Kajti v Nemčiji ni velike vladne stranke, ki bi zamogla vladati. Na Nemškem vlada epoleta generalov in tradicionalno nemško pravo. Vse se vlada pri nas še na podlagi »Sachsen in Sva-benspiegla«.

Sedaj so Nemci lahko zadovoljni s svojo gosposko osamljenostjo. Drugod naj le govore vojni ministri sami o splošnem razoroženju, kakor idealnonaivni Haldane na Angleškem, socialdemokrati naj vodijo ministrske kabine-te, na Nemškem gre naprej pod znamenjem Moltkejeve sablje. In to je zelo dobro. Čimbolj Nemčija zaostane, tem lažje se gibljemo in napredujemo mi. Palica pruskega šolmoštra tepe svoje lastne šolarje, drugim se je ni treba več bati. Saj je izolirana, kakor je dejal kancler, in ponosna, da je sama. Ponosni absolutizem je ravnotako goden za smrt, kot ponižni. In da ga bo konec, za to poskrbi Viljem gotovo sam.

Zahtevalje „Slovenca“ v vseh go-stlinah! — Zahtevalje „Slovenca“ na kolodvorih!

Protialkoholni sestanek duhovnikov.

V ponedeljek, 19. novembra, ob 2. uri popoldne v „Unionu“.

Dobrodošli vsi gospodje, zlasti pa pokrajinski!

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Ta narpreh nej im puvem, de še nism u norhau in kokrusekaže, tud nezatu k nimam take žlahte, de b mela pr

ornhaus kej za guvort. Zatu jim pa dons spet iši in im dam vedet, de gre leberalna stranka sak dan bl u franže in de nau nekol douh, a na bo ud né ne duha ne sluha.

Kokr im je znan, je soje cajte cela leberalna stranka sam »Sluvenk Narud« skp dru. Al tekat sa bli pr »Sluvenkmo Narode« lrgačn lđje, k sa mel gajst u glau in sa se na nultika zastupil; dondons je pa žajfa. Dohtar Taučar prou za prou še zmeri »Sluvenk Narud« vn daje, vnder je pa sam sprevidu, da nanka pr liste enga tagca čluveka, de b znou di skp držat in zatu mu ni družga preustal, kokr de s je na ta viža pumagu, kokr s punaga kmet, če mu grabci na njiv škoda delaja n prdelk raznašaja. Kmet pustau na soja njiva z slama nabasanga tatermana in mu da metla i roka, de drži žvau u strahe; dohtar Taučar e pa na soja pulitična njiva, tu je: »Sluvenk

Narud«, pustavu Mulavrha in mu dau gurjača u roka, de tku leberalna stranka u strahe drži. Ta strah je precej en cajt neki izdau; kokr je pa mal obšesu in ga je pulitična burja mal razcefedra, tku de je začela slama iz nega vn gledat, sa pa začel spet nahter nazadovolnejš lđje ruguvilt in dohtar Taučari na njiv škoda delat. K sreč je dohtar Taučar u prau mo cajt navarnost za soja njiva sprevidu in zatu zavarn Mulavrha še ta pustga Slemška iz metla u rok pustavu. K sa leberalci zagledal, de ma dohtar Taučar toplt vahta na soj njiv, sa ratat spet bl puhlevn in putrežljiv. Kokr pa usaka reč sam en cajt trpi, tku je tud nahtere leberalce strah meniu in sa dubl pučas taka kurajja, de sa se upal jt čist na dohtar Taučarjeva pulitična njiva in sa s ud bliz ugledal ta negava vahta. Seveda jh je preci vs strah meniu, kokr sa vidl, de dohtar Taučarjuva vahta ni glih tku navarna, kokr b s edn mislu, če b ja sam ud zdelec gledu. Pr ush plateh je iz te vahte sama slama vn gledala in take vahte nej b se člouk bavu? Nkol! Kokr sa tu zamerkal ta nazadovln leberalci, sa se ta nar preh začel dohtar Taučari kujat, pu sojh potah hodet in dohtar Taučarja u štih pušat in prou ena mejhna šuma je še takh ldi, de b mel pred dohtar Taučarjuvm tatermanim rešpeht in se jh bal.

Ke ma pa usak leberalc že ud rojstva ena taka žilca u seb, de če bt kumandant, se samu ud sebe zastop, de se na morja douh skp držat. Sami puliri še nisa nkol nubene hiše sezidal; če ni delucu zraun, pa ni nč. Teh pa

dohtar Taučar in negau tatermani ne trpeja in zatu uja zastupil, za kua gre leberalna stranka u franže.

Pu mojh mislh b biu tud usak naumn, de b se umes štulu. Sej sa nahter že puskušal na dohtar Taučarju njiv kej purihtat in u vornga spraut, pa ke sa pršli prebliz, pa jh je taterman iz metla pu buč lopnu. Tu je bla zahvala. Če čja še več takh zahval zvedet, nej se ubrneja kar naraunast na Guvedkarja; ta jm u že puvedu kuku in kaj; murbt jm u še pukazu tista šenknga, k sa mu ja dal leberalci za lon, k je tulk let u nhn ruh trobu, de je hrpu ratu. Pr leberalch holt na sme nubedn pu lastn vol nč nardet, pa če b blu še tku dohr in putrebn. Če nima ud dohtar Taučarja al pa saj ud negavh tatermanu duvulejna, je ta nar bulš, de se u nubena reč na utakne.

Guvedkar nej u še cefridn, de je še use tku pu sreč vn izpadl. Tejatr iblansk nej pesti pr gmah, če pa že more zmeri kej za tejatr brklat in pisat, nej pa spiše kašna nova drama za Gašperltejatr pud Tibuli, de na uja zmeri ena špilal in se iz tistm kladvam pu bučah tculi.

Pa dohtar Taučarjuva tatermana nista splašla sam Guvedkarja, ampak skori use leberalne grabce, de zdej letaja preplašen naukul in činkaja. Tu pa dohtar Taučarja skrb i in zatu je dau dohtar Kame gnar za en tak špringhajzl, de b use te ta razkruplene grabce speč skp nalovu. Kokr je dohtar Kam du zdej iz sojmo špringhajzlnam upravu, ni uredn, de b guvuru. Ene parkat sa ga na kmeteh na-

luftal, k je tou grabce u soj špringhajzl luvit, tu je blu use. No pa dohtar Taučar se še zmeri trošta, de na u kar brez nč, če dohtar na u nč upravu, kdu pa bo, s misl dohtar Taučar, ke dohtar Kame use zaupa. Jest pa mislem, de uta uba skp pugurela; zatu nej b pa dohtar Taučar dau dohtar Kame laupos in nej b s raj najeu tistga šaušpilarija, ke kar iz palca ldm pulitka u glava ubija. Tu b več izdal, pa mn kuštal, ket pa dohtar Kamu mitlni. Kam je dobr za špetakl delat, in še tist mu morja druh pumagat; tu pa leberalne stranke na u nkol spravl na konja, ampak k večn pud psa, ke na pse je že zdej.

Tisth tristu pounh mož (»Narudov« šri-bar je biu gvišn ta nar bl poun, k je use toplt vidu, zatu u »Narud« prau, da jh je blu šest-stu); astn, tisth tristu pounh mož, k sa u četrtek na leberaln shod maširal, na u več dost zalegl, pa če se ush teh tristu pounh mož na glava pustav. Ta dohtar Taučarjuva armada, k se klerekalci kar tresete pred no, je glih takja, ket kral Matjažuva armada, ke prauja, de spi pud Krimam. Dohtar Taučar je pa tud glih tak ket kral Matjaž: spi rad, sevede tekat keder b mogu jt na Duni; namest tiste Matjažuve brade, ke se devetkat ukul mize uvija, ma pa dohtar Taučar douh nus, ke ga negava armada večkat zanj putegne.

Tku misl

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Idrijske novice.

i Voditelj tukajšnje strokovne čipkarske šole g. Jan. Vogelčnik je prestavljen kot učitelj centralnega tečaja za čipkarstvo na Dunaj. Obenem je povišan v 9. razred s popolno plačo in dokladami. G. Vogelčnik si je to odlikovanje pridobil s svojo delavnostjo, s katero je on povzdignil našo čipkarsko šolo kot prvo v Avstriji. To se je že parkrat v ministerialnih poročilih zabeležilo in se mu tudi pismeno v pohvalnih pismih in denarnih nagradah naznanilo. A pri neki stranki v Idriji gospod ni bil kaj v čislju. Mož namreč ni nikoli tajil svojega prepričanja, ne kot učitelja na rudniški ljudski šoli, ne pozneje kot kurator čipkarske šole. Bil je ves čas predsednik Slomškovke podružnice v Idriji. Radi tega so si ga privoščili naši naprednjaki večkrat v svoji glasilihi, kakor, da bi bil nespodoben in čipkarska šola nepotrebna, celo naravnost na ministrstvo so ga tožili. Za to je sedaj dobil laskavo zadostilo. Mi sicer obžalujemo, da Idrija izgubi tako izbornu moč, a radi dobre stvari najsrčneje častitamo g. Vogelčniku, saj Jugoslovani le na ugledu pridobimo, ako imajo kakega Slovenca v službi pri ministrstvu na Dunaju. S prvim januarjem 1907 g. Vogelčnik že nastopi svoj novi delokrog v središču naše države.

i Deputacija za podržavljenje naše realke se je v nedeljo v javni občinski seji izvolila. Župan Šepetavec, Kristan voditelj socialnih demokratov in posestnik Janez Gruden, ki se je kakor čujemo tej časti odpovedal in je njegovo mesto prevzel kancelist Filip Vidic, so odločili, da pri ministrstvu izposlujejo, da država prevzame breme, katerega si je mesto pred 6. leti naložilo. »Slov. Narod« je bil sicer hud na »Slovenca« pred 14 dnevi, ki je sprožil to misel in obenem dokazal, zakaj bi bilo umestno v tem smislu kaj delovati. Napredni dopisnik se je tolkel ob prsi, da kadar bode čas, že njegova stranka preskrbi vse, klerikalcev ne potrebuje. Kakor zadnji obšč. sklep kaže, ni kaj v tesni zvezi dopisnik z merodajnimi svojimi tovariši in vidi se, da smo mi bolje poučeni, kakor občinski tajnik.

i Duhovne vaje so imele članice obeh Marijinih družb zadnje tri dni pretečenega tedna. Čudno se nam je zdelo, da svetilnica na cerkvenem zvoniku vse tri dneve ni gorela, dasi je žarnica na sosednji hiši ves čas svelila. Je li bila nemarnost temu kriva ali pa nagajivost? Ne bomo preiskovali. Ako je zadnje, kaže le nizkoto misljenje onih, ki so to provzročili, ako pa prvo, pa ne vemo, zakaj ima občina svoje uslužbenice in zakaj elektrarna tako malo skrbi za svoje podjetje. Saj vendar vsi prispevamo za razsvetljavo in imamo vendar vsi pravice in sicer enake pravice, pa naj si bodo te ali one stranke. Cerkevno predstojništvo je bilo svoj čas toliko prijazno, da je dovolilo ob cerkvi speljati žice. Naj bi se vendar takrat skrbelo za razsvetljavo, kadar ljudje ali zgodaj v jutro ali na večer pohajajo cerkev. Ravno tam se tudi pot deli na tri kraje. Tedaj ste tudi druge kaznovali, ne samo članice Marijine družbe.

i Zakaj ne dobij stalne službe na naši realki suplent, ki je dovršil izpite in napravil doktorat, so se povpraševali zadnji čas radovedni ljudje. Uganili so, da radi tega, ker nima ne očeta, ne strica, tudi nobenega sorodnika v občinskem svetu. Drugega vzroka ne dobe, ker so dosedaj vsakega takoj imenovali stalnim realčnim učiteljem, ki se je skazal, da je dovršil izpite.

i Pogreša se rudar Janez Čuk. V nedeljo se je odpravil v Žiri, da bi si za zimo preskrbel kaj živila za svojo družino. Ker ga do četrta še ni bilo domov, povpraševali so, kje bi se bil zamudil. Dognalo se je, da je šel pravočasno iz Žirov, da se je na potu zadržal v gostilni, a da ni bil nič vinjen in bi bil lahko pravočasno v nedeljo zvečer doma. Ob potu po strmih klancu so dobili njegov klobuk, a kje se on nahaja, se še ne ve.

Jeseniške novice.

i Izlet na Koroško je napravilo v nedeljo 11. t. m. 28 članov »Katol. delavskega društva na Savi«. V Svečah v Rožni dolini je delavsko društvo bistrice tovarne, ki je sedaj last kranjske obrtne družbe, priredilo veselico, na katero je povabilo tudi savsko »Katol. del. društvo«. Občudovali smo navdušenost za narodno delo in organizacijo na podlagi krščanskih načel, ki vlada med ondotnim delavstvom. Kar elektrizirale so ognjevite besede predsednika delavskega društva mnogoštevilne poslušavce, ko je zatrjeval, da se ljudstvo v Svečah in Bistrici vzbuja in hoče neustrahovano iti v boj za svoje pravice. Podpredsednik »Kat. del. društva na Savi« g. Ivan Krivec je pozdravil gibanje, ki se je pričelo med brati Korošci, povdarjajoč, da se savski delavci zanimajo za svoje brate na Koroškem in hočejo z njimi roko v roki delati kljub vsem nasprotnikom, ki so se že začeli oglašati. Naredila se je trdna zveza med savskimi in bistrickimi delavci. Le prehitro se je bilo treba ločiti, radi bi bili še poslušali tamburaše, ki so pred predstavo »Vaški skopuh« in tudi potem udarjali lepe narodne komade. Čuden vtis naredi na človeka sami nemški napis na čisto slovenskih Svečah in Bistrici. Videli smo samo dva dvojezična napisa. Na postaji v Bistrici niso imeli voznih listov do Jesenic, pa je hotel uradnik delati liste kar za pet in pet oseb. Prišlo je do burnih prizorov vsled tega. Občudovali smo zagrizenost hajlovcv na Postaji v Področici. Pozdravljali smo z glasnimi »živijo-klici«, ko je vlak prišel na postajo, a hajlovci so nam hoteli zabraniti, češ, da je prepovedano vpiti na postaji. Odgovor so jim bili še glasnejši »živijo-klici« in prepevanje slovenskih pesmi. Zastonj so klicali orožnikom, ki so stali na postaji, naj nas vse zapró. Ti niso ubogali, ker na slovenski zemlji kli-

cati »živijo«, vendar ni nobeno hudodelstvo. In zato bomo še šli na Koroško in bomo na slovenskih tleh slovensko govorili in slovenske pesmi peli, če vsi hajlovci od jeze zato — popokajo.

i Občinska seja v torek, 13. t. m., je bila zopet prav zanimiva in parkrat tudi burna. Le škoda, da se davkoplačevalci ne zanimajo prav veliko za seje, bilo je le malo poslušavcev.

i Obvezno zglaševanje, ki naj se vpelje s 1. januarjem 1907, se je sklenilo. Vsak hišni posestnik bo dobil zglasnice in v 24 urah bo se moral vsak, ki bo prišel prebivati v hišo, ali ki jo bo zapustil, zglasiti pri županstvu. V policijskem oziru in glede domovinstva je to velike važnosti.

i Pomožnega uradnika pa odbor ni hotel dovoliti. Župan je nato izjavil, da se potem tudi ne bo vpeljal obvezno zglaševanje. Splošno se je povdarjalo, da pomožnega uradnika ni treba. Tajnik in župan lahko sama vse zmagata, ker je v primeri proti dobi gradbe predora v pisarni veliko manj posla in tudi občinski sluge nimajo več toliko opravila, ko prej, in lahko kaj pomagajo v pisarni. Poleg župana, ki ima letnih 1600 kron in občinskega tajnika, ki ima plače 1820 K, so še trije občinski uslužbenici, policaj in dve slugi, ki vsak hoče biti plačan. Slišalo se se ob tej priliki razne pritožbe zoper občinske uslužbenice. Župan jih je zagovarjal, odbornik Fabinc pa očital denuncijanstvo in obrekovanje. Kakor čujemo, spravile se bodo na dan še reči, katerih tudi župan in odbornik Fabinc ne bosta mogla zagovarjati, če bosta hotela ostati nepristranska. Splošno se čujejo glasovi, naj župan sam več dela v pisarni, kakor je delal prejšnji. Seveda sedanjemu ni tako mogoče, ker je tudi okrožni zdravnik.

i Socialni odsek je v svojem poročilu obžaloval, da občina oziroma prejšnji odbor ni prosil nobene podpore za zgradbo vodovoda na Savi in ga bo zgradila občina sama oziroma na stroške davkoplačevalcev z velikimi dokladami. Najmanj 15.000 kron državne podpore bi bila občina prav gotovo dobila. Naj vsaj sedanjí odbor za zgradbo namernanega vodovoda na Jesenicah, Plavžu in Savi pravočasno vloži prošnjo za državno podporo. Odbor je sklenil vložiti tozadevno prošnjo. Sprejel je tudi od socialnega odseka predlagano resolucijo, s katero se pozivlje vodstvo tovarne, naj delavce zavaruje zoper nezgode. Resolucija se bo predložila vodstvu tovarne. Mesto svetovalca Pongratza, ki je izstopil iz socialnega odseka, je bil izvoljen v odbor Peter Rozman. Odbornik Noč je predlagal, naj se odpravi socialni odsek, češ, da ga ni treba. Ta predlog je sicer propadel, a glasovalo je za odpravo odseka 10 odbornikov. Vsi ti se prištevajo napredni stranki. Lepa naprednost! Za odpravo socialnega odseka je glasoval tudi odbornik Ivan Ferjan, ki je član socialnega odseka. Ta gospod, ki je zoper socialni odsek, pa ne odloži svojega mesta v odseku! Kako bo deloval v odseku?! Dosedaj se ni še udeležil nobene odsekove seje.

i Občinska knjižnica. Odbornik Fabinc je predlagal, naj občina ustanovi javno knjižnico. Utemeljeval je predlog s tem, da je povdarjal izobrazbo, ki se dobiva iz knjige in kazal na Čhe, kaj so že storili v tem oziru. Jesenice, ki tako krasno procvitajo, se vendar ne bodo upirale ustanovitvi tako koristne in potrebne javne knjižnice. Odbornik Zabukovec je v daljšem govoru opisal vpliv tiskane besede na človeka, zlasti na mladino in pokazal, da je knjižnica le tedaj dobra in koristna, ako so v nji dobre knjige. Občina naj se zaveda velike odgovornosti, ako bi ustanovila knjižnico brez garancije, da se ne bodo sprejemale v knjižnico slabe knjige. Sicer pa obstoji že farna knjižnica, katero naj občina podpira, da se izpopolni. Če hoče na vsak način ustanoviti posebno knjižnico, naj jo ustanovi le z garancijo, da slabih knjig ne bo sprejemala. Odbornik Peter Rozman predlaga 100 kron podpore farni knjižnici, posebne občinske knjižnice, pravi, ni treba. Predlog odbornika Fabinca, naj se ustanovi občinska knjižnica, je bil nato odklonjen. Glasovali so zanj samo trije odborniki. Predlog P. Rozmana, naj se dá za 1. 1907 farni knjižnici 100 kron podpore, pa je bil sprejet. Glasovalo je zanj 17 odbornikov.

i Rešilni voz za prepeljavo ranjencev je sklenil občinski odbor napraviti.

i »Krivica in dobrot«, igra A. Medveda v 3. dejanjih, se bo predstavljala v nedeljo 18. t. m. v prostorih katol. del. društva na Savi. Seveda bo tudi petje in tamburanje. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina po 80, 60 in 30 vinarjev.

i Delavski dom bo letos dozidan toliko, da se bo mogla vporabljati vsaj dvorana. Pripravljajo se nove velike in lepe predstave, ki se v sedanjem tesnem prostoru ne morejo uprizoriti.

i Tovarna na Savi ne bode od sedaj več prodajala premoga in drv privatnim strankam na Jesenicah.

i Kranjska obrtna družba bode letos zopet, kakor poroča »Freie Presse« 10% dividende akcionarjem izplačala. Imela je svoj občni zbor 10. t. m. na Dunaju! Ko bi dala le desetinko tega v izboljšanje plač delavcem, bi olajšala marsikateremu delavcu bridke skrbi.

i Varnost na Savi. Na novi cesti, ki pelje s Save na kolodvor, se je zgodil v torek zvečer ob 7. uri predrzen napad. Dosedaj neznan zlikovec je napadel nekega tujca iz Ljubljane, ki mu je pa ušel. Ranjen je bil na čelu. Kmalu za njim napadel je ravnotam-pismoš Čopa in vrgel ga na tla. Ko je začel pismoš vpiti, da bo streljal in so se čuli koraki prihajajočih ljudi, zbežal je napadalec v gozd. Ta cesta s Save na kolo-

dvor je res kakor nalašč za napade. Od nemške šole dalje je temna zlasti vsled tega še, ker je na obeh straneh gozd in skrivališče za take, ki se svitlobe boje. Razsvetljave ni nobene tam. Napadalec se je skril v gozd proti Novi vasi, od koder je nabrži tudi prišel. Ni bilo čuti dolgo o takih napadih, sedaj pa so se zopet začeli. Nekaj časa sem je zlasti v Novi vasi nevarno, ker mnogokrat kamne dežuje. Kamne nekdo meče v hiše. Treba bolj posvetiti v Novo vas! Kje je razsvetljava? Kje je slavna policija? Razsvetliti s mora tudi cesta na koldvor s Save vsaj do mostu.

i Slavno društvo v varstvo živali opozarjamo s tem na kljuse neke prodajalne mleka na Savi pri Jesenicah. Žival je tako iztrpinčena, izstradana in od starosti onemogla, da se le še komaj obdrži na nogah. Vprekajo jo pa vrhu tega še v težko obremenjene vozove s koksom in ubogo kljuse, ki ne more težkega vozova zmagati, neusmiljeno prepeajo. Skrajni čas je, da se kljuse, ki je že bolj podobno mrhovini, odda konjaču. Sicer pa, kje je policija?

i Razburjenje med davkoplačevalci ta teden je veliko. Dobili so opomine za četrto četrtletje plačati davek. Nekateri se kar za glavo prijemljejo. Toliko davka še nikdar niso plačali. Seveda 100 odstotkov na direktni davek je samo občinskih doklad, kje so pa še deželne in okrajne.

i Kdo je naložil toliko doklad? Človek bi ne verjel, ko bi sam ne doživel. Nekdo, ki je bil sam v občinskem odboru preteklo dobo, do julija 1906, ki je splošno znan vsled svojega jezika, se jezi nad socialnim odsekom, osobito nad župnikom Zabukovcem, kakor da bi ta bil vsega kriv. In vendar je bil v odboru, ko so se za leto 1906 delile naklade. Naklade so tako velike samo zato, ker je prejšnji odbor toliko vsoto postavil za vodovod na Savi. Isti odbor je celo vsoto hotel v enem letu plačano imeti in niti prošnje za državno podporo ni vložil, da bi ne bilo celinega vodovoda treba davkoplačevalcem samim plačati. Sedanjí odbor je začel delovati šele julija meseca letos in ni odgovoren za grehe prejšnjega odbora. Ali imate še v rokah oklic prejšnjega občinskega odbora na volilce pred zadnjo volitvijo v občinski odbor? Tam se ponaša, da je naložil 95 odstotkov občinskih doklad. Dobesedno namreč pravi: »Občinski odbor je bil primoran, naložiti občini 95 odstotkov občinskih doklad.« Primoran torej! Ali je bilo treba celo vsoto za vodovod na Savi v enem letu plačati? Ali bi ne bilo najmanj 30 odstotkov manj doklad, ako bi bili prosili pravočasno državne podpore? Edina občina Jesenice je tako »bogata«, da bo delala vodovod samo na stroške davkoplačevalcev, ker ni prosila podpore. Ravno socialni odsek sedanjega odbora najbolj to obžaluje in je predlagal, naj se vsaj za vodovod na Jesenicah vloži pravočasno prošnja za podporo. Sprožil je pa to odbornik Zabukovec. Tisti, ki tako radi zabavljajo čez vse, ker sami niso odborniki, naj hodijo k sejam poslušat, pa se bodo prepričali, kako deluje socialni odsek in odbornik Zabukovec.

Tržiške novice.

i Budjevice kranjske smemo po pravici imenovati naš slavní Tržič. Nemška manjšina je tam neomejeno vladala v občinskem odboru. Tako gospodari tudi tukaj peščica zastarale nemškutarije. Faktično slovenski Tržič — vsaj ima komaj 200 pravih Nemcev, med tem, ko je Slovencev smemo reči blizu 3000 — se pokori tej peščici. Kakor je v Budjevicah znala nemška frakcija s pomočjo gotovih faktorjev ohraniti svojo politiško posest, tako se godi tudi pri nas. — Leta in leta so tam volitve odlašali, in ta praksa se menda hoče tudi pri nas uvesti. O občinskih volitvah, ki bi morale že zdavno biti na dnevnem redu, ni ne sluha ne duha. — Vse je tiho. — Zadeva častnih občanov še zdaj ni rešena. Mally-paša menda ravno zategadelj noče razpisati občinskih volitev, ker niso glasovi močne volivne rezerve častnih občanov še zasigurani, zagotovljeni. No, priznati se vam mora, da ste kunštni! Vendar vam povemo v brk, bodite uverjeni, prišel bo dan obračuna, ko se bode tudi Tržič zbudil iz magnetiškega spanja politiške in socialne stagnacije. Apelliramo na narodni ponos in narodno čast naših slovenskih občanov, da se zavedajo velike naloge, ki jih čaka, da si bodo znali pošteno, krepko in pogumno priboriti tisto mesto, ki jim gre. A zato je treba poguma in dela! Učimo se od naših sorodnih bratov Čehov. Njihov pogum, njihovo navdušenje in pred vsem njihovo delo naj nam bo vzor! Ali naj bo Slovenec vedno špartanski helot, turška raja, srednjeveški tlačan! Ne, nikdar! Zadoosti smo spali, zadoosti tlako delali. Čas je, da vzamemo tudi mi enkrat vaje v roke. Ura bje enajst — glejmo, da ne bo prepozno, glejmo, da nas ne bodo enkrat naši vnuki kleli, rekoč: »tutke so bili naši očete, zaspani matađorji, nezavedni tlačani, bojazljivi komplimentarci!« Toraj na delo, naj se kmalu bliža politiškega vstajenja dan!

i Tržiški grad je baje na prodaj. Lepo, prostorno poslopje, nekdaš last slavnega vojaškega očeta Radeckega, je zdaj v rokah tukajšne predilnice. — Zdjaj stanuje v njem g. Gasner, a ne more menda iz zdravstvenih ozirrov več v njem prebivati. Zakaj neki? Vsak dan ga incenzira črn in smrdljiv dim iz dimnika Broncelinove nove tovarne. No, za ta kompliment bi se tudi jaz zahvalil, akoravno sem proletarec in če mi tudi včasih kakšna cigarica dobro tekne. Vendar bi pa ta gradič kupil, če bi mi to dopustila proletarska mošnja. Ker pravi »nak«, ga priporočim naši občini, bo imela vsaj shrambo za svojo feierber-einrihtengo, ker še nima feierberskega doma,

ali naj ga kupi kak drugi Tržičan, ki ima kaj cvenka v žepu. — Na vsak način želim, da pride v slovenske roke.

i Predavanje. V nedeljo, dne 18. t. m., priredi tukajšnje izobraževalno društvo predavanje: »Zakaj je propadla rimska država«. Tvarina je zanimiva in podučljiva, zato ne zamudimo prilike, da si razširimo naše duševno obzorje. Začetek ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih.

i Društvo za povzdigo perutnine. Preteklo nedeljo je bil ustanovni shod društva za povzdigo perutnine in malih domačih živali. Važno vprašanje je sprožil gosp. Lehmann iz Bistrice, ki je bil izvoljen tudi predsednikom društva. Za podpredsednika je bil soglasno izvoljen č. g. svetnik Fr. Spendal, ki se zelo zanima za to važno stroko gospodarskega življenja. Shod je pozdravil tudi gospod Pirc iz Ljubljane, ki je društvo vsem toplo priporočil, zlasti z ozirom na sedanjo draginjo mesa.

„Naša moč“.

Ta mesec konča glasilo slovenskega delavstva »Naša Moč« svoj prvi letnik. Meseca decembra prične z novim. Kakor smo poizvedeli, se poveča list in dobi novo glavo z drugim letnikom.

Potreba delavskega neodvisnega glasila je dokazana. In list sam je celi čas poizkušal, da je podajal pravo sliko gibanja našega delavstva.

Ne rečemo in ne trdimo, da bi ne bil imel tu in tam premagati raznih težkoč. Kar odkrito povemo, da nam je jako dobro znano, ko bi ne bila poslovala uredništvo in upravništvo brezplačno, bi list ne bil mogel izhajati. Cena 3 kron pri listu, ki nima nikogar za seboj, je tako nizka, da nižja niti biti ne more. Pokrijejo se komaj tiskarniški in pa poštni stroški.

A kljub dejanskim težavam in kljub temu, da so oskrbeli listu mogočnost izhajanja osebe, ki imajo poleg skrbi za list še druge posle, konča list prvo leto svoje starosti.

»Slovenec« je že opetovano pohvalil delavsko glasilo »Naša Moč«. Po vsebini je izkušal list, da postane glasilo naših delavskih, zlasti strokovnih društev. S politiko se ni dosti pečal in to le, kadar je bilo uredništvo v to prisiljeno po napadih nasprotnikov.

Edino, kar so nekateri očitali listu, je dejstvo, ker stoji na odločnem abstinencnem stališču.

Dasi list ne more še nagraditi svojih sotrudnikov, pa mora le vsakdo priznati, da je bila listova vsebina kolikor mogoče izbrana. Če odštejemo glede na abstinenco nekatere hude besede listu pač nihče ne more očitati ničesar, razven seveda onih, ki niso prijatelji delavstva.

Ko je pričel list izhajati lani, ga listova uprava razven delavskih korporacij ni pošiljala posannikom na ogled. Ni bila to morebiti kakšna prevzetnost, bila je taktčnost, da se ne vsiljuje delavsko glasilo. Listova uprava ni hotela biti vsiljiva. Prezreti pač ni hotela nikogar in tega namena tudi imela ni.

Mislimo da list pri drugem svojem letniku opusti to svojo skromnost. V današnjih časih je pač skromnost redka čednost, a vselej pa le ni na mestu in posebno ne, kjer se gre za zagotovitev trdne finančne podlage, ki je pri časopisju odvisna pač le od števila listovih naročnikov.

Naš čas je doba socialnih, družabnih presnov. Vsak stan ima dolžnost, da brani odločno svoje koristi. Če tega ne stori, podleže. A ravno tako mora tudi zasledovati vsak, ki noče, da zaostane v hitroživeči naši dobi, kako misli in sodi o svojem položaju vsak stan sam.

To pa je mogoče le onemu, ki zasleduje socialno časopisje. Da je »Naša Moč« zanimiva, to se splošno priznava. Priznava se tudi, da prinaša izvirni svoj leposlovni del, da, celo pesmi.

Od števila naročnikov je brez vsakega dvoma odvisna tudi bodočnost »Naše Moči«, vsebina in njen obseg.

Prepričani smo, da, ako poskoči izredno število listu, postane ta skromni slovenski delavski tehnik popolnoma lahko tudi naša socialna revija, kar je že zdaj deloma, popolnoma pa biti ne more, ker listu ne zadošča odmerjeni mu prostor.

In socialna revija bi gotovo zamašila globoko vrzel, ki zija še danes v našem narodu, kar moramo pri hitrem napredku socialne in demokratske misli med nami dejansko obžalovati.

O tem, kakšno si mislimo našo slovensko moderno socialno revijo, nočemo izgubljati mnogo besedi. Nočemo izzvati očitanja, da kujemo načrte v oblake. Pri povečani »Naši Moči« bi poleg že navedenega socialnega članka, leposlovnega dela in delavskih dopisov, mogel biti v vsaki številki morebiti v obliki kratkih notic tudi sicer poljudno pisani socialno-politični statistični pregled.

To je naša sodba o listu. Kar še pišemo, je posledica naših utemeljenih izvajajni.

Svetujemo našim somišljenikom, naj naroče delavsko glasilo tehnik »Naša Moč«. Stane po pošti samo 3 krone na leto. II. letnik prične z mesecem decembrom.

Književnost in umetnost.

*** Sveta vojska.** Bog jo hoče! Kdo si upa vanjo? — Knjižica za ljudstvo. Cena: 1 izvod 40 vin., 10 izv. 3 K, 100 izv. 20 kron. — Brošura s tem naslovom, razpravljajoča alkoholno vprašanje na 104 straneh, je izšla danes v Katoliški tiskarni. Več o knjižici druges pot.

Drugo čitanje volilne preosnove.

Dunaj, 16. nov.

Ženska volilna pravica.

Danes je zbornica nadaljevala in končala drugo podrobno razpravo, in sicer o paragrafu 7., ki določa enoletno bivališče in samo moškimi dovoljuje volilno pravico.

Socialni demokrati so že v odseku zahtevali, naj se sploh od volilca ne zahteva stalno bivališče. Če pa se zahteva, naj se ne omeji na občino; dovolj je, ako ima volilec določen čas stalno bivališče v dotičnem volilnem okraju. Ta dva predloga je danes obširno zagovarjal dr. Adler.

Češki radikalec Choc je v odseku in danes v zbornici utemeljeval dva predloga, in sicer da naj se stalnost bivališča omeji na tri mesece ter tudi ženskam sploh dovoli volilna pravica.

Mladočehski poslanec Hruby pa je obširno utemeljeval svoj predlog, naj dobi volilno pravico tiste ženske, ki samostojno vodijo obrtno podjetje ali kmečko gospodarstvo, ki so akademsko izobražene ali se samostojno vzdržujejo kot učiteljice ali uradnice.

Zbornica pa je odklonila vse te predloge ter sprejela s dvotretjinsko večino odsekov načrt.

Deželna avtonomija.

Odsek za volilno preosnovo se je obširno bavil s tem načelno jako važnim vprašanjem, ki so ga sprožili Poljaki in češki veleposestniki. Čehi zahtevajo, naj dobe deželni zbori pravico sklepati o uravnavi ljudskih, srednjih in visokih šol ter o uravnavi jezikovnih vprašanj v upravnih in sodnih uradih.

Niti Poljaki, ki imajo že sedaj največjo deželno avtonomijo, ne gredo tako daleč, kakor češki veleposestniki. Poljaki so zahtevali le jasno interpretacijo paragrafov 11. in 12. temeljnega državnega zakona iz leta 1867. Taka interpretacija nejasnega zakona pa je v resnici potrebna, da se jasneje določi meja med delokrogom državnega in deželnih zborov. Naše stališče glede na deželno in narodno avtonomijo je znano. Zagovarjati ne moremo niti absolutne deželne niti absolutne narodne avtonomije, oboje pa pogojno. Ako dobe narodne manjšine v posameznih kronovinah popolno zakonito varstvo svojega narodnega obstanka in razvoja, tudi za Slovence potem deželna avtonomija nima najmanjše nevarnosti. Če pa zahtevamo absolutno narodno avtonomijo, potem pa se moramo sprijazniti tudi s posledico, da sami iz svojih sredstev vzdržujemo vse šolstvo itd.

Češki veleposestnik dr. Mettal je danes v resnici krasnem govoru zagovarjal češko stališče, s katerim pa se žal ne moremo sprijazniti, dokler izrabljajo pri nas Nemci šole in urade za ponemčevalne namene. In ljudje božji, ali ne vidimo in ne čutimo, da celo na Kranjskem dobiva uradna nemščina vedno večjo veljavo. Krivi smo sami, ker molčimo in trpimo. Krivi pa so tudi oni uradniki, ki so v zasebnih krogih narodni radkalc, v uradu pa največji elastiki in prihuljenci nasproti svojim šefom. Nedavno je nosil trobojnico kot gromovit Triglav, danes pa se boji v uradu govoriti slovenski, češ, da stene slišijo. Ipsissima verba nekega takega slinarja. Torej, vsa narodna načela ostanejo puhle fraze, dokler so Slovenci sami narodne »šeme«, da ne rečem izdajice. Slovenski oče, ki vzgoji nemškega sina, naj se ne vtika v slovensko javnost...

Jutri zbornica nadaljuje razpravo o volilni preosnovi.

Dunaj, 16. nov.

Glasovali smo poslanci »Slovenske zveze« pri skupini II. za odsekov predloge ter tudi proti predlogu Chocovemu in Vacl. Hrubega.

Prvi hotel je podeliti volilno pravico tudi ženskam, drugi je omejil pravico na one neomozene ženske, katere imajo samostalno obrt ali samostalno oskrbujejo posestvo, dalje katere imajo akademično izobrazbo ali so učiteljice itd.

Morali smo glasovati proti iz sledečih razlogov:

Priznavamo, da je med ženami mnogo takih, katere imajo razum in interes za javne zadeve baš tako, kakor mnogi moški, poklicani k volitvam. Toda mi sodimo, da je ženska v prvi vrsti ustvarjena za rodbino, to glavno podstav vsakemu zdravemu državnemu in družabnemu organizmu. In rodbina, obitelji bi trpela škodo, ako se i tja zabese politični razpor. Kako bi izgledalo v rodbinskem krogu, ako bi mož in žena bila nasprotna političnega mišljenja ter oba poklicana, izraz dati svojim političnim nazorom na volišču!

Vsled tega smo bili vsaj za sedaj proti Chocovemu radikalnemu predlogu.

Se manj pa smo mogli pritrlditi Hrubemu. Njegov predlog je nesprejemljiv, ker je v očividnem protislovju proti enaki volilni pravici, ker neenakost pri ženskah uvede v volilno sestavo. In ta neenakost je celo v protislovju z običajno oceno, koja se nahaja baš med ženskimi spolom. Tam je navada, da se omožena ženska in mati višje stavlja, nego neomozena samica. Sedaj pa hoče Hruby prvi kategoriji odreči volilno pravico, drugo pa obdariti z njo.

Avtonomistiška debata v državnem zboru.

Mettal povdarja, da zagovorniki deželne avtonomije ne nameravajo streti sedit

nje ustave, ampak hočejo le nekoliko izravnati nasprotstva, ki se bodo po uveljavljenju splošne in enake volilne pravice pojavila med deželnimi zbori in državnim zborom. Deželna avtonomija je posebno potrebna glede na šolstvo. Sicer pa morajo imeti deželni zbori v politiški upravi dežele večjo svobodo. Ko s pravi, da vprašanje o določitvi zakonodavnih kompetenc državnega in deželnih zborov ni z volilno reformo v nobeni zvezi. Rusini so proti razširjenju deželne avtonomije in za narodno avtonomijo. Etz meni, da ima volilna reforma namen, reformirati vso našo ustavo v smislu zakonov iz leta 1867 in 1868. Kulturni in gmotni interesi Nemcev se Slovanom izročijo na milost in nemilost. Herold izjavi, da Čehi zastopajo stališče, da prvotna zakonodaja glede na ustavo in upravo dežel češke krone in njih razmerje do države pripada deželnim zborom, katerim ustava te pravice ni vzela. Govornik meni, da je pri volilni reformi vzlic tolikim nedostatom to dobro, da bodo tudi Nemci izprevideli važnost avtonomistiških načel. Če bo parlament na podlagi splošne in enake volilne pravice prenosovan, potem bodo tudi deželni zbori zahtevali svoje pravice. Vogler očita veleposestnikom, da so za avtonomijo le za to, da rešijo svoj politični obstanek. Ker jih bo volilna reforma pognala iz državne zbornice, si izkušajo zagotoviti kak kotichek v deželnih zborih. Kubik povdarja, da bo deželna avtonomija le tedaj koristila narodom, ako se tudi v deželnih zborih uvede splošna in enaka volilna pravica.

Ko je bila razprava o tem prekinjena, so se prečitale vloge, med katerimi sta tudi dva nujna predloga, eden Sternbergov, drugi Tavčarjev. Nekateri menijo, da hočeta ta dva s tem obstruirati tudi proračunski provizorij, ki ima po volilni reformi priti na vrsto.

Govor justičnega ministra dr. Kleina proti Ferjančičevemu kancelparagrafu.

V pododseku, ki se je bavil z volilno svobodo in kjer so z veliko večino odklonili Ferjančičev kancelparagraf, je justični minister proti temu paragrafu izvajal približno sledeče: Vlada se je nalašč ognila kakšne kancelpostave, ker se hoče na vsak način izogniti pretenjem s kaznimi nasproti posameznim stanovom. Določbe o varstvu volilne svobode so v tesni zvezi z volivno reformo, ki bo utemeljila popolno enakopravnost v političnem oziru, katere ne moremo kratiti posameznim stanovom v korist ali škodo kakih stranki. Vseh kvarnih in nekvarnih vplivov na volilno svobodo ni mogoče niti razločiti, kaj še omejiti, drugače bi morali s kancelpostavami omejiti tudi vpliv šole, javnih oblasti, stranknih glasil itd. To pa je v popolnem nasprotstvu z načelom politiške svobode. Sicer pa bi sodniki, ki bi morali presojsati, ali se je zlorabljal duhovska oblast, tega nikoli ne mogli razsoditi nepristransko. Sodišča bi postala politiška bojna torišča. Zato vlada odločno odklanja izjemno svobodomiselnost postavo.

Delegacije.

Delegacije bodo baie zboraovale 25. t. m. v Budimpešti. Avstrijska delegacija bo zboraovala ob 4. uri popoldne. Cesar pride že v četrtek v Budimpešto, besedilo prestolnega govora pa bo sestavil s skupnimi ministri.

Afera Ploj-Stein.

Poslanec Spinčič in dr. Vovšek sta kot zaupnika Plojeva vprašala Steina, ako je pripravljen, da se zadeva s Plojem izroči častnemu svetu, katerega člani bi bili izvoljeni iz vseh strank zbornice in bi stvar razsodili, kar bi Stein seveda moral pripoznati. Stein pa je to odklonil in je Ploju prepustil, naj stvar dožene po navadnem sodniškem potu.

Nemški minister za zvezo nemških strank.

Nemški poslanci iz Češke so se 16. t. m. na Dunaju posvetovali o zvezi vseh nemških strank in o pripravi za prihodnje državnozbornske volitve. Konferenca se je udeležil tudi nemški minister Prade.

Nemški svobodomiseln blok.

Nemški minister ekselencen Prade se v judovski »Oesterreichische Volkszeitung« poteguje za zvezo nemške ljudske, nemške napredne, nemške agrarne in svobodne vsenemške stranke. To očito dokazuje, da misli ekselencen skovati nemški svobodomiseln blok, ne pa zvezo vseh nemških strank, ker nemške krščanske socialce popolnoma ignorira.

Nemci na Češkem in prihodnje državnozbornske volitve.

Nemška napredna stranka je sklenila, da bo v vseh nemških mestnih volivnih okrajih postavila svoje kandidate v sporazumu z vsemi ostalimi nemškimi strankami.

Grof Sternberg se je o Steinovem podlem napadu na osebno čast dvornega svetnika Šukljeta v svojem govoru izjavil tako-le: Gospod poslanec Stein, če imate toliko prilike, kakor v Avstriji, da napadate najhujše lopove, bilo bi, kakor sodim jaz, dobro, ako izločite iz vaših napadov dostojne ljudi. Ravno to velja glede na gospoda dvornega svetnika Šukljeta. Gospod dvorni svetnik Šuklje je imel poročilo o šolskih knjigah, poročilo, pri katerem lahko postane poročevalec bogat mož. To poročilo je namreč morebiti edino v naučnem ministrstvu, pri katerem se lahko napravi denar in gosp. poslanec Šuklje je ostal ubog mož.

HÖTZENDORF IMENOVAN ZA ŠEFA GENERALNEGA ŠTABA.

»Fremdenblatt« poroča, da je Hötendorf že definitivno imenovan za šefa avstrijskega generalnega štaba. Imenovanje se razglasi 17. t. m.

Kompetenca šefa generalnega štaba je izjemna, ker jo je določil 11. junija 1881 cesar čisto v smislu neodvisnega delokroga, kar je po mnenju nekaterih nekoliko proti ustavi. Državni osnovni zakon določa namreč: »Cesar izvršuje svojo vladno oblast po odgovornih ministrih in njim podrejenih uradnikih ter poslanikih.« Torej je šef generalnega štaba podrejen vojnemu ministru. Cesarja določba od 11. junija 1881 pa pravi: »Šef generalnega štaba je osebno podrejen neposrednim poveljem apostolskega Veličanstva. Šef generalnega štaba je obenem pomožni organ vojnega ministrstva in svoje predloge predloži temu ministrstvu. Vendar pa ima šef generalnega štaba pravico poročati potom vojnega ministrstva o važnih, v njegov delokrog spadajočih zadevah c. kr. apostolskemu Veličanstvu samemu, kateremu tudi sme take stvari predlagati.« Novi šef generalnega štaba se bo moral torej še boriti za svoj samostojni delokrog, kateremu nekoliko nasprotuje vojno ministrstvo.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA MORAVSKEM.

Nemški socialni demokratje bodo pri ožji volitvi v znojskem volivnem okraju volili nemškega svobodomiselnega kandidata proti krščanskemu socialcu. Mladočehi bodo pri ožjih volitvah glasovali za socialnodemokratske kandidate proti katoliškonarodnim, ker so ti nastopili proti splošni in enaki volivni pravici.

TROZVEZA.

Cesar je sprejel ministra za zunanje zadeve Aerenthala, ki se je povrnil iz Berolina, kjer je konfiriral z Büllowom. Aerenthal je baje zelo utrdil trozvezo in sta se z Büllowom pomenila tudi o zblizanju z Rusijo, kar bi trozveze nič ne omajalo.

MAŽARSKA ŠOLSKA LADJA V ADRIJI.

V zakonskem načrtu o svobodni paroplovbi je vlada poskrbela tudi za mažarsko šolsko ladjo v Adriji, kjer naj bi se praktično urili nautični akademiki, ki postanejo kapitani hrvaških ladij. To je huda provokacija za Hrvate, posebno zdaj, ko so zvezani z Mažari. Ni ga na svetu boljšega kapitana kot je Hrvat in tudi Italijan, sedaj pa hočejo Mažari svojo nenasitnost napajati tudi v Adriji! Kolikim Hrvatom bodo s tem odjedli kruha, kajti že sedaj je od Kostrena do Kotora v vsakem hrvaškem kraju polno kapitanov, ki so brez posla. Spodi Hrvate še iz morja, pa je potem polovica naroda godna za — Ameriko.

FRANCOSKI MINISTRI NISO PROTI VERI.

V seji francoskega senata je novi delavski minister Viviani hvalil svoj resort. Ko ga je zavrnil Lamarcelle, češ tak minister, ki je zadnjič v državnih zbornici dejal, da bo na nebu ugašal luči krščanstva, ni pravi mož, ki bi bil v stanu voditi delavsko ministrstvo, je Viviani svoje prejšnje izjave junaško zatajal, češ, on ni proti veri. Ko je Viviani dejal, da je on socialist, ministrski predsednik Clemenceau pa ne in vendar gresta skupaj, ga je Clemenceau zafrknil, češ, tudi jaz sem socialist, dasi nisem socialni demokrat. Lamarcelle je Vivaniju povedal, da so v Nemčiji in Avstriji začele s socialno reformo katoliške in krščanske stranke.

NEMŠKI SOCIALNI DEMOKRATJE V BUDJEJOVICAH.

Nemški socialni demokratje v Budjejoicah so zaradi postopanja čeških socialnih demokratov v Budjejoicah pri občinskih volitvah sklenili, pretrgati vsako zvezo s češkimi socialnimi demokrati in ne več zboraovati v skupnem delavskem domu. Nemški socialni demokratje hočejo ustanoviti svojo posebno organizacijo.

NEMŠKI CESAR PROTI POLJAKOM.

Nemški cesar je odklonil prošnjo poznanskega nadškofa Stablskega, gneznskega in poznanskega stolnega kapitla, ki so cesarja prosili, naj dovoli pouk v krščanskem nauku v materinščini. Torej se je vender oglašil »Er«!

SRBSKO POSOJLO.

Srbska vlada je, kakor smo že poročali, sklenila najeti posojilo pri francosko-švicarskih bankah za 95 milijonov frankov. Sindikatu se bo pridružila tudi berolinska trgovska družba, avstrijska pa mu ne bodo moglo pripadati, dokler traja carinska vojska. Če pa preneha razpor do prve emisije, bo določena kvotna rezerva tudi za avstrijsko zemeljsko kreditno banko. Avstrija bo v tem slučaju zahtevala, da Srbija naroči v Avstriji puške, železniške stroje in vozove. — Srbska vlada je pooblastila srbskega poslanika v Rimu Milanoviča, da se pogaja z dunajskim kabinetom o tem, kako skleniti trgovsko pogodbo in končati carinski spor. Srbska vlada hoče koncedirati carino, kakršno zahteva Avstrija.

SENZAČNE VESTI IZ SRBIJE.

Listu »Zeit« poročajo iz Zemuna, da je srbski prestolonaslednik princ Jurij znorel Prestolonaslednik pretepa svoje pribočnike in sluge, živi potratno in dela dolgove, ki jih vlada ne more pokriti. Najbrž bodo izpremenili določbe o prestolonasledništvu ter za prestolonaslednika določili Jurijevega brata Aleksandra. Nasprotno pa poroča »N. W. T.«, da je ta vest nekoliko pretirana. Umsko prestolo-

naslednik ni bolan, pač pa je nagle jeze in res pretepa svoje adjutante. Kralja skrbi hudi temperament prestolonaslednika in tudi dvor ne vé, kaj naj z njim napravi. Iz Belgrada poročajo, da prestolonaslednik ni znorel, toda je obesil svoje študije na klin ter se z nobenim ne meni. Njegov značaj je čuden.

RUSIJA.

Obsojeni polkovnik. Vojaška oblast je obsodila polkovnika rostovskega grenadirskega polka Šumanskega na osem mesecev trdnjavske ječe, ker ni preprečil nezadovoljnosti med svojimi vojaki.

Iz ječe je pobegnilo deset zaprtih mornarjev.

V Varšavi so obsodili pet delavcev, ker so stavkali, na smrt in jih takoj ustrelili.

POROČILO RUSKIH GUBERNATORJEV NA OSREDNJO VLADO O POLOŽAJU.

Ruski gubernatorji so poslali osrednji vladi poročilo, kjer povdarjajo, da vlada z novo dumo ne bo dobila večine. Ljudstvo se za nič ne briga, delavci so zgolj pristaši skrajne levice in skrajne desnice. Uradniki nimajo med ljudstvom nobenega vpliva. Mnogo uradnikov je vladi obrnilo hrbet. Če vlada razpusti še drugo dumo, se ljudstvo ne bo niti namrdnilo. »Ničevot!« Znani Pobjedonoscev je nedavno dejal, da v Rusiji ni javnega mnenja, ampak javno razpoloženje, ki se pa lahko s pomočjo vladnih naredb izpreminja.

Gospodarstvo.

g Tržne vesti. Tudi ta teden moramo poročati, da še vedno vpliva pomanjkanje transportnih sredstev na kupčijo, katere se nikakor ne more oživiti, pač pa je postala skoro bolj mirna. Promet je bil minimalen, ponudbe nezadostne, ker prodajalci ne morejo garantirati za pošiljavno dobo. Pa tudi kupci se ne oglašajo, ker je tudi približna kalkulacija o dospelju blaga nemogoča. Tendence se skoraj ne dá določiti in so se cene le neznatno spreminjale. Opažamo pa vendar, da so se stabilizirale in si nekoliko pridobile, kar je mogoče le vsled nezadostnih ponudb, ker bogate zaloge bi gotovo pritiskale na cene, ako bi se transport lahko vršil regularno. Pričetek kampanje nam je obetal izvozno kupčijo, katere je bila nekaj časa ožja živahna, pa je v kratkem ponehala, saj še za notranji promet ne zadostuje transportnih sredstev, temmanj za zunanjo kupčijo. Še danes niso pošiljave med potjo, katere bi se morale že s pričetkom oktobra izvršiti. Pomanjkanje vagonov ni bilo nikoli tako občutljivo v kupčiji, kakor ravno letos. Po tedne je treba čakati predno je možno blago premakniti.

g Pšenica. Cene so se nekoliko ojačile, ker nedostaja efektivnega blaga. Ponudbe so se pomnožile in tudi kupci so postali nekoliko živahnejši, vendar posebne spremembe še ne moremo beležiti, in se bo izvršil preobrat, kadar nastopijo normalne pošiljavne razmere. Še le takrat se bo na podlagi zaključkov zanesljivo taksiralo premikanje cen.

g Rž je svoje cene vzdržala, akoravno so so se ponudbe pomnožile in zahteva ni tako živahna, kakor je bila pretečene tedne.

g Oves noče odnehati, pač pa ne kaže zvišanja cen.

g Turšica je bila v oktobru jako živahna, posebno novo blago je vživalo mnogo zanimanja. Staro blago je jako visoko, medtem ko je novo še presveže, tedaj za transport še neprimerno. Vendar bo preobrat v vremenu, mraz, vplival ugodno na kupčijo, kar se je že pokazalo v ceni, katere se je napela. Obetala se nam je jako živahna kupčija v tem blagu, na katero pa je jako neugodno vplivala namera ogrske vlade, da morda ne bo več obnovila refakcij, za tiste postaje, ki so v ti kupčiji najbolj važne in pridejo v poštev. Te refakcije z novembrom potečejo in so se vsako leto za jedno leto naprej do konca določile, le lansko leto samo do konca novembra. Kupčija sedaj ne more računati, ponujajoč za od konca novembra naprej, z nižjo vozmino. Konsum se pa brani zaključkov z ogrskih postaj, ker bi prevzel s tem tudi riziko višje voznine. Vsled tega se je omejila kupčija za december naprej do zopetne prilike transportirati po vodi, in je rešitev glede refakcije nujna, ker vsled negotovosti trpi kupčija in ogrsko poljedelstvo.

g Moka nespremenjena. Promet je postal še bolj mrtev in nikakor ne odgovarja času primernim nadejam. Konzum je neznaten zaključki nezadostni, zaloge mlinov se množe, tako, da so mlini pripravljani za koncesije v cenah, vključno stabiliziranju žitnih cen. Odpoklici se vrše le na ničlo, katere pomanjkuje. Tudi temne moke vživajo nekaj zanimanja, medtem ko se srednje vrste popolnoma zanemarjajo, in se vkljub vsem poskusom ne dajo placirati. Da se zaloge preveč ne pomnože, se dela z zmanjšanim parom, in budimpeštanski mlini, ki se še branijo popolnega nedeljskega počitka, bodo v to najbrže sedaj primorani.

g Otrobe so živahneje zahtevali, posebno se interesira inozemstvo.

g Kava nespremenjena. Kakor smo že omenili, prorokujejo slabo prihodnjo letino. Navadno pa so se skazala ta poročila kot neresnična in se prinašajo na trg le iz špekulacije, da bi si cene blaga, ki je v prometu nekoliko opomoglo.

g Spirit. Cene stalne. Jakost cen basira v pomanjkanju blaga in se rafinerije v promptni kupčiji rezervirajo, ker so dovozi sirovin še vedno nezadostni in počasni. Stador nespremenjen. Tendence trdna, ker tovarne neznatno ponujajo. Pa tudi konzum čaka, medtem ko druga roka noče popustiti v cenah, ker

so postale pričakovanja glede kartela sigurnejša.

g Vinska razstava v Ljubljani. Ta razstava, spojena z vinsko poskušnjo, se odpre nočjo ob petih. Od šestih naprej bo javen pristop. Vina v sodčkih in steklenicah so razvrščena po okrajih in sicer slede od podja naprej metliški, novomeški, litijski, krški in vipavski okraj, potem razna vina iz državne kleti v Novem mestu in »Deželne kmetijske šole v Grmu« ter na posebnem prostoru razna vipavska nova in stara vina v sodčkih in steklenicah. Koj pri vstopu se dobe kuponi z desetimi listki po 10 v. Vstopnina znaša 50 v. za osebo. Posamezna vina se bodo prodajala po kozarcih in v steklenicah.

g Draginja mesa v Avstriji. Vlada dovolila uvoz živine iz Italije. Z ozirom na draginjo mesa je poslanec Kaftan v državnem zboru vložil tožadavno interpelacijo, kjer pozivlja vlado, naj poskrbi, da ne zadene revnega ljudstva vsled vedno naraščajoče draginje prava katastrofa. Vlada je dovolila vsled prošnje mesarske trdke Saborsky uvoz goveje živine iz Italije. 16. t. m. je došlo na Dunaj že 46 volov iz Italije. Italijanska goveja živina je precej dobra in cenejša kot naša, tudi zdrava je.

g Prašiči se podraže. Kakor čitamo v nemških kmetijskih listih, je v Nemčiji veliko pomanjkanje prešičjega mesa. Po vseh mestih se prirejajo shodi in ljudstvo zahteva, da se colnina na prešiče iz Avstrije popolnoma odpravi. Ljudstvo zahteva, da poljedelski ministri odstopi, ker baže on ne dovoli, da bi se odprle meje za živino. Vse kmetijske korporacije, so izdale okrožnice med kmete, da naj naznanijo, koliko imajo pitanih in koliko plemenitih prešičev. Pri tem se je pokazalo, da je v Nemčiji veliko pomanjkanje prešičev in to pomanjkanje se kaže vedno bolj. Agrarci sami priznajo, da bo colnina na prešiče iz Avstrije mogoče že prihodnje leto razveljavljena. Ako se ta vest uresniči, potem se pri nas prašiči podraže. Ker pa v Avstriji sami ne preostaja prašičev, zatorej bo v slučaju izvoza nastalo veliko pomanjkanje. Kmetom se obetajo tedaj veliki dohodki iz prašičoreja. Dobro bi bilo, da se naši posestniki boljše poprimejo prešičoreje. Jednako se kaže tudi pomanjkanje pitane goveje živine v Nemčiji.

g Razpis dobave lesa. C. kr. tobačna tovarna v Fürstenfeldu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da vnovič razpisuje dobavo mehkega in trdega rezanega lesa za leto 1907. Ponudbe je najkasneje do 10. decembra 1906, 2. ure popoldne vložiti pri gori navedeni tobačni tovarni. Razpis, obsegajoč podrobnosti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Ustredni banka českých spořitelni otvorila filijalko v Trstu in v Lvovu.

Novice iz Zagorja ob Savi.

z Semenji 3. novembra je bil zelo dobro obiskan. Cena živini je nekoliko padla.

z Zagorska cerkev je v nevarnosti. Prednja stebra zaradi slabega temelja ležeta v tla. Dne 6. t. m. je bila konkurenčna obravnava. Sklenilo se je popraviti tlak in urediti kanalizacijo.

z Dvojezično uradovanje. Nekaj let semkaj je zagorsko županstvo uradovale le v nemškem jeziku. Sedaj se je ojunčilo vrl odbojnik H. in zahteval slovensko uradovanje. Župan predloga ni dal takoj na glasovanje, pač pa je v prihodnji seji sam predlagal, naj bo uradovanje dvojezično. Ker ni bilo dovolj upanja, da bi predlog g. H. obveljal, so tudi odločni Slovenci pritrdili g. županu. — Smo pač na Kranjskem.

z Ne tekati za vlakom! Deček iz I. razreda rad teka za vozovi, zlasti za železniškimi, in se obeša nanje. Zadnjič se mu je ponesrečilo. Prijel ga je voz premovalniškega vlaka za roko, vendar ga k sreči ni mnogo poškodoval.

z Žrtv alkohola. Sedemdesetletna Terezija Podlesnik je rada bila, zlasti žganje. Martinovo nedeljo ga je pa bilo nekoliko preveč, tako, da jo je vrgel po stopnicah, in poškodovala se je tako, da je čez tri dni umrla.

Dnevne novice.

+ Pesnik Simon Gregorčič obolel. Iz Gorice se nam piše: Včeraj, 16. t. m., zjutraj je nenadoma obolel naš dični pesnik Simon Gregorčič. Ob 7. uri zjutraj med sv. mašo ga je zadela lahka kap. Upanje je, da okrevi. — Danes popoldne smo dobili iz Gorice naslednjo brzojavko: Simonu Gregorčiču se je obrnilo na bolje: neposredne nevarnosti ni.

+ Koliko jih je bilo? Mi smo poročali, da je bilo udeležencev na liberalni sedmini 250—300. Izjavljamo, da smo dobili to poročilo od petih udeležencev, ki smo vsacega posebej s posebno natančnostjo ravno o številu izprašali. Da smo bili točni, kaže najbolj to, da smo mogli navesti celo število stolov v dvorani. »Narod« vedno dvakrat več vidi pri sebi, trikrat manj pa pri nas. Tako se popolnoma vjema, da govori o 600 vdeležencih. Liberalci, mir! Če boste lagali, vam naložimo za kazni, da mora vsak trikrat prepisati članek »Narodnih Listov« o dostojnosti vaših poslancev. Koliko solz bo pretočil župan Hribar, ko bo pisal ta »penitence! Torej, mir!

+ Štefe in dr. Tavčar. Zaupniki narodno-napredne stranke pripovedujejo po Ljubljani o nekaterih prav zanimivih prizorih na liberalnem zaupnem shodu. Med dr. Novakovim referatom je dr. Tavčar zadremal in se je šele zbudil, ko je bila dr. Ravniharjeva resolucija o slovenskem narodnem svetu že sprejeta. Dr.

Tavčar je takoj spoznal, da v takem narodnem svetu zanj, če se temeljito ne poboljša, ne bo mesta in da ideje o slovenskem narodnem svetu ni nikdar zagovarjal »Slovenski Narod«. »Štefe bo predsednik«, je ves zmeden klical dr. Tavčar ob splošnem začudenju okolostojčih, katerim pa niti ta dr. Tavčarjev krepak argument proti narodnemu svetu ni šel v glavo in je pri protiglasovanju dvignilo se komaj 20 rok. Dr. Tavčar je torej pogorel, kar ga je tako razgorelo, da je ves indigniran ropotal proti dr. Ravniharjevemu izvajanjem: »Kaj bodo nas mladeniči učili, naj bolj zavijamo rokave!« Dr. Tavčar se je takoj nato maščeval nad Ravniharjem in ga ni predlagal v izvrševalni odbor, ker se je morda bal, da bi po Ravniharju tudi izvrševalnemu odboru ne postal za predsednika Štefe.

+ 3000. Ogromno število se tiska »Slovenskega Naroda« ob sobotah. Tako trdi »Slovenski Narod« sam. Potemtakem ga je ravno 3000, ker »Narod« se pri številkah, ki se tičejo njega, vedno za polovico zlaže.

+ Sus Minervam docet. »Slovenski Narod« je v svoji zmedenosti napravil že marsikako budalost v zabavo svojim naročnikom. Zadnje dni pa je že začel nadkriljevati samega sebe v neumnosti. Začel je namreč smešiti svoje lastne gledališke kritike. Kopal je napisal nekaj o »Elgi«. Proti temu je profesor Wester nastopil z notico s prijaznim naslovom: Sus Minervam docet (Svinja podučuje Minervo — boginjo umetnosti). Sinoči Fr. Kopal proti Westru vzdržuje svojo kritiko. Čudne reči se torej gode z liberalno »sus« in še bolj čudne z liberalno »Minervos«. Kdo bo zmagal ob tem junaškem mejdanu? Kolikor moremo soditi iz zgodovine, ostane »sus« na vrhu. Minervi bi svetovali, naj se nikar ne vika v take boje. Liberalna »sus« ima namreč mnogo bolj utrjeno stališče nego so n. pr. mandati liberalnih poslancev in Minervino devilstvo je presneto kočljiva stvar. Sedaj vemo, koliko je vredna vsebina tega lista. Gospod doktor Bleiweis, sedaj imate čas, poskusite vendar svojo prakso v Knafovih ulicah!

+ Slovenci in Südmärka. Namen nemškega društva »Südmärke« je vsakomur znan. Z dohodki tega društva si nameravajo pohlepni Nemci nakupiti slovenska posestva ter nas tako preganiti z rodne naše grude. Da je ta pchlepnost po tujem blagu umazana in da ne dela časti niti Nemcem samim, je gotovo, da pa jim pri tem gnusnem namenu pomagajo celo Slovenci s svojimi prispevki, to je neodpustljivo, to je vnebovpijoče! Kakor že več let, izdalo je to društvo svoj koledar tudi za letošnje leto z namenom, pridobiti si tako nov vir dohodkov. Ker bi pa sam koledar društvu ne donesl bogve kako izdatne svote, treba je bilo seveda tudi inseratov in teh inseratov med Nemci, katerih pravzaprav v Ljubljani ni, tudi ni bilo mogoče dobiti dovolj, zato se je bilo treba obrniti na naivne, indiferentne slovenske (?) trgovce in podjetnike. Tu je imela »Südmärka« srečo, kajti med inserati se nahaja cela vrsta trgovcev in podjetnikov, kateri pri vsaki priliki in nepriliki povdarjajo svojo narodnost in apelirajo na naše geslo »Svoji k svojim!« na tihem pa koketirajo z našimi sovražniki ter jim pomagajo graditi nemški most »od Berolina do Adrije«. Da si naše pošteno in narodno čuteče občinstvo zapomni te trdke ter si o narodnosti tih lastnikov napravi lastni pojem, navedemo jih tu infenoma, ker opominov in svaril je bilo doslej dovolj in je skrajni čas, da iztrebimo brez usmiljenja ljudi iz pšenice. Te trdke so: Ljubljanska kreditna banka, katere predsednik je naš »prvi Slovan«, župan deželnega stolnega mesta Ljubljane Ivan Hribar; nadalje Naglas J. J. (lastnicu te trdke prištevamo med odlične narodne dame ter pri vseh narodnih slavnostih nosi veliki zvon), in še šest drugih slovenskih trdk. Kam plovemo?

Iz Gradca. Milan Šuklje, drugi sin dvornega svetnika poslanka Šukljeja, kateri na tukajšnji tehniki kot strojnik končuje svoje študije, je dne 16. t. m. z odliko napravil zadnji svoj izpit. Častitamo očetu in sinu. Za surovi, žaljivi napad, ki ga je »Slovenski Narod« v številki z dne 15. t. m. napravil na srečno rodbinsko življenje dvornega svetnika, je ta novica baš pravo zadoščanje.

— Društvo »Kranj« v Kranju priredi v nedeljo 18. nov. ob 8. uri zvečer na »Novi pošti« zabaven večer z govorom, petjem in veseligr. Vstop je prost članom in njihovim gostom.

— Umrla je Ferdinanda pl. Del Negro v Solnogradu in je bila včeraj pokopana v Kranju.

— Sedemdesetletnico je obhajal 10. t. m. g. Anton Klotič vitez Sabla doski, upokojeni dolgoletni c. kr. deželni šolski nadzornik in pisatelj. — Na njegovem posestvu v Brumi pri Gradišču ob Soči se je zbrala za to priliko vsa njegova rodbina. — Še mnogaja leta!

— V »Bralnem društvu« v Naklem je predaval v nedeljo 11. novembra g. Fr. Pavšič »o zgodovini naklanske fare«. Dasi zgodovinska predavanja z mnogimi statističnimi podatki niso vselej hvaležna, vendar je nam gospod predavatelj podal vso stvarino v tako poljudni obliki, da smo mu za to predavanje vsi prav hvaležni.

— Slovenci na Dunaju. Slov. katol. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju je priredilo v nedeljo 11. t. m. krasno uspešno »Martinovo večer«, ki sta se ga udeležila tudi drž. in dež. poslanec vlč. g. dr. Žitnik in drž. poslanec g. dr. Vovšek. Z burnim aplavzom sta bila sprejeta oba odlična gosta, saj poznamo zlasti dr. Žitnika prav dobro že od lani. Nepozabno so nam krasne besede, ki nam jih je govoril lansko leto, nepozabno so nam enako lepe misli, ki nam jih je podal v nedeljo v več kot polurnem govoru. Slovenski narod ni majhen, le zdi se nam tako. Ob zeleni Muri in Dravi, ob deroči Savi, ob srebrni

Soči in doli ob sinji Adriji stanujejo naši krvni bratje, verni Slovenci. Da smo bili tako majhni videti, je vzrok v tem, da smo takorekoč spali, ječali smo pod težkim jarmom sovraga, ki je živel od naših krvavih žuljev. A zbudili smo se. Podobni smo močnemu drevesu, ki požene iz krepke korenike zdravo deblo, cvete in obrodi dober sad. Korenika naša je kmet in rokodelc, a cvet in sad naša inteligenca. Zašla je bila predaleč od debla, treba, da se vrne, da postane dobra, boljša, zato treba pomagati korenini, da bo poglala še bolj in rodila še bolj. Treba je pognojiti in priliti, da bolj ožive. Ta rešitev, ta oplemenitev je mogoča le v dobrem gmotnem stanju kmetijskega ter rokodelskega stanu. Zato želi, da bi napočil za Slovence kmalu oni čas, da bi imel zadnji delavec vsako nedeljo na mizi tolsto »Martinovo gosko«. Zastonj bi pisali, če bi hoteli posneti natančno krasen govor. Buren aplavz je pričal, da je segel vsem globoko v dušo. Hvala iskrena g. poslancu, da se ne sramuje priti med nas, ki smo po večini delavci, marveč rad prisede i k naši mizi, da se kaj razgovorimo. Taka mora biti slovenska inteligenca. Za zabavo je skrbel zopet društveni pevski zbor, posebno še tamburaški zbor, ki je pridno sviral čez polnoč. Po končanem programu so se razdelili dobinki: živa »Martinova goska« in drugi. Ves večer je bil zelo živahen, zabava priprosta, neprisiljena, vredna vsakega izobraženca; niti najmanjšega nereda nismo opazili. Zato Slovenci združite se v »Straži«, če se hočete pošteno zabavati in če hočete kaj koristnega slišati. Vsako nedeljo popoldne se vrši poučno predavanje. Dvakrat je predaval že g. med. Janko Polajnar »o hitri pomoči pri telesnih poškodbah in o krvi, g. med. Rasberger pa »o premogokopih«. Prosimo le g. visokošolce, da bi vstrajali pri tem delu in nam preskrbeli vsako nedeljo kako koristno predavanje, ki nas zelo zanima, kar kaže polna dvorana. V decembru se nam obeta pa »Miklavžev večer«. Slovenski starši, spomnite se lepe navade in pripeljite otroke s sabo, da jih obdaruje sv. Miklavž. Lansko leto je bil obdaroval tudi odrasle zelo bogato, mogoče se nas tudi letos kaj spomni. Končno še želimo, da naj tudi moški zbor »Danice« zopet kaj zapoje, saj so g. akademiki lani tako lepo zapeli! — Eden »Stražanov«.

— Ponavljajne šole imajo slab uspeh, ker se nekateri učitelji premalo brigajo za nje. Poroča se nam, da je nadučitelj Luznar na Premškovem v četrtek pustil šolo in rajši prišel na politični shod v Ljubljano. To je pač slaba skrb »za prihodnje generacije«.

— Vojaško gibanje v Dalmaciji. Dalmatinski listi poročajo, da so v Šibeniku pričeli graditi začasne lesene barake, katerih zgradba bo stala 136.000 kron.

— Ogenj v Dolenjivasi. Iz Dolenjevasi se nam piše: Dne 15. novembra popoldne okrog polštirih je pričel goret Miklavov kozolec, nato Ruparjev skedenj in Malinski hlev. S poslopji vred je zgorela tudi mrva, Ruparjeva kašča z žitom in kar je bilo pod streho, razen rešene živine. Kdor pozna stlačene hiše in gospodarska poslopja, večinoma še s slamo krita, si lahko misli grozovito pretečo nesrečo za veliko Dolenjo vas; lahko si razlaga vpitje zbeganega in prestrašenega ljudstva, to tembolj, ker je bilo veliko ljudi, posebno možkih, pri drvih v gozdu. Le hitremu nastopu ljudstva in neumornemu delovanju ribniške in domače požarne brambe — vsem prisrčna zahvala — se je zahvaliti, da imamo še svoja domovja. K sreči se je požar začel pri potoku; tudi veter je vlekel bolj od vasi ter nesel seboj ognjene šaple mrve proti Prigorici, kjer so bili pa tudi ljudje pripravljani, da jih takoj pogasijo. Kakor čujemo, bili so posestniki zavarovani. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

— Proti mazaškemu »zdravljenju«. Ministrstvo je izdalo odlok, ki določa, naj se vsako zdravljenje po kaki osebi, ki ni zdravnik, kaznuje z globlo od 2 do 200 K, oziroma z zaporom od šest do 14 dni.

— Občinske volitve v Miljah. Pri volitvi II. razreda je hrvaško-slovenska stranka zastala za socialistično za 25 glasov.

— O draginskih dokladah za državne uradnike štirih najnižjih razredov je bilo predvčerajšnjim posvetovanje v finančnem ministru. Razpravljalo se je o 50% povišanju pri aktivitetnih dokladah.

— Z Vrha pri Vinici se javlja: Proti koncu meseca oktobra je zapustil župnijo Stari Trg pri Poljanah veleč. g. župnik Peter Režek in se preselil kot vpokojeni župnik v Ljubljano. Bil je župnik na Starem Trgu 31 let. Pred enim mesecem je prišel v sosedno župnijo senjsko-modruške biskupije v Lukov dol gospod župnik Belobarbič. Pretečeni teden se je obhajal sveti misijon v Lukovem dolu, ta teden se pa obhaja na Vrbovskem. To so župnije senjsko-modruške škofije. Sveti misijon vodijo gospodje dominikanci iz Spljeta v Dalmaciji. — Senjsko-modruški škof je smrtno bolan.

— Radi železniške nesreče na Dovjem je bil obsojen železniški čuvaj Franc Rabič na šest tednov strogega zapora.

— Nov iridentovski italijanski list bo izhajal odslej v Pulju z imenom »L'Eco dell'Adriatico«.

— Divji maček ustreljen. Miroslav Hirc je v zagrebškem martijanskem logu ustrelil divjo mačko, ki je izvrstno plavala.

— Umrovljen je na lastno prošnjo znani hrvaški zgodovinar, vseučilišni profesor Vjekoslav Klaić.

— Cigani na Gorenjskem. Z Dovjega se poroča, da se ondi okoli klatijo cigani. Ker je že več dni hud mraz, zmrznil je cigarom en otrok.

— Mestno hranilnico ustanove v Idriji.

— Poroče. Poročil se je g. Ivan Može trgovce v Vipavi z gospodično Anico Pavlin iz Ljubljane in g. Ivan Kraigher iz

Postojne z gđco Amalijo Role iz Trsta. — Poročil se je g. Bruno Jurinčič, učitelj v Kastvu z gđco Ljudmilo Jelužič-Sundričevno.

— Jagode po zimi. Zrele jagode v postojnskem gozdu je našel železniški čuvaj g. Kovač.

— Lepo divjo mačko je ustrelil blizu Postojne c. kr. sodni pristav g. Anton Mladič.

— Ženo ustrelil. V Trstu je ustrelil 24 let stari Anton Cillo od njega ločeno ženo, 26-letno Amalijo roj. Barone, ker mu ni hotela dati nazaj otroka. Ustrelil je nanjo petkrat.

— Vlomili so, kakor se nam poroča, na Bukovici pri Selcih neznan lopovi — sum leti na cigane — v prodajalno Janeza Fojkarja in pokradli raznih jestvin.

— Brezsrčna mati. Odšla je ne vé se kam, vdova železniškega uslužbenca Greisel, ki je prebivala v Pokopališčni ulici št. 21 v Gorici. Napravila je baže precej dolga. Zapusila je 4 otročiče, katere hranijo sedaj dobri ljudje.

— Žrtva alkohola. Na Premškovem pri Kranju je nagloma umrl hlapec Janez Kern. Petnajst dni je skupaj popival, potem ga je alkohol spravil v grob. Ker je imel na glavi znamenja udarcev, se je zanimala sodnija, če ga je potokel alkohol sam, ali še kdo drugi.

— Poizkušeni samoumor Kranjce v Zadru. V Zadru je skočila v morje neka Marija Höber iz Kranjske, ker jo je zapustil njen ljubimec. Neki Bačič je skočil za njo in jo —

— Stenski vozni red, veljaven od 1. novembra letos, smo priložili danes vsem cenjenim naročnikom. Sprejeli smo vanj vse proge, ki teko po slovenskih tleh. Cenj. čitatelje prosimo, naj se pri naročilih ozirajo na priporočila v oglašilih.

— Od »Združne zveze« smo dobili pojasnilo, da je Dragotin Seliškar sam pustil službo, ker se ni hotelo ustreči njegovim neopracimenim zahtevam. To objavljamo, ker nečemo niti človeku, kakršen je Seliškar, delati krivice.

Koroške novice.

k Socialni demokratje na Koroškem. — Jutri se vršita na slovenskem Koroškem dva socialnodemokratska shoda in sicer v Svečah pri Adamu in v Glinjah pri Dremlju. Na obeh bo govoril Etnih Kristan iz Ljubljane. »Mir« poziva slovenske kmete in delavce na shod.

k Moderni barbarizem v Velikovcu. Kakor pred dvema letoma, tako so zopet letos zadnji petek, dne 9. t. m., pobrali na mestnih ljudskih šolah slovenske katekizme in »Zgodbe sv. pisma«. Pobiral jih je celo učenec 5. razreda Majdič. To je novodobna pedagogika. Učenec pobira knjige, ki jih razdeli kateheta; kako mnenje pa morajo potem otroci imeti o katehetu. Fej taki pedagogiki, ki so jo žrli na učiteljšču z veliko lopato. Slovenski jezik niti besedi nima, da bi mogel prav imenovati tako ravnanje. To je **barbarsko, tiransko, surovo, roparstvo.** Pruski barbari vbijajo poljskim otrokom s palico, z ječami in drugimi takimi lepimi sredstvi nemški krščanski nauk v glavo. To je prostost, ki diši po »Svobodni šoli«. In nemški »Herrenvolk« še hoče biti na vrhuncu kulture! Fej vas bodi, take kulturo-nosce! »Barbarski« Rusi so poljskim otrokom v novejšem času dovolili, da se smejo učiti v svojem materinem jeziku. Nemci pa, ki so požrli vso kulturo, ravnaajo nasprotno. Ne za širjenje kulture, ampak za ponemčevanje se jim gre. Naše državne poslance pa pozivljamo, da radi takega barbarskega postopanja in tep-tanja člena 19 državnih temeljnih zakonov pošteno nastopijo.

Štajerske novice.

š O konkurzu trgovca Kaiserja v Ptuiju piše »Slov. Gospodar«: Veleposestnik, vinotrčec in žganjar Fr. Kaiser je napovedal konkurz. Začuden so se ljudje vprašali, ali je mogoče, da bi tako imovita hiša bila prišla na nič; a res je! Oče sedanjega Kaiserja je z žilavo varčnostjo in vstrajnostjo pripravil edinemu sinu veliko denarja in blaga; a mladi se je spuščal v nevarne špekulacije. Oškodovanih je mnogo kapitalistov in trgovcev, celo nekaj sicer zvutih židov je pogorelo. Sodnija je zaprla hiše in prodajalne in vsa velika posestva v Halozah in Slov. gor. bodo prodana. Kaiser starejši, ki je sinu do zadnjega še vedno pomagal z denarjem, je istotako prišel ob vse svoje premoženje. Gospo Kaiser in knjigovodjo so zaprli, gospodar jo je prej odkuril, pravijo, da na Švicarsko. Jedna šnopsarija je sedaj na Ptuiju manj. G. Kaiser starejši je bil nekaj dober Slovenec in med ustanoviteli ptujske Čitalnice, mladi Kaiser pa zagrižen Nemec.

š Še nekaj o Kaiserjevem konkurzu. Iz Ptujia se nam piše: O konkurzu, ki ga je napovedal, kakor je »Slovenec« že poročal, vinski in žganjarski veletržec Fr. Kaiser, še sicer niso znane podrobnosti, a vsak dan pridejo vesti na dan, ki bodo tega nemškega junaka pokazala v njegovi pravi luči. Govori se, da se je spuščal v nevarne špekulacije, zlasti pa, da je strastno igral in tako zapravil svoje in svojega starega očeta jako veliko premoženje. Čuje se, da znašajo dolgovi nad 1.200.000 K! In kar je še hujše: skoro vsi ptujski Nemci so oškodovani, tudi župan Ornič. Nemce silno boli, da se je podrl ta močni nemški stebel; s strahom gledajo, da začne znabiti še ptujska nemškutarija pokati! Kaiserjeve šnopsarije torej ni več! Metropola spodnještajerskih žganjarjev še sicer ostane na svojem, kakor znano, žalostnem glasu, a izgubila je močen temelj. Mladi Kaiser je pobegnul v Švico, z njim pa tudi mnogo denarja, pravijo. Gospo Kaiser in prvega knjigovodjo je sodnija dejala pod ključ. Pričakuje se, da potegne Kaiserjev konkurz še par nemških trdk za seboj.

š Nov nemški list, o katerem smo že pred meseci poročali, da ga bo izdajala nova nemška tiskarna (družba z omejeno zavezo) v Mariboru, se bo imenoval »Marburger Presse«. Izdajati ga bodo začeli s prvim decembrom. Tako dobi tetka »Marburgerca« še »prese«, da bosta v duetu zabavljali čez Slovence. Medsebojno se bosta pa ravšali.

š Po našem vzorcu! Nemci v Mariboru se grozno boje, da bi jih doletela pri občinskih volitvah ista usoda, kakor Gračane, kjer so zmagali sociji. Zato uporabljajo vso volivno prostost v svoje vsenemške namene. Prekrasno je na pr., da ženskim volivkam legitimacij kratkoma ne dostavijo, nega jih kličejo na magistrat, kjer morajo pod znanim pritiskom podpisovati volivna pooblastila. In taki ljudje se ogrevajo za kancelaragrafi! Še boljši bi bil za Maribor kak »Magistratsparagraf«!

š Majšperg. Pretečeni teden so naši lovci v dobri uri vrgli ob tla dva srnjaka in osem zajcev. Čudno, da je pri nas toliko divjačine.

š Makole. V teku kakega meseca je bilo v makolski župniji več požarov. Zadnjega je povzročila zlobna roka. Oblasti imajo zločinca že pod ključem. Res čudno, da je zločinec, kakor se govori, celo noč med prasketanjem ognja ležal v jarku pod cestnim mostom.

š Studenice. Občinske volitve, kakor se čuje, so potrjene, dasi so jih hoteli nasprotniki ovreči tamošnjim zavednim Slovincem.

š Celjski vodovod se bo sedaj vendarle uresničil! Dolgo so študirali in preiskovali razne studence. Vsi so bil dobri in izdatni, le denarnega studenca ni bilo pravega najti. Konečno je celjskim mestnim očetom iz zadrege pomagal vladni komisar Lehmann, ki jim je kot vodja okrajnega zastopa nasul 40.000 v prazne jaski. A to je bil okrajni denar. Ker so tega dobili, začnejo z delom za vodovod že prihodnjo pomlad.

š Na korajžo so šli oni teden klicat fantje iz Korene v sosedne Ciglenice. Najprej so šli pod okno k dekletom, ko so jih pa pri tem zalotili domači fantje, so začutili potrebo po »korajži«. Prišlo je do hudega pretepa, po katerem je viničarjev sin Jernej Kramer iz Korene obležal nezavesten na mestu. Pretepači so sicer zbežali, a dobili so jih kmalu orožniki.

Ljubljanske novice.

lj Na jutrajšno otvoritev telovadnice »Slovenske kršč. socialne zveze« opozarjamo zvezine člane in prijatelje telovadbe. Telovadnica se odpre ob pol 11. uri dopoldne. Vhod v telovadnico je skozi vrt hotela »Union«.

lj Javna predavanja »Slovenske krščanske socialne zveze«. Zanimivo predavanje g. dr. Iv. Zajca o kugi prinašamo v današnjem podlistku. Prihodnji torek točno ob pol 8. uri zvečer predava v dvorani »Slov. kršč. soc. zveze« g. dr. Gruden, na kar občinstvo že sedaj opozarjamo. Pristop vsakemu prost. G. dr. Gruden bo predaval o socialnem delovanju cerkve v naši škofiji.

lj Ženski oddelek »Slov. kršč. soc. zveze« v Ljubljani vabi na zabavni večer v nedeljo, dne 18. novembra 1906 v prostorih »Slovenske kršč. soc. zveze«, »Union«, vhod skozi Franciškanove ulice. Spored: 1. Govor. Petje. 2. Ivan Ocvirk: Nagelj vene deklici... meš. zbor. (Besede Silvija Sardenkove.) 3. Prepiz za prvenstvo. 4. Anton Nedved: Oblakori, meš. zbor. 5. H. Volarič: Pogovor z domom, meš. zbor. 6. Deklamacija. 7. Potujoča torta, igrokaz. Pričetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži 1. vrste 1 K; 2. vrste 80 v; 3. vrste 60 v; stolišča 20 v. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj Igra »Pot okoli zemlje v 80 dneh.« Na predstavo te zanimive igre, ki se vrši jutri, v nedeljo ob 6. uri zvečer v »Rokodelskem domu« s tem še enkrat opozarjamo.

lj Zupančičev knjigovodja Golob najden — mrtve. Mrtvega so našli pred nekaj časom v Schandorfu v Donavi nekega neznanca. Ker se je osobni popis ujemal s pogrešanim knjigovodjem Golobom, se je tukajšnji policijski urad obrnil na sodbeni stol v Rajki za informacije. Ta je poslal odrezke neznančeve obleke in nogavice s črkama A. G. Te odrezke je Golobov stanodajalec g. Ivan Kotar, kakor tudi Zupančičevo pisarniško osobje, spoznalo da so to od Golobove obleke. Truplo bodo ekshumirali in obducirali.

lj Za tobačno delavstvo. Na Dunaju se je vršil dne 9. novembra t. l. jako dobro obiskan shod kršč. tobačnega delavstva s sledečim redom: 1. nova ureditev pokojninskih razmer; 2. društvene zadeve. K tej točki sta bila stavljeni dva predloga; prvi od gospe Kleinert v tem smislu, naj odpade V. kategorija, namreč naj se dotičniki, ki so v V. kategoriji, uvrste v IV. (soglasno sprejeto), drugi od g. Wasserböcka, naj se odpošlje na Nj. Veličanstvo prošnja, da nova ureditev velja tudi za že umirovljene. Tudi naše ljubljansko »Podporno društvo« je na svojem shodu sklepalo o tej zadevi in priredi o tem še svoje shode.

lj Intendanco slovenskega gledališča je prevzel profesor g. Vladimir Juvančič, ker je g. Fran Govekar odstopil.

lj Iz slovenskega gledališča se nam piše, da nastopa g. Raneč odslej kot gost, ker je odpuščen in bi se zanj v sezoni težko našla nadomestitev. — Danes zvečer drama »Na svatbenem potovanju«.

lj Porotne razprave pri ljubljanskem sodišču se začno drugi ponedeljek, dne 26. t. m. Doslej so razpisani sledeči slučaj: 26. nov.: Sodja Franciška, zaradi hudodelstva tatvine iz navade. Žagar Marija, zaradi istega hudodelstva istotako tudi Anton Celar, torej tri razprave. — 27. nov.: Štefan Mikuž, zaradi hudodelstva požiga. — 28. nov.: Alojz Župevc, zaradi hudodelstva umora in tatvine. — 29.

nov. Ivan Pretnar, zaradi težke telesne poškodbe in Rozman Josip, zaradi uboja. — 30. nov.: Fran Ferjančič, kolarski vajenec iz Vipave in Franjo Rus, učenec ljudske šole v Ljubljani, hudodelstvo posilne nečistosti. — 1. dec.: Ivan Ferjančič, zaradi posiljenja. Sever Andrej, odgovorni urednik »Gorenjca«, zaradi pregreška častikraje. Ta zadnja razprava se bo najbrže nadaljevala še 2. decembra. — Najzanimivejši bo slučaj 28. novembra, ko bo sojen Alojz Župevc zaradi znanega umora na ljubljanskem polju.

lj Občni zbor društva sv. Marte se je vršil preteklo nedeljo ob 5. pop. v društvenem domu, Strelške ulice št. 2. Društvo je doseglo svoj namen s tem, da je dajalo brezposelnim služkinjam zavetja in da je skrbelo za pouk in izobrazbo svojih članov. V letošnjem letu od novega leta 1906 pa do občnega zbora je dobilo v društveni hiši 840 služkinj prenočišče, od svojega obstoja (maja 1. 1903) do danes 2563 služkinj. Za pouk in izobrazbo se je skrbelo s predavanji, ki se vrše redno vsako drugo nedeljo v mesecu. Društvo ima poleg tega knjižnico in pošteno katoliško časopisje na razpologo. Šteje nad 300 članic. O delovanju društva posnamemo: Odbor je imel 10 sej. Društvo je obhajalo god svoje zaščitnice na Rožniku s sv. mašo in skupnim sv. obhajilom. Izleta je napravilo dva, enega na Šmarno goro, drugega na Brezje in Bled. Zastopano je bilo pri shodu delavskih društev pri Devici Mariji v Polju in pri blagoslovu društvenega doma v Preski. Na prošnjo je poslalo svoja pravila na Ogrsko in v Dalmacijo, kjer nameravajo ustanoviti enaka društva. — Po kratkem nagovoru preč. g. stolnega kanonika Iv. Sušnika, ki je v obilnem številu zbranim članicam priporočal še večje zanimanje in ljubezen za to v našem mestu vevajočo društvo, je predsednik zaključil občni zbor.

lj Novo nemško drsališče pripravljajo pod novim streliščem ter nameravajo novo drsališče otvoriti z veliko slavnostjo.

lj Prijeta mlada tatca. Kakor smo že predvčeraj na kratko poročali, je mestna policija dobila v pest mlado, hudo tatco. Meseca junija, ko je šel paznik v prisilni delavnici Alfonz Kovačič na orožne vaje, se je neko dekle seznanilo z njegovo sestro, ki jo je prav pogostoma obiskovala. Ko je pa prišel Kovačič nazaj, je pograbil nekaj denarja, obleke in perila. Stvar je prišla pred sodišče in sum se je obrnil na sestrično prijateljico. Preiskava je pa bila ustavljena, vsled pomanjkanja dokazov. Policija je dobivala vedno nove ovadbe o manjših in večjih tatvinah, toda pravemu storilcu le ni mogla priti na sled. Tako so v zadnjem času izginjale izpred sobe v Huthovem zavodu jopice, boe in galoše. Ravno tako se je godila v višji dekliški šoli in pripravnici. Pred par dnevi se je nudil policiji slučaj, ki je spravi na dan tatco. Pri neki stranki na Martinovi cesti, kamor je tatca nosila pokradene stvari je policija izvršila hišno raziskavo in dobila vse pokradene stvari. Med drugimi tudi šestnajst dečnikov, katere je mlada tatca pokradla po šolah. Dobil je pa tudi črn ročni kovčeg, katere je bil ukraden 13. t. m. nekemu potniku iz hotela pri »Maliču«. V njem je imel potnik razne vzorce, naročila in hraniščno knjižico. Tatca je vsa naročila raztrgala, knjižico pa sežgala. Dognalo se je tudi, da je dekle jemalo po trgovinah blago na tuje ime in vse te stvari nosila prodajat na Martinovo cesto neki stranki, kateri bi se pa bili tudi lahko odprle oči, da to ne gre po poštenu poti. Dekle priznava vse, le povedati ne more za nekatere stvari, kje da jih je ukradla. Izročili so jo deželnemu sodišču.

lj Elizabetina otroška bolnica. Povodom imendana Nje veličanstva umrle cesarice Elizabete in pokroviteljice zavoda, Nje c. in kr. visokosti kneginje Elizabete Marije Windischgrätzove se boje darovala v ponedeljek, 19. t. m. ob 11. uri dopoldne sv. maša v Križevniški cerkvi, h kateri se vljudno vabijo zavetnice, prijatelji in podporniki te bolnice.

lj Novo pobijanje goveje živine bodo uvedli v mestni klavnici. Govedo bodo pobijali z neke vrste masko, ki se govodi natakne na čelo in se udari z lesenim kladivom po jeklenem klinu, ki je sredi maske. Žival se v hipu mrtva zgrudi.

lj Zabavni večer koncertnega zbora »Glasbene Matice« se vrši, kakor že objavljeno, v soboto, dne 24. t. m., v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma«. Začetek ob osmi uri zvečer. Spored bo obsejal petje, in sicer moške in mešane zборе, solo-petje in komične nastope. Uprižore se tudi senčnate podobe. Ob 11. uri se prične ples. Med posameznimi točkami sporeda igra ljubljanska društvena godba. Pri prvem delu zabavnega večera bodo v dvorani pogrnjene mize, katere se prenese ob pričetku plesa v stranske prostore. Natančnejši spored sledi.

lj Včerajšnji rodbinski večer na dekliški osemrazrednici pri sv. Jakobu je bil jako dobro obiskan. Zbralo se je do 130 mater, ki so pazljivo poslušale predavanje gđ. učiteljice F. Zemmetove. Gospodična predavateljica, v obče znana kot izvrstna učiteljica ter vzgojiteljica, si je izbrala za predmet vzajemno delovanje šole in doma. Dokazala je lepo logično, da ima vzgoja le takrat dobre uspehe, kadar dom podpira šolo. Opozorila je pa tudi navzoče stariše na zle posledice, če pomagajo otrokom v njihovem nasprotstvu z učiteljicami. Jako dobro je naslikala razvajenega otroka, ki hoče imeti tudi v šoli prvo besedo, kakor doma, in kateremu je ubogljivost neznana stvar. Odločno je povdarjala gđ. predavateljica tudi verski moment ter prosila navzoče stariše, naj skrbno goje verski čut v srcih svoje dece. Njene lepe besede, »deklica, oziroma žena brez vere je kakor cvetka brez vonja«, naj bi si pač matere globoko vtisnile v srce ter se po njih ravnale. Gđ. predavateljica je svoje predavanje kaj

prijetno poživila tudi z nekaterimi markantnimi izrazi iz svoje bogate izkušnje, za kar je žela ob sklepu burno priznanje. — Med navzočimi smo tudi opazili oba šolska nadzorika, g. Levca in g. Maierja.

lj Najdenega je nekaj denarja in se ga dobi na magistratu.

lj Izgubljena in najdene reči. G. Ivana Drčarjeva je izgubila črno usnjato denarnico, v kateri je imela 10 K denarja. — Starinarica Marija Vidmarjeva je našla zlato kravatno iglo. — Gđ. Albina Lavrenčičeva je izgubila denarnico z 7 K. — Dijak Emerih Tavčar je izgubil denarnico, v kateri je imel 15 K denarja.

Razne stvari.

Dr. Luegerju se je zdravje toliko zboljšalo, da bo kmalu mogel priti v urad.

Klausenovega morilca so prijeli v osebi 18-letnega vrtnarskega pomočnika Tomaža Ruckerja s Češke, ki je stanoval zadnji čas v Altoni. Kakor smo poročali, je umoril zobozdravnika Klausena v vlaku na progi med Altono in Berkawesen. Morilec ni nameraval umoriti Klausena, marveč uslužbenca neke stavbene tvrdke, ki se je peljal vsako soboto z večjo svoto denarja v Berkawesen, da izplača delavce.

Proti vetru je vozil 12. t. m. Santos Dumont s svojim zrakoplovom. Prišel je v 2¹/₂ sekunde 220 m daleč v višini 5 m nad zemljo.

Z zrakoplovom čez Montblank sta se peljala 12. t. m. milanska zrakoplovca Usulli in Treci. Vozila sta šest ur in se spustila 6000 m visoko.

Žene železniških čuvajev smeje če so za to sposobne, podnevi izvrševati službo na nazzanih in bloknihi mestih na odprti progi.

Okrepčanje želodca brez zdravil. Moderni človek prebavlja vsled močnejše razdražljivosti živcev veliko slabše kot naši predniki. Zato je priporočljivo ogibati se težko prebavnih maščob in uporabljati v kuhinji le čisto hranilno mast »Ceres«. Hranilna mast »Ceres« ni nikak surogat, temveč je čista in neponarejena maščoba kokosovih orehov, ki je po preiskavah g. profesorja Schatzenfroha na dunajskem vseučilišču zelo lahko prebavljiva in okusna. Težkoče prebave so pri uživanju hranilne masti »Ceres« popolnoma izključene.

Največji sovražniki človeštva so majhni provzročevalci bolezni, ki se imenujejo mikrobi. Pravzaprav so nevidni in jih pri vsaki jedi lahko použijemo, pri vsakem dotiku lahko nalezemo. Največkrat se pa dobe v obrabljnem perilu. Pri snaženju perila se mora zato rabiti tako milo, ki takoj odstrani vso nesnago brez močnega drgnjenja, ker le ta uniči majhne provzročitelje bolezni. Tako milo je znamenito Schichtovo milo, ki prodira vedno bolj v vsa dobra gospodinjstva.

»Američanski judovski odbor« so ustanovili v New Yorku. Namen mu je, da brani, ohrani in razširi državljanske in verske judovske pravice.

Obrestno mero dvignila je »Švedska državna banka« od 5¹/₂% na 6%.

Stavke. V Hamburgu stavkajo delavci, ki čistijo žito. Zahtevajo 5 pfenigov več pri toni. V Verviersu so pričeli zopet delati stavkujoči tkavci.

Iz slovanskega sveta.

sl Rusi in Poljaki. Iz Kijeva poročajo: Na predlog ruskih članov zveze veleposestnikov kijevskega in podolskega okraja se je odposlala ministru brzojavka, naj odpravi vsa pravna omejevanja za poljske podanike.

sl Zoologični vrt bodo napravili po nagibu praškega župana g. dr. Groša v Pragi na otoku Štvanice.

Telefonska in brzojavna poročila.

KORNO POVELJSTVO V LJUBLJANI.

Dunaj, 17. nov. Vojni minister Schönauich je pooblastil poslanca dr. Zitnika izjaviti v »Slovencu«, da je poročilo, da pride poveljstvo vojnega kora v Ljubljano, neresnično.

SMRTNA KOSA.

Kamnik, 17. nov. Župnik Kerčon je umrl. Pogreb bo jutri, v nedeljo, ob poluštirih.

VOLIVNA REFORMA PRED DRŽAVNIM ZBOROM.

Dunaj, 17. nov. Danes se je v državnem zboru končala debata o skupini III., ki se tiče avtonomije. Danes je k tej točki ob splošni pozornosti in odobranju zbornice govoril posl. dvorni svetnik Šuklje za odsekov predloge. Predlog poslanca Mettala za obširneje razširjenje avtonomije ni dobil potrebne dvetretjinske večine. Odsekov predlog je bil sprejet z 201 proti 35 glasovom, torej z dvetretjinsko večino. Nato se je pričela debata o skupini IV. Prva dva govornika sta izjavila predsedniku, da ne govorita, naslednjih štirih govornikov pa ni bilo v zbornici in so vsled tega izgubili besedo. Poslanec Gessmann: Potem pa predlagam konec debate. Vsenemci, češki radikalci prično divjati, Sternberg kriči z njimi, da ne sme biti konec debate. Gessman je umaknil svoj predlog. Po otvorenih debati je predsednik sejo zaključil. Prihodnja seja v ponedeljek ob pol 3. uri popoldne.

• PRIHODNJE DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE.

Dunaj, 17. nov. Ministrski predsednik bo pozval na Dunaj vse deželne šefe, da jim da instrukcije za prihodnje splošne državnozbornske volitve. Galiski cesarski namestnik se radi tega že mudi tu.

VOLILNA SVOBODA.

Dunaj, 17. nov. Pododsek odseka za volivno reformo je že končal svoje delo o volivni svobodi.

FZM. KLOBUZ UMRL.

Dunaj, 17. nov. Tu je umrl umirovljeni fzm. Klobuz.

DR. KRAMAR.

Dunaj, 17. nov. Dr. Kramar je oboliel oče. Radi tega je dr. Kramar odložil delegacijski mandat.

MESARSKI SHOD RAZPUŠČEN.

Dunaj, 17. nov. Policija je razgnala shod mesarjev, ki so napadali ministrstvo, ker je dovolilo uvoz goveje živine iz inozemstva. Policija je na ukaz kmetijskega ministrstva tudi zaplenila razglase, ki so jih hoteli mesarji nabiti po ul'cah.

PROMOCIJA STOTNIKA.

Praga, 17. nov. Učitelj tukajšnje kadetske šole stotnik Rudolf Binder je bil danes tu promoviran za doktorja filozofije.

NAPREDEK ČEHOV.

Praga, 17. nov. Skušnje za fizikat se bodo odslej v treh snoveh napravljale lahko v češčini, samo pri higijeni bo še ostala nemščina.

PREDAVANJA NA GRAŠKI UNIVERZI.

Gradec, 17. nov. Predavanja se zopet v redu vrše. Buršem je v skupinah prepovedano nastopiti v društvenih oblekah.

90.000 KRON JE V TRSTU POKRADENIH.

Gorica, 17. nov. Policijski uradnik Titz je pri obravnavi zoper tržaške vlomilce v Gorici izpovedal, da so vlomilci dosedaj v Trstu pokradli 90.000 kron.

OPROŠČENJE ČRNOGORSKI DIJAKI.

Cetinje, 17. nov. Črnogorski dijaki, ki so bili obtoženi radi razžaljenja črnogorskega kneza, so oproščeni.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji sračni tlak 756.1 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po štalju	Vetrov	Relativna vlažnost	Vis. na horizontu
15. 9. več.	756.4	5.0	sl. jz.h	obl.	
17. 7. jut.	736.0	7.0	sl. zah.	"	0.0
2. pop.	736.2	9.4	sl. jz.h	"	

Srednja večer. žnja temp. 3.3, noč. 3.0.

Zahvala.

"Za mnogobrojne dokaze upravnega sočutja, ki se nam je izkazovalo za časa teške bolezni in smrti iskreno ljubljenege očeta, gospoda

Jerneja Hlebša

posestnika in bivšega zidarskega mojstra

kakor tudi za častno spremstvo pri pogrebu in za prekrasne vence, iskramo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom najtoplejšo za hvalo.

V Ljubljani, 17. nov. 1906.

Žalujoči ostali.

Grand hotel „Union“.

2566 5

Danes in naslednje dni

ciganska godba

dvornega primasa

Bandi Rózsa.

Začetek ob 8. uri zveč.

Vstop prost.

Kuharica

srednje starosti, ki je bila že dalje časa v službi v župnišču, želi vstopiti v službo v kako župnišče.

25.5 3-3

Več se poižve v upravnistvu „Slovenca“.

Proda se

strojarna

opremljena z vso opravo, prav po nizki ceni.

Ponudbe pod „V.“ na npravništvo „Slovenca“.

2400 4

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata 2600 1

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Izdelane postelje
iz rdečega posteljnega izleta. Prav dobro napolnjeno. Pernica ali blazina. 180 cm dolga. 116 cm široka K 10.—, K 12.—, K 15.— in K 18.—; 2 metra dolga. 140 cm široka K 14.—, K 16.—, K 18.—, K 21.—, Zglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 5.—, K 5.50 in K 4.—, 90 cm dolg. 70 cm. širok K 4.50 in K 5.—. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. Štejni modroci iz žime za 1 posteljo K 27.—, boljši K 33.—. Pošilja se poštne prosto po povzetju d K 10.— naprej. Zamenja ali nazaj se vzame proti povratni poštni strošku.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes 910
pri Plznu na Češkem. 2499 6-2

Išče se izurjen, ožen, en

oskrbnik

brez otrok s prakso za večje gospodarstvo. Njegova soproga mora znati dobro kuhati in voditi celo gospodinjstvo. Samo taki reflektantje, ki se morejo izkazati z dobrimi spričevali naj pošljejo svoje ponudbe na **dr. Grünwalda, Zagreb, Akademski trg.** 2594 3 1

5000 ur zastoj

V svrhu reklame za naše ure in razširjenja našega bogato ilustriranega cenika more dobiti vsak gospod ali vsaka dama pravilno 2425 1

remontoir-uro s sidro za gospode ali dame zastoj. Pošljite svoj naslov in pridenite 30 vin. v znakah za porto in troške na **Exporthaus „Delta“** v Lugano, Švica. Dopolnje se tudi slovensko. Pisma v Švico 52 vin.

Delavca

marljivega, strojev vajenega ali pa pekavske obrti večšega sprejme pod ugodnimi pogoji v stalno službo 2567 3 3

tovarna testenin Spod. Šiška št. 181

Več kovaških pomočnikov

sprejme takoj

tovarna vozov PETER KERŠIČ
2572 3-2 Spodnja Šiška.

Ugodna prilika

Mlin (dobro obstoječa vodna meč) s petimi tečaji, s 4 črnimi in 1 belim; nadalje žaga z dvema gartri, se dá v najem ali pod zelo ugodnimi pogoji **prodá** radi oružinskih razmer. Kje, pove upravništvo „Slovenca“. 2485 5-5

MATTONI'S GIESSHÜBLER

Raba tega v zamašek vžganega znamenja in rubeže vrelske etikete se priporoča kot varstvo proti pogostim ponaredbam Giesshübelske kisle vode.

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, tole. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varh. Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večji specerijskih prodajalnicah in trgovinah s kmetijskimi in vinom.

Zaloga pri **Mihail Kautner-ju** in **Peter Lusenik-u** Ljubljani. 114 52-42

Pozor cunjari!

na novo otvoreno **cunjarsko obrt**. Cesta na Rudolfovo železnico št. 20 (blizu Deghenghijeve žage).

Kupuje se po najvišjih cenah

Se priporoča 2588 3 1

Marija Hamperl.

Dunaj-

ske želodčne kapljice, vetrove odganjajoče in želodčni krč utešujoče priznane uspešno ljudsko zdravilno sredstvo. Steklenica 20 vin., e steklenic 1 K.

Odvajalne kroglice, posrebrene, učinkujejo očiščujoče, ne da bi povzročile bolečin. Škatljica 70 vin. — Dobita se v **lekarni Mardet schlaegerja**, kemika pri zlatem orlu v Ljubljani na Jurčičevem trgu poleg železnega mo-tu.

Zaloga kozmetičnih preparatov „Ada“ (oblastveno zavarov.): Ada-milo, Ada-kream, Ada-ustna voda, Ada-zobni prašek, Ada-voda za lase in Ada-pomada. 1x3 49-42

Ugodna prilika.

Proda se čez 50 let obstoječa

črevljarska obrt

z vso opravo in črevljarskimi potrebščinami na najživahnejšem kraju mesta pod jako ugodnimi pogoji.

Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod „Črevljarska obrt“. 2556 3-1

Iščem z novim letom 1907

stanovanje za 2 dijaka.

Ponudbe je pošiljati na **R. Brovet v Brežicah.** 2568 3-2

SODI.

Več vrst starih in novih sodov je na prodaj pri **I. Buggenig-u**, sodarski mojster. 2541 3-3

Cesta na Rudolfovo železnico št. 5., in Bleiweissova cesta št. 42. LJUBLJANA.

Pozor!

Poskusite kupiti v **Selenburgovih ulicah št. 6**, kjer dobite

najfinejša vina

v originalnih steklenicah in sicer:

Fino, belo namizno vino znamka „Brioni“ 1 liter 48 kr.

Fini muškatelec 1 „ 48 „

Istrijsko belo in črno 1 „ 28 „

Zaloga raznovrstnih vin in vsakovrstne kisle vode. 2173 7

Pozor! Citaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju — kongestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za vzdržanje dobrega prebavanja. 2444 16-2

Delovanje izvrstno, uspeh siguren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanaestorica) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Dražbeni razglas.

Radi oddaje zgradbe nove šole v Poljanah nad Škofjo Loko, proračunjene na 32.000 K, vršila se bode

dne 20. decembra 1906

ob 9. uri dopoldne v **starem šolskem poslopju v Poljanah ustna zmanjševalna dražba.**

Stavba, katera se bode oddala le enemu podvzetniku, mora priti leta 1907 pod streho in mora biti do konca julija 1908 popolnoma izgotovljena.

Načrti, stroškovnik, dražbeni in stavbeni pogoji so pri podpisnem krajnem šolskem svetu do dneva licitacije vsakemu na vpogled.

Do pričetka licitacije sprejme krajni šolski svet ali frankirano po pošti ali neposredno tudi pismene ponudbe z 1 krono kolekovane s priloženo varščino 3000 (tri tisoč) kron v zavetku z napisom „Ponudba za šolo“.

Krajni šolski svet v Poljanah nad Škofjo Loko,
dne 16. novembra 1906.

2595 3-1

Jernej Ramovš,
načelnik.

Zelo znižane cene!

zaradi prenapolnjenja zaloge:

Zimske jope 2428 14

za dame . od gl. 2.50 višje

obleka iz

sukna 2 50 „

pelerina 2 50 „

havelok 2 50 „

dolga zim- „ „

ska suknja 5.— „

sako iz ko- „ „

žuhovine 7 50 „

Največja in najlepša izbira konfekcije za gospode, dečke, dame in deklice.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Trgovina z oblačilnim blagom!

Marija Rovšek,

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 35 nasproti „Tišlerjeve gostilne“. Največja zaloga izgotovljenih oblek, zimskih sukenj in havelokov domačega izdelka. — Velika izbira klobukov, kovčegov, dežnikov, čevljev, perila in raznega drugega blaga. — Ker dobivam blago naravnost iz tovarn, mi je mogoče postreči z najboljšim in svežim blagom po najnižjih cenah. Priporočam se prav toplotno, duhovščini, p. n. občinstvu iz mesta in z dežele, posebno vsem potnikom, ki odhajate v Ameriko ali prihajate nazaj. — Predno si nakupite obleko, ogledajte si mojo zalogo in prepričali se bode, da prodajam najboljšo blago po zelo nizkih cenah brez konkurence. Z velespoštovanjem 2519 52-2

Marija Rovšek, trgovka, Kolodvorske ul. 35, nasproti „Tišlerjeve gostilne“.

Cementna zarezna stresna opeka

iz portland-cementa in peska

Trpeznost in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste stresnih opek iz lovice 2524 75

Patentirana v 30 državah.

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani

V Kamniku v sredini mesta se s 1. januarjem 1907 **odda v najem** za dobo treh let, eventualno tudi več, na Glavnem trgu št. 37 se nahajajoča 2570 3-2

hiša

obstoječa iz 5 zelo prij., sob. 1 kuhinje, 1 jedilne shrambe, 1 sobe za služkinje, prostornega lokala za prodajalno s skladiščem, kleti in pa vrta.

Hiša je pripravna posebno za trgovca s specerijskim, manufakturnim blagom ali mešanim blagom.

Pismene ali ustne ponudbe na **hišno oskrbnikstvo v Ljubljani, Frančiškanske ulice št. 2, stanovanje IX, II. nadstropje.**

Prostovoljna javna dražba.

Naznanja se, da bode v **ponedeljek, dne 26. t. m., ob 2. uri popoldne** radi preselitve **prostovoljna javna dražba v Kranju** na Glavnem trgu št. 118.

Prodajali se bodo različni **vozovi**, dve skoro popolnoma novi, na pol kriti **kočiji**, jeden jako pripraven „**brek**“, zelo lahak in v dobrem stanju, močan kmetiški **voz** z bojstrami, legnarji in trugo, **konjska oprava** vsake vrste (tudi novo sedlo komplet), 60–70 stotov **mrve** I. vrste, nekaj **slame** in **ovsa**, dva 6 let stara dobra **konja**, cela **hlevna oprava** in druge malenkosti.

Vse stvari se lahko ogledajo vsak dan **Proda se istotam tudi**

hiša

pod ugodnimi pogoji. 2585 2-1

Panorama Kosmorama

v Ljubljani

Dvorni trg št. 3,
pod „Narodno kavarno“.

Električna razsvetljava.

Od 18. nov. do vstevši 24. nov. 1906:

OTOK JAVA.

Trgovina ali gostilna

v mestu ali na deželi v vrednosti do 4000 K **se kupi ali vzame v najem.** — Ponudbe naj se pošljejo pod „**M. S. Ilica kb. 189 Zagreb**“. 2566 3-1

Specerijska oprava

dobro ohranjena se po nizki ceni prodá na Dolenjski cesti št. 6. 2601 2-1

Dimnikarski pomočnik in vajenec

se takoj sprejmeta. — Več pove upravništvo „Slovenca“. 2598

Ali že veste?

Naroči se lahko tudi sama **sohotna izdaja „Slovenca“** Siane le 7 K na leto

Ceno Geške posteljne perje

5 kg novega skabljenega K 9.00, bellega K 12.—; mehkega, skabljenega K 18.—; kron 34.—; mehkega, skabljenega K 30.—; kron 36.—. Pošilja se franco preli povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame preli povratni poštni strošek. **Benedikt Sachsel, Lobes 158** 2501 u. Plznu na Češkem.

V najem se da takoj gostilna

v zvezi s primernim posestvom v **Soteski** (selška dolina) nad Škofjo Loko pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje posestnica **Uršula Bergant, Soteska št. 23.** 2583

Rabljen 2512 5-3

parni stroj,

3–6 konjskih sil, se **takoj kupi.** — Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod šifro 107.

2461 52-49

Sv. Petra J. Ložar Sv. Petra
cesta 27 cesta 27

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo izbornu

krojaško delavnico

za izdelavo oblek po meri.

Elegantni kroj! Natančno — delo! Nizke cene!

Julija Štor
Presernova ulica št. 5
Ljubljana.

Največja zaloga
čevljev za gospode, dame
in otroke ter športnih čevljev
iz najbolj slovitih
tovarn.

Angleški šagrin,
črne, rujave in bele
barve. 766 52-25

PFAFF-ovi šivalni stroji

so najboljši za rodbinsko porabo.

Šivajo, gotijo in pletó

neprekosno za obrtne namene
šivajoč sem in tje (Kugellager).

Glavno zastopstvo: FRAN TSCHINKEL
Ljubljana, Mestni trg 9. Kočevje, v gradu.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

iz

Bremena
New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v **Ljubljani edino-le** pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnita točno in brezplačno. Postrežba poštena rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko **Baltimore** in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Berite!

Pozor!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovlj. 1. 1882. **v Ljubljani** **Ustanovlj. 1. 1882.**

podrejena skontraciji „Zadruga zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hranilni
ničnega urada
št. 828.406.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnika plačuje.

4 1/2 %

Telefon št. 185

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

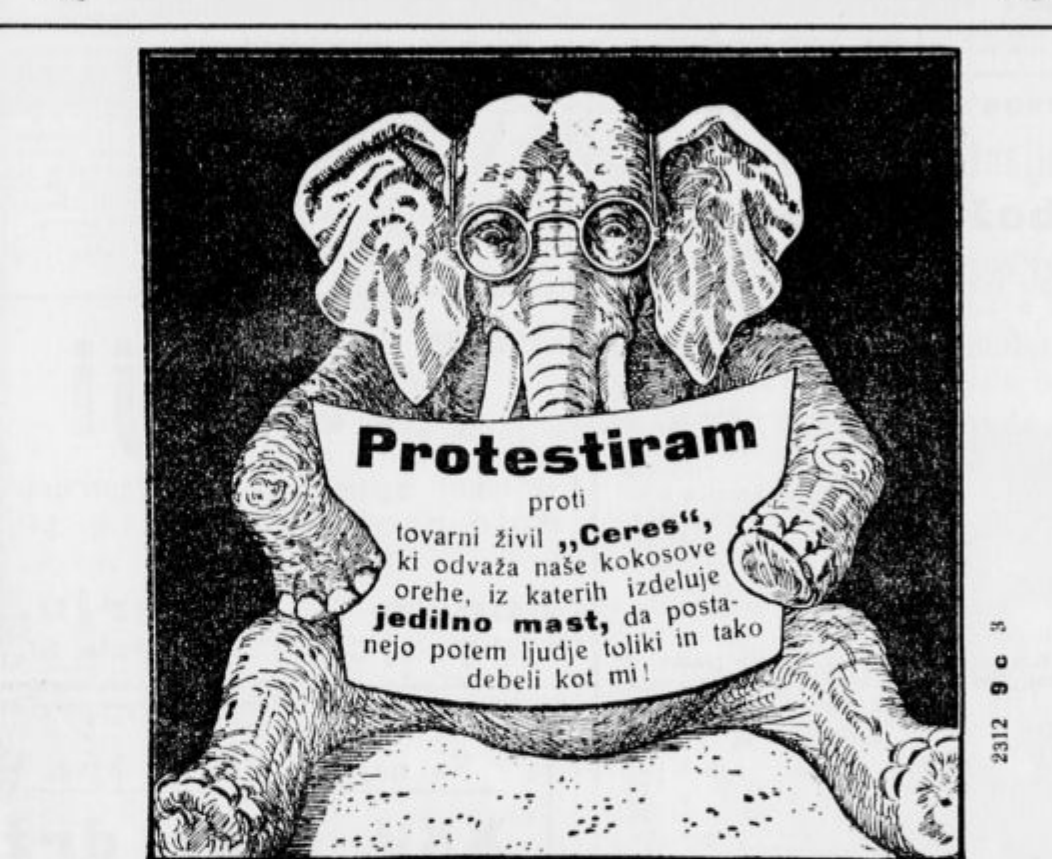
Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

273 26 Upravno premoženje kmetske K 8,926 326 73.
posojilnice znaša

Stanje hran. K 8,702.874 88. Denarni K 44.396 886 60.
vlog promet

Varnost hranilnih vlog je tudi zagamčena po zadrugnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/2 %, z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/2 %, brez amortizacije; na menico po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Protestiram

proti

tovarni živil „Ceres“,
ki odvažajo naše kokosove
orehe, iz katerih izdeluje
jedilno mast, da postanejo
potem ljudje toliki in tako
debeli kot mi!

Schicht-ovo
milo je najboljšje!

Štirindvajset ur sem prej
Močno drgnila, a glej!
Jelerje čudovito milo
Me brz te muke je rešilo.

2442 2 b

Najnižje cene.

Brez konkurence

Dobra kakovost.

so naši izdelki ob resnično najnižjih cenah in v najpriležnejši obliki naši za sezono novi

čevlji,

od enostavne do najelegantnejše izvršitve,
ki so dosegli z bok svoje izborne kakovosti
in nedosežne cene splošno priznanje.

Priporočamo naslednje označene vrste:

specialiteta:
„Goodyear svetovno blago“,
priznано najboljšje v sedanosti.

Moški štifletni, posebno močni gl. 7-80

„čevlji na trakove, posebno za naporno hojo“ 7-80

„čevlji na trakove, iz izbornega box-usnja“ 4-75

„polčevlji iz chrom-usnja“ 3-—

„iz barv. platna, lahna poletna nošnja“ 1-05

„čevlji na trakove iz la. chevreau Goodyear, šivani“ 6-25

„čevlji na trakove iz la. boxcalf Goodyear, šivani“ 6-25

Največja izbira vseh vrst otroških čevljev najboljšje kakovosti.

Damski štifletni za vsakd. rabo gl. 3-50

„čevlji na trakove, posebno trpežni“ 3-—

„čevlji na trakove iz rjavega usnja, prav lahki“ 3-50

„čevlji na trakove iz izbornega box-usnja“ 4-50

„čevlji na gumbe, preizkusena kakovost“ 3-40

„polčevlji na trakove, močni“ 2-40

„salonski čevlji iz najbelše irhovine“ 1-50

„polčevlji iz barv. platna“ 0-95

„čevlji na trakove iz la. chevreau Goodyear šivani, zelo fini“ 6-25

Alfred Fränkel, komanditna družba,
Ljubljana, Stritarjeve ulice 9

Ljubljana, Stritarjeve ulice 9.

Zelo primerno.

Največja izbira.

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala strana, Most ulica 17, Žitkov. Brno, Baden, Čedka Lipa Čedka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Písek, Svítava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), III. Lönngasse 27, IV. Wirtner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 89 a, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132 IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XXI. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 67 150-118

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako kapital K 16.000 000 Reser zaklad K 7 000 000

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavníc, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebranih zastavníc in obligacij srečk in kuponov

V gostilni pri Cenkarju,
Gradišče,
se dobijo **vsako soboto in ne-**
deljo sveže in pečene **jetrne,**
krvave, rajževe in mesene
klobase
domačega izdelka, in tudi
postržba z drugimi okusnimi jedili.
Točijo se pristna **vina,** najce-
neje po 28 kr. liter itd.
Tudi na **hrano** se sprejemajo
gostje. 2531 3-2
Za obilen obisk se priporočata
F. in J. Slatnar.

Postavilo varovano. Vsako ponarejanje in
ponatiskovanje kaznivo.

Edino pristen je Thierryjev
2630 balzam 52-46

Je z zeleno znamko „redovnica“.
Staroslaeno neprekosno
proti slabemu prebavljanju, krčem v že-
loču, koliki, kataru, prsim boleznim,
influenca itd. itd.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika specialna steklenica s patent.
zamaškom K 5— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo,
povsod znano kot non plus ultra

proti vsem če ako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in
steklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 5.00 se pošlje le proti po-
vzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošura s teledi originalnih zahvalnih pism gratis in franko. V za-
logiv skrope vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Novost! Zelo efektno!
Briljantni angel. zvonci za
božično drevo

s 6 pozlačenimi angeli, 30 cm visoko. Nez-
droljiv vrh za drevesce. — Jamstvo za iz-
2473 5-5 borno funkcijo.

Najlepši in najnov. okras božič. drevesa
ki naj ga ne pogreša nobena kršč. rodbina

Topli zrak 3
svečene ko-
lo, pritrjene
kroglice bje-
jo ob zvonce,
kar povzroči
lepo zvonjenje
ki prija mla-
dim in starim.

Komad na-
prejplacano s
karton. i na-
vodilom fran.

K 1-50

3 kom. K 4—
6 „ „ 7-50
12 „ „ 13-50
Po povzetju
20 vin. več.

Če ne ugaja,
denar nazaj.

Naroča naj se
pravočasno
pri

Hanns Konrad prva tvornica ur Most
(Brux) št. 2076 (Česko)

Moj 200 strani broječi, 3000 slik vsebuje, cenik
se pošlje na zahtevo zastoj in franko.

Ustanovljena 1862.

Telefon 584.

Najstarejša

tvornica

1884 **peči in**

ognjišč

c. kr. dvorni

mašinist

RUDOLF GEBURTH,

Dunaj

VII. Kaiserstrasse 71, na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in stroj-
nih ognjišč za vsako porabo od navadne
do najfinišne in najelegančnejše
izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato
emailirane.

Sušilnice, plinove peči, kamini.

Vse vrste peči

tudi s trajnim
gorenjem.

Specialni katalogi
gratis in franko.

Mednarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Podružnica iz Berolina.

Razstavljeno od 18. do
24. novembra:

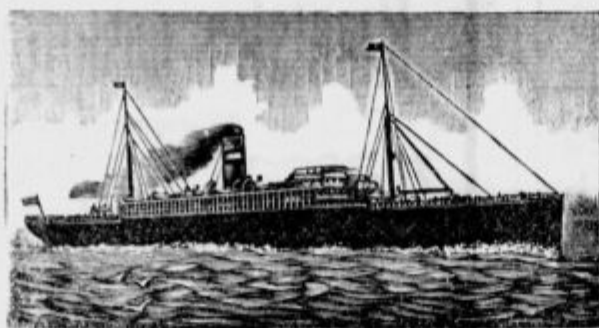
Bodensko jezero

in okolica

Konstanca, Lindau, Bregenc.

2193 1-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastveno koncesijoni-
ana potovalna pisarna
za
Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

118 52-60

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Prave Roskopf golddouble Savonnet
remont. ure s sidro

so najnovejša Roskopf. ure. Te imajo
izborno in zanjč natančno kolese
z dvojnimi pokrivalom in s tremi prav
močnimi golddouble plašči in avtom.
zapiralom. Golddouble je zlatu po-
dobna kovina, ki te po-
dobnosti nikdar ne iz-
gubi. Radi krasne opreme
te ure splošno občudujejo
in jih ni lahko ločiti od
pristno zlatih ur.

Cena 5 gld.

Golddouble damska ura
z 2 pokrovom gld. 6—
Tej primerna golddouble
dvojnica verižica za gosp.
gld. 1-50 — Golddouble
Lorgnon- ali pahlj. veri-
žica 160 cm dolga gl. 4.
Vsaki uri je priloženo
3letno pisмено jamstvo.
Ilustr. ceniki o urah, ve-
rižicah, prstanih itd. za-
stoj in franko. Razpo-
šilja le proti povzetju

Josip Spiering, Dunaj I. Postg. 2/20 2474 b 12-2

Tesarji

se takoj **sprejmo** za dolgotrajno
delo proti dobri plači pri
stavbeniku 2507 9

Ferdo Trumlerju,
Ljubljana, Cesta na Rožnik 31.

Na najvišje povelje Njeg. c. in kr. apost. Veličanstva

XXV. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija edina v Avstriji zako-
nito dopuščena vsebuje **18.389 dobitkov v gotovini**

v skupnem znesku **512.880 kron**

2494 10-3

Glavni dobitnik znaša 200 000 kron v gotovini.

Srečkanje nepreklicno 20. decembra 1906. — Ena srečka stane 4 K:

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamstrasse 7.
v loter. kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brošajevnih in železn. uradih, v menjalnicah
itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za drž. loterije).

1007 b 3-3

Na svetovni razstavi v St. Louis 1904
najvišja odlika „Grand Prix“

Globus
čistilni ekstrakt
čisti boljše kakor
vsako drugo koviško čistilo

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu, p. n. gostilničar-
jem, trgovcem in drugim priporočam svojo
bogato zalogo, lasno izdelanih in na raz-
stavi v Parizu najvišje odlikovanih

mesenin

kakor: 2529 3-3

gnjat (šunke) a la praške . . . kg K 1-80

salame iz gnjati, krakovske

salame . . . „ „ 2-—

brunšviške salame . . . „ „ 1-40

hrenovke (frankobrodské) 12 kos. „ 2-—

cervelet klobasice . 26 „ 2-—

fine kranjske klo-

base, velike . 1 „ „—36

fine kranjske klo-

base, manjše . 12 „ 2-—

Opozarjam na **sezono svežih**

šunk, kakor tudi **panzetta** (carjevo

meso) i. dr., i. dr.

Razpošiljam na drobno in na debelo

proti povzetju vse po najnižjih cenah.

Za izvrstno blago in točno postrežbo

se jamči.

Pričakuječ mnogobrojnih naročil bi-

ležim z velespoštovanjem

Franc Golob,
mesar in prekajevalec,
v Sp. Šiški pri Ljubljani.

VITA

Najčistejši
Natron-vrelec.

Glasom zdravniških izjav, izbornu
učinkuje pri: **nerednem pre-**
bavljanju, trganju, diabetes,
preobilici vod kisline, boleznih
na mehurju in ledvicah, ka-
tarih v sapniku ali prebavnih
organih.

Glavna zaloga v Ljubljani pri
Mihaelu Kasnerju. Dobiva
se tudi v vseh lekarnah in
drožerijah 2171

STENSKKE URE

z bitjem podobno zvonu

so 72 cm dolge, omara, je iz na-
ravnega orehovega lesa najfinejše
polirana, bje vsake pol in cele ure.
Cena K 11—, z navadnim bitjem
K 10—, ista ura z **godbo.** igra
vsako uro najlepše koracnice in ples.
K 14—, Zaboj in zavojnica k vsaki
uri 80 v Te stenske ure se vsled
krasne izdelave tudi lep in ele-
gantni sobni okrasek. — Budilka z
godbo mesto zvonca K 12—, ponoči
svetleča K 3-40, nikelnasta Roskopf-
remont. ura K 4—, pristna srebrna
remont. ura K 10—. Vsaki uri je
priloženo 3 letno pisμένο jamstvo.
Pošilja se le proti povzetju.

Velik ilustriran cenik o urah,
verižicah, prstanih itd. zastoj
in franko.

JOSIP SPIERING,

DUNAJ, I., Postgasse 2/20. 2474 a 12-3

Oblaslueno
potrjeno učilišče
za **krojno risanje**
Franja Jesih
Ljubljana, Stari trg 28.
Dobi se tudi krog po
životni meri.

Denar nazaj

ako brezuspešno, torej noben
riziko. Doslej znano edino res
zanesljivo sredstvo za pospe-
ševanje močne in nagle rasti
brade, las in obrvi je
moj **eleksir za lase** in
pomada za lase

„Piliosin“.

Izreden učinek in prav kratkem
času. Cena steklenici ali lončku
gld. 1—, gld 1-50.

Razpošilja le proti povzetju

H. AUER

Dunaj, IX/2, Nußdorferstraße
št. 3 45.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

900 24 **F. HITI**
Pred škofijo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo

Zaščitna znamka: „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Pain-Expeller

je splošno priznano kot izvrstno bol
blazujoče mazilo; cena 80 v., K 1-40
in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod pri-
ljubljenega domačega sredstva, naj se
jemlje le originalne steklenice v škat-
ljah z našo zaščitno znamko „Sidro“
iz Richterjeve lekarni, potem se je
gotovo prejel originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elizabethstrasse št. 5 nova.
Dnevno razpošiljanje.

Fran Zeman, Ljubljana,

Poljanska cesta 24 in v tovarni pri živlinskem sejmu

Skladišče hvalno znanih **gepelnov, slamo-**
reznic, klinj, mlatilnic, motorjev za žage
in mline, **tromb** in **cevij** za vodovode ter vseh
potrebščin za kmetijstvo. 2323 7—h

Nizke cene! — Zajamčeno blago!

DELNIŠKA DRUŽBA ZDRUŽENIH PIVOVAREN ZALEC in LAŠKI

TRG v Ljubljani, telef. št. 163. — priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona števil. 187.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14
Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Odlikovan z zlato kolajno in križcem v Londonu 1905.

se priporoča preč. duhovščini **duhovniške obleke** v izdelovanje vsakovrstne iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko **izgotovljene obleke** svojo zalogo posebno na havelke v največji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavite uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Zahtevajte zastoni

In franko moj veliki, bogato ilustriran glavni cenik s nad 1000 slikami vseh vrst nikelnastih, srebrnih in zlatih ur z znamko Roskopf, Hahn, Omega, Schaffhausen, Glashütte kakor tudi vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel. remont. ura	3.—
elst. Roskopf patent ura	4.—
elst. jekl. rem. ura	4.—
elst. izvir. Roskopf pat. ura	5.—
Goldin rem. ura „Luna“ kolese	7.50
srebr. „Gloria“	7.60
elst. dvojni plašč	11.50
oklep. verižica z rincico	2.50
na pero in karab. 15 gr. težka	9.50
ruska Tula nikel. ura s sidro z „Luna“ kolese	9.50
ura s kukavico K 3.50, budilka K 2.90, kuhinjska ura K 3.—	
švarcvaldska ura K 2.80.	

Za vsako uro Sietno pismono jamstvo! Nikak riskol! Zamenja dovoljena, ali denar nazaj! Prva tovarna za ure **Hanns Konrad** v Mostu 1789 (Brux) št. 654, Češko. 100—27

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.
LJUBLJANA, Slomškove ulice 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih predmetov: žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strelovode, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteta: valjčoni zastori in solinone plachte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi operami brez vijakov.

Ne samo eden

ampak dva dolga zimska paletota za dame

za 10 gld.

Izvanredno velika izbira **koljetrov** za dame in deklice, kakor tudi **sako iz kuhovine** za gospode, **kožuhi** za doma in potovanje. Nadalje največja zaloga **konfekcije za gospode in dame**.

Čudovito nizke cene!

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg števil. 5.

„Kunard Line“

Trst-New-York

je najpripravnější, najcenejša in najboljša pot

iz Ljubljane v severno Ameriko,

ker tod ni dolgotrajne mučne vožnje po raznih železnicah, nobenega presedanja, ne prenočevanja in sploh nobenih postranskih stroškov med potjo. Parniki so prostorni, varni, zračni in snažni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte, prodaja glavni zastopnik **ANDREJ ODLASEK, Ljubljana, Slomškove ulice 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.**

Naznanilo otvoritve.

Podpisani dovoljujem si naznaniti slav. občinstvu, da sem **otvoril zopet** pod lastnim vodstvom svojo že nad 20 let obstoječo

trgovino

na Savi v hiši števil. 25

z največjo izbiro **manufakturnega, galanterijskega, specerijskega blaga** itd.

Priporočam se slavnemu občinstvu ter zagotavljam, da mi bode prva skrb postreči z najboljšim blagom in nizkimi cenami.

Ivan Ferjan
Jesenice, Gorenjsko.

3 letno pismono jamstvo! Brez konkurence v kakovosti!

5 kron!

Prva švicarska sistem Roskopf patent remont. ura s sidro z masivnim solidnim antimagnetičnim kolesejem na sidro, pristno emailiranim kazališčem (ne papirnato) z varstveno plombo zavarovano pristno nikelnastim okovom, ščitnik-pokrovom kolese, 36 ur idoca (ne samo 12 ur) z okrašenimi in pozlačenimi kazalci, natančno regulirana, s 3 letnim pismonim jamstvom, komad K 5.—, 3 komadi K 14.—, s sekundnim kazalcem K 6.—, 3 kom. K 17.—, v pristno srebrnem okovu brez sekundnega kazalca K 10.—, 3 kom. K 28.—, s sekundnim kazalcem K 12.50, 3 kom. K 35.—

Zamena dovoljena ali pa se vrne denar brez odbitka.

Razpošilja po povzetju 2464 20—3

prva tovarna ur **Hanns Konrad**
v Mostu (Brux) št. 1157, (Češko.)
Bogato ilustr. ceniki s nad 3000 slikami se na zahtevo pošljejo gratis in franko.

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista prizanašala niti evropski ceni ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gld. 6.90 in sicer:

- 6 komadov najfinejših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic in anega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavniških žlic;
- 1 kom. amar. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čajlič za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo **gld. 6.90.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gld. 6.90.** Američansko pat. srebro je znano, je skoki in skozi bela kovina, ki obdrži boje srebra 24 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leta inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zavezuem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno ženitovanjska in priložnostna darila kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 2182 12

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Cistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z vraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu.

Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški sodavnik.

S poslanim namiznim orožjem sem zelo zadovoljen — Mihael Kovačević, ravnatelj pomoč uradov

dež. pri vladi v Sarajevu. — Sarajevo 22. okt 1904

„Ljubljanska kreditna banka“

Podružnica v SPLJETU. v Ljubljani, Špitalske ulice št. 2. Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavica **K 2,000.000 —.** Rezervni zaklad **K 200.000 —.**

sprejema od 1. novembra tekočega leta vloge na vložne knjižice in 4 1/2 % ter jih obrestuje od dne vloge do 4 1/2 % obrestuje od dne vloge do 4 1/2 %

obenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4 % na 4 1/2 % začenši s 1. novembrom t. l.

Rentni davek plača banka sama.

OSREDNJA BANKA Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 1/2 % in 1/2 %, upravne pristojbine. **Financiranje javnih podjetij.** Emisija lastnih 4 % bankovnih obveznic, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.**CESKIH HRANILNIC,** Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22
(Ustredni banka českých spořitelén)Del. kap. 7.000.000.—
Telegrami: „Sporobanka“.
Depoziranje kavcij in vadij raznih vrst.
Eskonti menjic same denarnih zavodov.
Bankovne informacije in svete brezplačno.
Telefon št. 12017.
Telefon št. 12017.**!! Dobro in ceno !!****Anton Schuster, Ljubljana,**
Špitalske ulice šte. 7

priporoča

2186 10-10

• novosti •

v konfekciji za dame in deklice, bluz, deških oblek, modno blago za dame in gospode, parhent, flanelaste odeje, garniture najboljše belo blago za perilo in vsakovrstne preproge.

Največja izbira v boah!

Konfekcijski katalogi brezplačno poštne prosto!

Vzorci na zahtevanje poštne prosto!

Solidna postrežba! — Najnižje cene!**!! Dobro in ceno !!****Zaloga**
narejene obleke

kakor:

hlače, telovniki, suknje, predpasniki itd.
Vsakovrstno perilo.**IVAN ŽARGI, KAMNIK**
TRGOV. NA Z MEŠANIM BLAGOM

Najceneje zanesljivo dobro in navadno blago za zimo in leto.

Velika izbira
manufakturnega in
kramarskega blaga.
Potrebščine za
krojače in šivilje.
Zaloga
špecerijskega blaga.Usojam si najvljudneje naznaniti, da bom vsled smrti svojega soproga, gospoda **Karola Binder-ja**, kot njegova univerzalna dedkinja po njem ustanovljenega podjetje nadalje vodila pod nespremenjeno in protokolirano tvrdko

2496 3-2

Karl Binder**— stavbeno in portalno mizarstvo in tovarna za parkete —**
v Ljubljani, Slomškove ulice št. 14.

Najvljudneje prosim, naj se mi ohrani isto zaupanje ter dobrohotnost, ki se je v tako obilni meri izkazovala mojemu pokojnemu soprogu, ter zagotavljam, da se bom tega zaupanja izkazala vredno z najnatančnejšim poslovanjem.

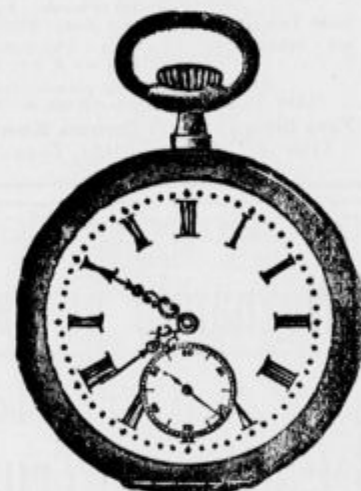
Marija Binder.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta! — Veliki cenik zastoj in poštne prosto!**Najcenejša, največja eksportna tvrdka! — Veliki cenik zastoj in poštne prosto!****H. Suttner, urar, Ljubljana** Mestni trg nasproti rotovža.

Na novo založena trgovina, blago najnovejše vrste!

(Preje v Kranju.)

Cene brez konkurence. Mali dobiček, velik promet!

Priporočila veliko, izborna zaloga finih **švicarskih ur**, brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbi po najnižjih cenah.Št. 786. Posebno fina precizijska anker-ura, trije prav močni srebrni pokrovi, jako fino najnatančnejše kolesje na 15 kamnov, gid. 19-50.
Št. 800 14-kar. zlata anker-rem pripravna za monogram s tremi močnimi, zlatimi pokrovi, jako fino kolesje na 15 kamnov gid. 58-—.Št. 748. Srebrna cil. rem. s dvojnimi pokrovom, trpežnim kolesjem na 6 kamnov, gid. 6-75.
Št. 795 14 kar. zlata anker-rem. s dvojnimi pokrovom, fino kolesje na 14 kamnov, gid. 32-50.Št. 679. Nikelnasta anker-rem-Roskopf s stano-vitalnim belim pokrovom, najtrpežnejše kolesje gid. 2-50.
Št. 528. Srebrna anker-Roskopf s enim pokrovom brez pantov, gid. 3-90.
Št. 517. Srebrna anker-rem-Roskopf s močnim dvojnimi stebnim pokrovom, trpežnim v kamnih tekočim kolesjem, gid. 5-35.Št. 722. Srebrna cil. rem. s močnim pokrovom, trpežnim kolesjem na 6 kamnov gid. 5-85.
Št. 516. Srebrna anker-rem. s močnim pokrovom in trpežnim, v kamnih tekočim kolesjem, gid. 5-95.Št. 533. Srebrna anker-rem. na 15 kamnov prav močni srebrni pokrovi, prav fino natančno kolesje, gid. 9-50.
Št. 790 14 kar. zlata anker-rem s močnimi zlatimi pokrovi, jako fino kolesje na 15 kamnov, gid. 30-—.

Velika izbira najfinejših precizijskih, švicarskih ur kakor znamke Schaffhausen, Omega, Intakt, Uraula, Bilodes itd. — Prstani, ubani s brilantnimi kamni, dolge lorgnon veržice, zapesnice, broške, igle itd. različno blago iz kina srebra v največji izbi. Izborna zaloga finih najnovejših salonskih, stenskih ur in budilk po najnižjih cenah.

Št. 806. Srebrna cil. rem. močni srebrni pokrovi, trpežno kolesje, 6 kamnov, gid. 5-25.
Št. 817. Srebrna cil. rem. s 3 močnimi srebrni pokrovi, 6 kamnov, gid. 6-50.

Štev. 1121 Zlato na srebro gid. 1-10, 14 kar. zlato gid. 2-80.

Štev. 1087 Zlato na srebro s plavim kamnom gid. — 90, 14 kar. zlato, gid. 2-60.

Št. 1154 Broška, zlato na srebro, jako fino izdelana, gid. 2-25, 14 karat zlato gid. 7-50

Št. 1043. 14 kar. zlato gid. 3-90, novo zlato gid. 1-90.

Št. 1040 14 kar. zlato gid. 5-30, novo zlato gid. 2-35.

Št. 804. Srebrna cil. rem. močni srebrni pokrovi, trpežno kolesje, 6 kamnov, gid. 4-45.
Št. 1200. 14 kar. zlata cil. rem. fino kolesje na 10 kamnov, gid. 12-50 in naprej.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pism je vsakomur prosto na ogled. — Naznanjam Vam, da je danes prispelo blago, katerega smo naročili in je vse natančno, kakor smo si želeli in kakor je v ceniku. Prav vesel sem Vašega poštenega blaga, posebno pa zlatih ur in veržic. V kratkem dobite zopet večje naročilo od nas. Ivan Depeder, Ismailia, Egipt. — Prav vljudno se Vam zahvaljujem za poprej poslano blago s katerim sem prav zadovoljen, mi v mojo največjo zadovoljnost služi. Prosim, da mi sledite po povzetih pošljete. Franc Slabe, Wilhelmstr. 11, Mengede, Westfalsko, Nemčija. — Zahvaljujem se Vam za lepo in dobro blago, ki ste mi ga poslali. Vsakomur bodem Vašo tvrdko kot najboljšo priporočilo. Oswald Waser, pivarna Zajetza, Srbija. — Naznam Vam, da sem blago prejel in sem z vsemi prav zadovoljen, zahvaljujem se Vam torej tem potom za tako dobro in pošteno blago, vse je v mojo največjo zadovoljnost posebno pa ure in prstani. V kratkem zopet več naročim. John Lorber, 1049 East Ohio Str., Allegheny Pa., Amerika. — Lepa hvala za Vašo veliko prijaznost in uljudnost, katero imate s strankami, ki pri Vas naročajo. Povsod bom priporočal Vašo firmo kot jako solidno. Andrej Uršič, alkarij, Orehek, Cirkno. — Sa poslanom mi robom jesam sasma zadovoljen. Hvala na točnem in brzom izvrševanju naročbe. K. Rožička, župnik, Bovč. Hrvatsko.

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov**Stavb. in pohištvena pleskarja.**

Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v tubah za akadem. slikarje.

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptolr:

Telefon 154.

Delavnica:

Miklošičeva cesta št. 6

Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pde, karbolineja itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznana rečno in fino po najnižjih cenah.

765 62-20

Iz seje „Slovenske krščanske socialne zveze“.

Glede na predavanja po društvi se naroča, naj prej ko mogoče »Zvezina« društva enega okraja (dekanijske) ustanove okrajne odbore in sklicujejo posvetovanja, na katerih naj se razgovore o društvenem izobraževalnem delu. Razgovori naj se, o čem, kdaj in kdo naj predava. Kako izvesti take sestanke, pojasni na zahtevo g. prof. Jarc v Kranju.

Odbor »Slovenske krščanske socialne zveze« naroča »Zvezinim« društvom, naj vsaj v dveh mesecih prirede po društvi predavanja in sicer:

1. o zgodovini avstrijske ustave;
2. o zgodovini in o načelih raznih strank;
3. o načinu volitev po raznih državah.

Na znanje se vzame poročilo glede na ustanovitve telovadnega »Zvezinega« oddelka. »Zvezina« društva, ki se tega niso storila, se nujno prosijo, naj takoj odpošljejo statistične podatke, da zamore »Zvezin« kolektarček pravočasno iziti.

Snovajte dekanjske odbore!

V Šmartnem pri Kranju se je zbralo nedavno nekaj mož, navdušenih za ljudsko pravdo, ki so se razgovarjali, kako dvigniti naša vseučilišča, izobraževalna društva. Ta

sestane ni ostal brezuspešen. Napravili so natančen načrt, kako urediti nadaljnje delo na izobraževalnem polju našega ljudstva.

Glavno, kar dvigni izobrazbo, so ljudska predavanja. A vsaka stvar, da rodi zaželjeni sad, mora biti tudi urejena. In zato so določili na šmartinskem sestanku stvarino, o kateri naj se predava. Določili so tudi dneve, ob katerih se predavaj po posameznih društvi, kakor tudi kdo predavaj.

Odbor »Slovenske krščanske socialne zveze« je z velikim veseljem vzel na znanje poročilo o tem za kranjski okraj velevažnem sestanku in le želi, naj bi tudi po drugih slovenskih dekanijah ustanovili za naša izobraževalna društva navdušeni somišljeniki dekanjske odbore.

Ze ob zborovanju »Slovenske krščanske socialne zveze« v Mariboru, dne 3. in 4. septembra 1905 se je sklenilo: »Poleg glavnega odbora in pomožnih odborov za izvenkranjske dežele se morajo osnovati dekanjski pomožni odbori. Udje teh odborov pa naj bodo na enem kraju, ali vsaj čisto blizu skupaj, da se lahko vsakčas snidejo, se posvetujejo glede na snovanje novih društev in glede na nadziranje obstoječih društev. »Zveza« namreč mora doseči, da bo vladala v naših društvi edinstvo v vseh glavnih točkah delovnega programa in da bodo društva res živahno delovala v dosego svojega namena. Dekanijskih pomožnih odborov dolžnost je tudi, da pridobe vsa

v okraju delujoča izobraževalna in delavska društva, ki stoje na krščanski podlagi, »Zvezi«, da bo tako omogočeno enotno delovanje, kateremu edino bodo sledili trajni uspehi.

Odbor »Slovenske krščanske socialne zveze« je pa v »Navodilih« za »Zvezina« društva, dekanjske odbore in pokrajinske odbore v lanskem društvenem koledarčku na strani 135 objavil:

Dekanijski odbori. Odbor »Kršč. socialne zveze« imenuje na kranjskem, po drugih pokrajinah pa dotični pododbor v posameznih dekanijah osebe, ki so vnete za izobraževalno življenje. Te osebe tvorijo dekanjske odbore. Njihova naloga je pred vsem, da kot zaupniki »Zveze« v okrožju, ki ga poznajo, pripravljajo vse potrebno, da se ustanove izobraževalna društva, kjer jih še ni in da uspešno delujejo obstoječa. Način njihovega delu je osebna agitacija, ki si jo pri skupnih posvetih primerljivo razdeli. Vsak član dekanjskega odbora naj ima svoje okrožje. Razume se samo po sebi, naj stavi tudi pododborom in glavnemu odboru primerne nasvete. Iz tega se vidi, da so dekanjski odbori v prvi vrsti potrebni tam, kjer se še ni razvilo naše društveno življenje, ali kjer vsled nemarnega vodstva ne kaže življenja.

Društveno življenje je pa nekaj posebnega. Zaspiti ti, da sam ne veš mnogokrat kako, kdaj in zakaj. Poleti itak razven čitanja časopisov in tu in tam kakega predavanja ne opa-

ziš posebnega življenja. Zato mora pa zavladati pozimi čilo, mlado življenje.

To je pa težavna in zopet ne težavna stvar. Odbori naših društev naj nikdar in nikoli ne prezro, da je glavna stvar naših društev ljudski pouk. Prijatelji smo pošene zabave, gledaliških diletantskih predstav, prijatelji telovadbe, petja in tudi drugih poštenih športov, a glavno je in ostani izobraževalnim društvom našim pouk.

Tega pa dobi naše ljudstvo po svojih izobraževalnih društvih, po predavanjih. Naše pošteno ljudstvo prihaja rado in z veseljem k predavanjem. Rode stoteri sad. Brez predavanj nimajo naša »izobraževalna« društva več pomena. Mrtva so, brez haska čisto navadna zabavna društva in bi bilo prav vseeno, ako bi jih tudi ne bilo.

Zato pa tembolj pozdravljamo šmartinski sestanek, korak k napredku. Le to si želimo, naj bi prav kmalu tudi od drugod dobila »Slovenska krščanska socialna zveza« poročila o ustanovitvi takih dekanjskih odborov. Inicijativa za dobro stvar razveseli »Zvezin« odbor in »Zveza« prav rada pošlje svojega zastopnika na take ustanove, a tudi poznejše posvetovalne sestanke dekanjskih odborov, ako to žele.

POZOR AMERIKANCI

in sploh vsi, ki prihajajo v Ljubljano na največjo zalogo **moških** in ženskih **izgotovljenih oblek**

domačega izdelka, dalje **obuval, srajo, klobukov, kovčegov, solničnikov, slamnikov robcev in šerp** itd. po izredno nizki ceni.

762 39-31

MATEJ OREHEK
trgovina v Kolodvorskih ulicah št. 26
v lastni hiši v Ljubljani

OGLAS.

Okolica kalniška in podkalniška ima na prodaj jako 2539 3-3

dobrega vina

hektoliter od 28 do 32 kron postavljeno na železniško postajo Križevac. Kupci naj osebno pridejo v župni urad Sv. Petar-Orehovec po nadaljnja pojasnila. Od Zagreba do Križevca se vozi po železnici poldrugo uro za dve kroni, a od Križevca do Sv. Petra-Orehovca je 12 kilometrov.

Posestvo

je na prodaj na Gorinskem, obstoječe iz enonadstropne hiše s prostornim hlevom, polja za nad 30 mernikov posetje, mnogo travnikov in gozdov. Rezi se lahko 15 do 20 glav goveje živine. Za kmetovalce ugodna prilika. 2542 3-2
Naslov pove upravništvo »Slovenca«.

I. Primožič

slovenski optik v Gorici
ulica Vetturini 3,

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo **optičnih izdelkov**

in sicer vsake vrste očala, barometre, toplemere, zdravniške toplotere, daljnogleda, vage za vino, žganje itd.

Sprejema naročila in poprave ter pošilja na dom.

2027 8

Ugodna prilika za nakup

tapetniškega blaga, oprave za stanovanja kakor: modernih divanov, otomanov, garnitur, pohištva, stenskih slik.

Velika izbira preprog, zagrinjal, zastorov, namiznih prtov, dekoracijskih izdelkov itd.

Ugoden nakup nam omogočuje prodajo do 50% pod tovarniškimi cenami.

Prevzemamo popolno opremo stanovanj in naročila za tapetniške izdelke ter dekoracije.

Vse to po čudovito nizkih cenah edino pri trdku

PUC & drug

v Ljubljani, Sodnijske ulice.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so značajnost, izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej števil. 26. od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“.

!!! Svoji k svojim !!!

FR. ŠOUKAL

krojač,
Ljubljana, Pred škofljo 12,

odlikovan v Parizu 1906

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu in izdelovanje vseh v to stroko spadajočih del natančno po meri, po nizkih cenah. 1893 8

Priznanja prve vrste na razpolago.

Pivovarna J. PERLES

LJUBLJANA, Prešernove ulice 7

priporoča

izvredno marčno pivo

v sodčkih in steklenicah.

boljšeješe svečarska trdka. -- Ustan. pred 100 let

Fr. Šupevc

priporoča veličastni duhovščini in slav. občinstvu zajamčeno pristne čebelno - voščene sveče

za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, školjkih in škafih v poljubni velikosti ter poceni.

Kupuje se tudi vsak čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi vosek in suho satorje, po kolikor mogoče visoki cen.

Za obila naročila se sople priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

1556 52-9 LJUBLJANA.

Prešernove (Stonove) ulice 7. Perlesova hiša.

Dragotin Puc,

2068 tapetnik in preprogar

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 1. nadstr.,

priporočam po nizkih cenah:

modroce na peresih, otomane ter svoje „Patent“-divane, kateri se premenj v posteljo.

Prenavljam tudi po jako nizkih cenah vse v to stroko spadajoče izdelke.

Prva in največja zaloga na Kranjskem FRAN SZANTNER

v Ljubljani, Šelenburgove ulice števil. 4

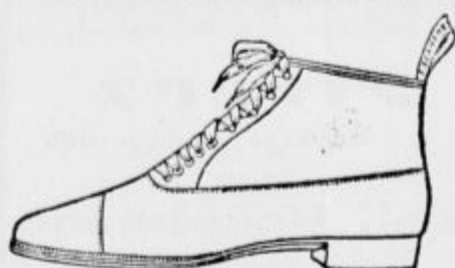
dobavlja kot znano **najboljše čevlje**.

Pri naročilih zadostuje pred. številka.

Zunanja naročila proti povzetju.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Nepriležni izdelki se zamenjajo.

Pred. števil. 351. Usnje za voščeneje z močnimi podplati K 9-50
Pred. števil. 361. Boxcalf z angleškimi podplati K 12-50.

„Chick“. Pred. števil. 690. Irhovina s šivanimi podplati K 6-—
Pred. števil. 720. Isti iz lakovine K 6-30.

„Moderno“. Pred. števil. 747. Cheorette s šivanimi podplati K 9-—
Pred. števil. 745. Glasgow Cheureau s močnimi podplati K 11-—.

Pred. števil. 553. Sabakid K. 10-50
567. Boxcalf K 13-—
610. Lakovina K 12-—
(1323 19)

Ljubljana,
 Sv. Petra cesta 7
 priporoča svojo veliko
 zalogo raznovrstne
pohištva
 po najnižjih cenah.

2675 52-43

dela kakor tudi za vsa v to stroko spadajoča popravila.

1863 20—19

∴ Ceniki na zahtevanje zastoj in poštnine prosto. ∴

Tudi velika zaloga vseh **lovskih potreščin** po najnižjih cenah.

Naročila izvršujejo se točno in po **nizki ceni.**

An ornate, tall, dark-colored cabinet or display case with a decorative arched top and a large central panel. The top panel features the text "HALL'S COLLECTION, TRIUMPH" in a stylized font. The cabinet has multiple shelves and drawers, and is flanked by decorative columns.

Ker je to domača industrija, zato so tudi cene prav nizke

Spričevala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

**Velika zaloga elektr. svetil
in kiparskih del.**

**Velika zaloga
suknenih ostankov.**

Hlode pod mero, ali ěkart, eno tretjino manj.

Prodaja na debelo in drobno.

**prva kranjska tovarna oljnatih barv
firnežev, lakov in steklarskega kle-
ja. Največja zaloga**

karbolineja in gipsa.